MIrod. O.
4101.

Emerici Berkeley

Ex Libris
Joannis Pesti
Comparatus a Tit. 45.
A. 1784.

Sokat amaz hörös Dombo Vári
vasárban, melyben egy naptás
Vergenet tőb ember nemis volt,
ezért meg boszvarkodóan ingyen
adolgata a sokat, egy tisz pénzen
hanem pártisztéhezett venni

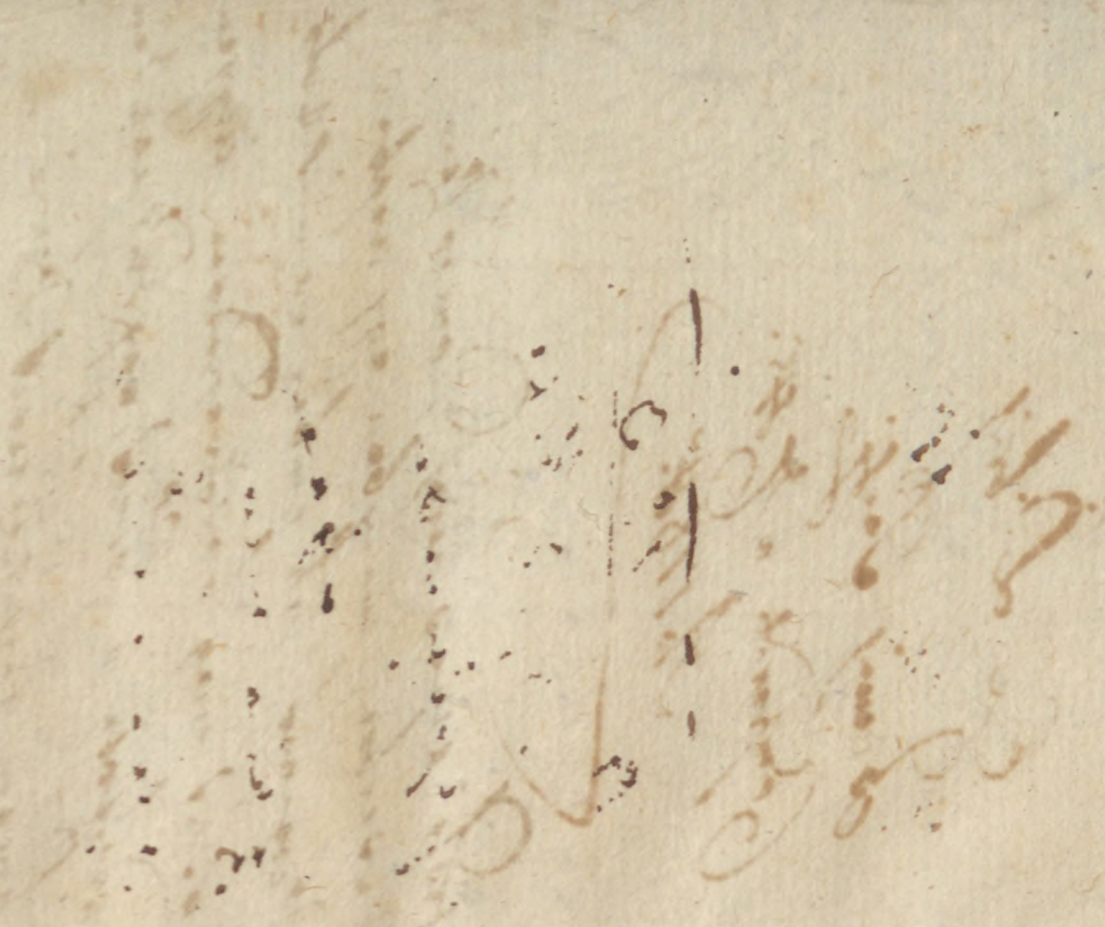

A' MINDENKOR NEVETÖ

DEMOCRITUS,

AVAGY

OKOS LELEMÉNYÜ FURTSA

TÖRTÉNETEK,

MELLYEKET

A' BÁNATJOKAT FELEJTENI KIVÁNÓ
JÁMBOROK' KEDVEKÉRT SZEDEGETETT
ÖSZVE

KÓNYI JÁNOS.

BUDÁN,
LANDERER KATALIN BETÜIVEL

1784.

521.391

MAGYAR AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

RÖVID
TUDÓSÍTÁS.

Kinek ſzive beteg a' ſzomorúságtól,
Hánykodik elméje bánatos agságtól,
Izzad a' homloka gond, bú, s' fáradtságtól.
'S nem vigaſztaltatik ſemmi múlatságtól.
Ortzája hal, mintha vér benne nem élne,
Kedvetlen, mint ki több jót már nem is vélne,
Örvendetes napot ſoha nem remélne,
Guta-ütéſtöl hát valyon hogy ne félne?
Nyúgodalma mert nints, ſemmi teſte nem ép,
Álmatlan, és benne veſzni kéſzül a' lép
Alig vagyon rajta már az emberi kép,
Tsudálkozik ſzinén majd mindenféle nép.
Igy van; mert az írigy halálra üldözte,
Mérges nyillal ſzivét által lövöldözte,
Döglelö mirigyit reája küldözte,
Miglen gyözedelmét vigan süvöltözte.
Nó hát e' fájdalmat (melly felette kemény,
A' vigaſságra is alig vagyon remény)
Hogy meg-orvoſolja, kell-ſok jó tétemény,
Igen haſznos ehez a' tréfás lelemény.
És igy ki e' tiſztes tréfákat ſzérette,
Jó barátit ſokſzor meg is nevettette,
Az irót is im e' munkára kiſztette,
Némelly meséit is belé rekeſztette.
Mert hogy ha ki máskép kedvét élleſzteni,
Muſikával, 's máſſal búját ſzelleſzteni,
Nem tudja bánatit ſemmikép veſzteni,
E' könyvel nevetéſt könnyü gerjeſzteni.

ELÖL-JÁRÓ BESZÉD.

Nintſen kedvetlenebb és unalmaſſabb ember, mint a' ki valamelly vig tárſaságban, mint a' néma, ſzem ſzájtátva bámúl, tsak a' kéſzet neveti, és ſemmi tréfát elö kukkantani nem tud. Jóllehet hogy még a' bolond-is böltsnek tartatik, ha halgat, mindazonáltal azért, hogy ſemmit elö hozni nem tud, nem bölts. A' kelletekor 's illendö helyen ſzóllandó tréfa a' kellemetes tárſaságnak olly ize, mint a' ſó az ételnek; mert mindenkor komor és gondolkodó tekíntettel lenni, kedvetlen 's egéſségtelen: még Apólló maga ſem kedvelli a' mindenkor fel-húzott nyi.

Azért el-tökéllettem, hogy a' vigságos múlatság ſzeretöknek, külömb-külömb-féle elmét örvendeztetö ſzabad, és haſznos tréfát adjak kezekre; de a' múlatság egyedül magában haſzontalan és idö-veſztés, hanem ha a' múlatság az haſzonnal egyesül, tehát különös érdemre 's betsre méltó; Mindazonáltal a' ſzüntelen való tréfa olly

illet-

illetlen, és úgy tetszik az embernek, mint az ehesnek az irott ételek ; Minekokáért én-is ezt tekíntvén, ama Poétának mondása szerént éltem:

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

AZ AZ:

A' tréfával egyes észnek,
Minden dítséretet téfznek.

A' betsülettel nem ellenkező tréfás ember mindeneknél kellemetes, és min-egy kézen fogva kapják a' társaságban; de ellenben mélly szenvedhetetlen az ollyan, a' kitől valamelly értelmes és okos beszédet reménylettünk, nóha semmit egyebet az oktalan, hasznalan és ízetlen dologról tsevegni nem tud, úgymint ennek mitsodás ökre, szamara, amannak mélly jó hajtó kutyái 's matskái vannak, hány réf pólztót vett nadrágnak 's mentének; sőt még ollyanok-is elegen találtatnak, kik egyedül más jámboroknak rágalmazásokra, és betsületlenitésekre eresztik meg nyelveket, mellyen az. emberséges embernek gyomra-is émelödik. De

az olly, ki kellemetes és különös példákkal és hiſtoriákkal beſzédét kedveltetni 's ékesíteni tudja; az olly ember, mondom: nem tsak hogy érdemes embereknek társaságokba méltóztatik, hanem az ö fris elméjét 's maga kedveltetését ditsérettel emlegetik 's hirdetik.

Annakokáért ſzükség, hogy érdemes és külömbféle tudós könyveket olvaſſunk, és éles elméjü tiſzteſséges emberekkel társalkodjunk, hogy úgy az egyikből mint e' máſikból haſznos emlékezetet tarthaſſunk-fenn. Mivégre e' könyvetskét is kedves nemzetemnek 's Hazám-fiainak gyonyorködtetéſekre ſzorgalmatoſſan öſzve-ſzedegettem.

FURTSA TÖRTÉNET.

Egy ſzegény kotſis lakott egy romladozott házban, kinek nem hogy valami jóſzága vagy házi eſzköze lett vólna a' házban, söt még a' minden napi kenyere ſem vólt. Egyſzer éjtſzakának idején egy tolvaj bé-ſzökik, és a' ſzobában fellyebb alább tapogatózik, hogy ha valamit találna. Ezt a' kotſis éſzre vévén, monda: csak jól ki-keresd! majd meg látom, hogy mit találſz ott a' ſetétben, az hol én világoſſal-is ſemmit ſem találok.

Egy eleven eſzü Uri ember vendégségben lévén, egy pohár bor adatott néki, mellyet a' gazda egéſségéért mind rendre ki-kellett inni. Midön pedig a' pohárt ſzájához vitte volna, meg-látá, hogy egy légy volt benne, mellyet ki-véſzen, és a' bort megiſzſza; azután ismét a' legyet viſzſza tette

az türes pohárba. Midön ennek okát kérdeték, felele: Uraim! hogy az igazságot megvalljam, én ugyan nem ſzeretem a' legyet; mindazonáltal talám vagyon valaki az Urak közül, ki azt ſzereti, mivel a' pohárban találtam.

Midön egy nyúlas gatyájú Tiſzt Leonida Gyenerálisnak jelenté, hogy már igen közel vagyon az ellenség. A' Gyenerális tsak félvállrúl igy felele néki: ha az ellenség közel van mi hozzánk, hiſzem mi-is közel vagyunk ö hozzájok.

Egy nemes ember kérdezte egy paraſzttúl, hogy mikor leg vigabbak a' paraſztok? Telben, felele a' paraſzt, mert akkor nints ſok dolgunk. A' paraſzt is kérdezte, hát az Urak mikor leg-vigabbak? Mi Urak, felele ö, tavaſzſzal, föképpen Majusban. Enye, enye, úgy mond a' paraſzt, hát úgy teſztek mint az én ſzamaram; mert ez-is tavaſzſzal leg jobban kiáltozza: Ihá! Ihá!

Azt mondá egyſzer egy ember: Az elött az ember ha ivott, tehát a' ſzáját törölte meg; moſt pedig a' ſzemeit töröli, mert annyit iſzik, hogy a' ſzemei könnyvel tellenek-meg.

Egyſzer egy nagy bor ihatónak egy közönséges üveg poharat tettek éleibe, ki-is egy darab pántlikát kért. Midön kérdezték töle, hogy minek a' pántlikát? felele: hogy ezt a' kis poharat meg-köſſem, másképpen el-találnám nyelni.

Egy

Egy Ebrius nevü meſternek a' ſok italtúl már úgy fel-dagadott a' haja mint egy harmintz három és fél eſztendös tüskè bokor; az órra ollyan volt mint egy három öſzi sárga ugorka; a' ſzemei ki-dagadtanak fejébül mint egy 70. eſztendös tö tſinálónak homály fogta okulárja; ortzá a a' török orſzági kopott ſzatryánhoz haſonlított. Ez egyſzer haza felé tántorgott, mint ha a' lábai mind zſidó betüket akartak volna tſinálni; azonban belé dült a' sárban, akkor mondá: igy kell mikor az ember el veſzett eſzét a' sárból akarja ki-vállagatni. Nem ſok idö múlván azon megy egy tanitvánnya, kinek egy tzédulára minden nap le-irta volt, hogy nap eſtig mit tselekedjek; midön azon el-megy, tehát kérte a' meſter, hogy a' sárból huzza ki. A' tanitvány pedig azt felelé erre: várj Uram, hadd menjek elöbb haza, hogy meg-nézzem a' tzédulát, ha ez benne vagyon-é, hogy téged ki-húzzalak. Az alatt, hogy Meſter Uram a' sárban fekütt, oda megy egy nagy köver diſznó; és Ebrius Uramat taſzigálya az órrával, hogy helyet adjon néki-is. A' meſter pedig azt gondolta, hogy a' borbély mühelyben van, azért nagyon kezdett kiáltozni: laſſan, laſſan Pál meſter, igen vaſtagon hánnya kend a' köppüket reám. De a' diſznó nem ſokat gondolt véle, hanem ki-taſzigálta a' sárból; 's azután oſztán máſok vezették-bé.

Egy Lengyel Ur felette gyönyörködött a' majmokban, vett azért egyet drága pénzen. Mivel a' majom látta, hogy az Ur minden héten magát borotválta. Fogta magát a' majom, meg-ragadja a' matskát, megkötözi a' böltsö madzaggal egy ſzék lábhoz, egy darab rongyot eleibe téſzen, mint tükört, kapja a' tsávás fazékát, ezzel bé-mázolja, azután néki eſik egy kéſſel, és a' ſzegény matskának öſzve-metélte az ortzáját, nyirmálásával ſemmit ſem gondolt, hanem vett egy ollót, és fülét, bajuſzát mind el vagdalta, úgy hogy ſzegény matskából ezer-féle tsufot tſinált. Ezen igen örvendezett az Ur. Azután az ablakból meg látta, hogy a' varga a' bört mint metéli. Egyſzer templomban volt a' varga, addig a' majom minden börét öſzve-vagdalta, úgy hogy ſirva panaſzolkodott az Urnak. Látta tovább a' majom, hogy a' dajka a' kis gyermeknek ſzájába miképpen kente a' kását, azután, hogy miképpen felvette 's hordozta. Meg-vigyázta egyſzer a' Majom, midön ſenki ſem volt a' ſzobában, ſzalad a' konyhára, kapja a' meleg kásás fazékat, és egy kalánnyal a' kis gyermeknek mind ſzemét, ſzáját teli tömte, a' ſiváſſal, riváſſal ſemmit ſem gondolt; azután fel-oldozza a' böltsöből, a' zobonnyát viſzſzára reája huzza vonja, és a' ſzobában fellyebb 's alább hordozza. Végre be-jön az Ur, hát tsak el-ijjed, hogy mint bánik a' majom a' gyermekkel; és midön haragjában a' páltzához

hoz kap, a' majom földre hajtja a' gyermeket, és maga el-ſzalad. Midön látta az Ur, hogy ſemmi jót ſem teſz a' majom, fogja és egy jobbágyának ki-adja a' faluban, hogy ott gondját viſelje. De ott ſem volt békével, mindent öſzve rontott, tyúkokat, lúdakat üldözte, és igen ſok károkat tett, azért iſmét viſzſza akarja vinni az Urnak. A' paraſzt egy hordó ſert és egy kövér diſznót-is vitt a' ſzekéren, a' mellyen a' majom volt. Midön mentek az úton, a' diſznó olly illetlen büzt botsátgatott a' ſzekerén, hogy a' majomnak finum órra azt éppen nem ſzenvedhette, hanem ſzalmát ſzedett öſzve és minden módon kereſte azt a' kéményt bé-dugni, a' mellyen olly büdös füſt gözölgött-ki. Ezt látván a' paraſzt nevette, a' ſzalma tsutakat ismét ki-húzta, és a' majomnak egynéhány korbátſot mért a' nyaka közé. Mivel pedig a' diſznó meg-nem ſzünt poſzogásától, tehát ki-rángatta a' majom a' hordóból a' vak tsapot és avval be-dugta a' diſznó lyukját. A' ſer pedig mind el-folyt a' paraſztnak hire nélkül. Midön már a' paraſzt az Urhoz ért, le-akarja a' hordót venni, 's hát látja hogy üres. Hogy oſztán majd a' majmot majd a' hordót tekingeti, meg-látja, hogy a' tsap a' diſznó ſeggiben van. Ezt meg-mutatá az Urnak, ki-is nagyon örült rajta, és a' paraſztnak duplán meg-fizetett.

Egy Hertzegnek nem meſzſze volt az orgonától a' ſzékje a' korusban, úgy hogy minden-

denkor kereſztül kellett néki által menni. Midön egyſzer a' Kántor figurázott és egyik a' máſiknak felelt, imé jön a' Hertzeg, leül a' maga ſzékjében, a' bolondja pedig megáll a' Kántor mellett, nézi hogy mit tſinálnak, és mivel majd ez majd amaz kezdé a' Reſponſoriumot, és a' tactuſt kezével hányta, azt gondolta a' bolond, hogy egy máſſal veſzekeſznek a' korusban. Azonban talám vége lett egyik korusnak, úgy hogy pausáltak és mind el hallgattak; egyſzerre iſmét el-kezd a' Kántor nagyon kiáltani. Eleiſon, eleiſon, a' többi pedig feleltek néki. Ezt nem ſzenvedhette már tovább a' bolond, hanem úgy pofon ütötte a' Kántort, hogy mindjárt orrán, ſzáján ki-bugygyant a' vér, mondván: te gaz ember! már a' többi egyſzer el-halgattak, hát te miért kezdetted iſmét újjra, illyen formán ma ſem lenne a' perlekedésnek vége.

Egy paraſzt Aſzſzonynak az Ura meghólt, kevés idö múlván iſmét máſikhoz ment férjhez; ez egyſzer ki-ment a' mezöre ſzántani. Az alatt, egy utazó Deák, ki-minden pénzéből és kenyeréből ki-fogyott, bé-ment az Aſzſzonyhoz, és kért tőle egy kis ſzelet kenyeret. Az Aſzſzony kérdezte, hogy honnét jönne? A' Deák felele: Moſt Badatſonból. Az Aſzſzony arra értette, hogy a' Paraditſomból. Oh édes Lelkem! monda az Aſzſzony, ha a' Paraditſomból jön kend, hát nem eſméri-é az én meg hólt elöbbeni Uramat? Már a' Deák látta, hogy hányat ütött

az

az óra, azért felele a' Deák: Igen-is, máskép' egéſséges; de igen rongyos, ruházatlan, és nints költsége. Oh édes Lelkem! mond az Aſzſzony, jöjön bé kend, mivel az Uramat látta 's eſmeri, egyék 's igyék kend; es ha viſzſza megy kend imé itt' van költségére való pénz és ruha, vigye-el kend az Uramnak. Szíveſſen, édes Aſzſzonyom. Ezzel el takarodik a' Deák. Midön az Ura a' mezörül haza jön, eleibe ſzalad nagy örömmel mondván: hallja kend! a' ſzegény elöbbeni Uramnak hirét hallottam 's köſzöntetett bennünket. Talám valamelly ſeprön nyargallózó banya hozta ezt a' hirt, monda az Ura. Távól légyen, felele az Aſzſzony, hanem halgaſs-meg, el-beſzéllem: egy iſten' fija volt itt' a' Paraditſomból jött, a' ki az én elöbbi Uramat eſméri, 's azt mondá, hogy ſemmi költsége ſints néki ſe ruhája, azért adtam neki 6 forintot és három pár fejér ruhát, és a' kend inneplö mentéjét; hiſzem majd a' vásárban újjat vegyünk. Oh te bolond, monda az Ura, hogyan jött volna valaki a' Paraditſomból? hát merre ment. Arra az erdö felé, felele az Aſzſzony. Az Ura hamar lóra ugrik, és utánna a' Deáknak. A' Deák észre-veſzi, hogy valaki utánna nyargal; a' mentét és ruhát egy bokorban friſſen le-veti, maga pedig távól le-ül. Eléri a' paraſzt ember a' Deákot, kérdezi, ha nem látott-é egy embert, a' ki egy mentét vitt volna magával? Igen-is láttam, Uram!

felele a' Deák éppen most ugrott itt a' kerten által, mivel kegyelmedet látta, és ha tsillen utánna menne, egybe nyomban érné. Minthogy a' kert nagy volt, és lóval által nem mehetett, tehát kérte a' Deákot, hogy egy kevesé tartaná a' lovát: melly igen kedvére esett a' Deáknak. Midön a' paraszt által ugorván az erdöbe jól bé-ment, elö veszi a' Deák a' mentét 's ruhát, fel-ül a' lora, és el-nyargalt. Mikor a' paraszt viszsza jött, 's hát a' lóva-is oda volt. Midön haza megy kérdé a' felesége: hát hol a' ló? Erre mond a' paraszt: mivel láttam hogy az Isten-fija, igen nehezen vitte a' terhet gyalog, tehát néki adtam, hogy jobban meheſſen. Nem merte meg-mondani, hogy ö is meg-tsalattatott a' Deáktól.

Egy Auſtriai Ur bé-szállott Niburgba egy vendég fogadóban, és vizet kért a' Kortsmáros Leánykájától, hogy a' bort meg-keverje, mert máskép' erös. Uram! azt mondja a' Leány, nem szükség keverni, mert az Atyám tegnap töltött két sajtárral a' hordóba.

Egy szalma-házi nemes ember azzal ditsekedett a' kortsmában, hogy ö nemes ember, mert az Attya is az volt. Egy eleven eszü magyar azt mondia erre: Biz' a' mi molnárunknak a' szamara külömb nemes ember, mint kend, mert az után a' Molnár Inas jár, de kend után semmi inas sem jár.

Egy tsufolodó és nevetségre kész furtsa paraszt bé-megyen a' kortsmába pettenden, mon-

mondá a' kortſmárosnak, hogy igen ſok furtsa történeteket hallott az ide-valófaluſiakról, úgymint: hogy a' templomnak földét borsóval bé hinrették; a' falat tovább akarták kinyomni egymáſtól; hogy a' veres kutyát rokának nézték 's fegyverrel üldözték; hogy a' tüskés-borzra kéſt rántottak, azt gondolván hogy medve, 's a' t. Azért mivel moſt' maga jelen van, tehát akarna valami igen jeleſet látni. A' Kortsmáros gondolta magában: Lurko! látom hogy ſzurkot ehetnél-te; mondja azért néki: Holnap, ha az emberek a' templomból jönnek, tehát fogſz valamelly rendes furtſaságot látni; mindazonáltal az utſzán nem vagy bizonyos, hanem az én ablakamon kell ki-nézned. Más nap, mikor az emberek a' templomból jöttenek, ſietett a' paraſzt az ablakra, hogy valamelly furtſa dolgot láthaſſon. Mivel pedig az ablak a' templomnak által ellenében a' föld ſzinén volt, ki jön a' kortsmáros az emberek közül, kiknek már akkor a' dolgot titkon megmondotta, hogy a' vendégnek az újjságot meg-mutaſſa. Mivel pedig a' paraſzt egy közönséges ablakon jól ki dugta a' fejét, megkapja a' kortsmáros a' haját 's nyakát, és erösen tartja; a' ſzobában pedig egynehányon, kik már reája készültek volt, jól el kolompozták az al-felét, úgy hogy meg-emlékezett tellyes életében a' furtſa történetröl.

Alfonſus Királynak volt egy udvari bolondja, ö minden bolondságát, a' mit éltében

ben tett, egy könyvbe irta; és e' mellett, minden bolondságokat is, mellyeket máſok tselekedtek, fel-jegyezte, mellyel a' Király magát gyakorta örvendeztette. Történt pedig, hogy a' Király egy Szeretſent, kit udvarában tartott, a' nap keleti orſzágokban küldötte, adván néki 10000. aranyokat, hogy lovakat vásároljon. A' bolond ezt a' tselekedetét-is a' bolondságok közé irta. Egyſzer a' többi közül a' Király magát akará gyönyörködtetni a bolond' könyvel, 's hát reá akad erre a' Szeretſennel tett tselekedetére-is a' többi bolondságok között. Erre magához kiáltván a' bolondot, tőle kérdezé: hogy miért irta ezt a' tselekedetet a' bolondság közé? Azért, felele a' bolond, hogy az a' leg nagyobb bolondságok közül egyik volna, egy idegen orſzági embertül illy nagy ſumma pénzt küldeni olly meſzſze, ki bizonnyára ſoha többé viſzſza nem jön. Hát, monda a' Király, ha viſzſza jön, és a' lovakat-is elhozza, mit fogſz tſinálni? Akkor, felele a' bolond, a' Királynak nevét ki-törlöm, és a' Szeretſennek nevét irom oda; mert nem volna a' Világon nálánál nagyobb bolond, hogy ha ezt az alkalmatoſságot haſznára nem fordítaná. Ezt helybe hagyta azután a' Király maga-is.

Egy Brandeburgiai Hertzeg kérdezte volt egy Paptól, hogy kik leg boldogabb emberek? Ez azt felelé, hogy a' ſzegények, mert ők birják a' mennyeknek orſzágát. Mon-

da

da viſzontag a' Hertzeg: tehát ſokakat ſegí-tettem én a' mennyorſzágba; mert ſok ſze-gényeket tſináltam.

Egyſzer egy magyar és egy német perben eſtek, annyira hogy a' magyar a' németet pofon-ütötte. A' Német minden viſzſza-ütés nélkül erre el-halgatott. Midön kérdék töle a' többi fele-nyája, hogy miért nem üti-viſz-ſza. Nem bizony én, felele ö, mert tſak ketten vagyunk, és a' ſor hamar viſzſza ke-rülne reám.

Egy rongyos Korhely ment télen az út-ſzán, és mivel hogy igen fázott, tehát el kez-de kiáltozni a' mint töle lehetett: tüz, tüz! erre ki-ſzaladnak az emberek, és kérdék töle hogy hol ég? Én-is azt akarnám tudni, fe-lele ö, mert felette igen fázom.

Egyſzer Advent utólsó napján, egy ſze-gény rongyos Deák Debretzenben mendicál-ván ezt az éneket énekelte: Menyből jövök moſt hozzátok. &c. és mivelhogy hideg volt, annyira fázott, hogy a' ſzót is alig mondhat-ta-ki. A' többi közül egy bánya ki dugja az ablakon a' fejét, 's azt mondja néki: Édes fijam! bár ott' maradtál volna, moſt' nem fáznál olly igen.

Egy bizonyos Ur egynéhány rákokat egy levéllel együtt küldött volt egy Prókátornak kósárban. A' paraſzt ember, ki a' rákokat vi-e el-fáradván le ült egy folyás mellé, és kivánta meg-tudni, hogy a' kósárban mi lé-gyen; fel-bontotta, és nem tſinálta jól-bé.

Azonban az álom reá érett 's el-alutt. Az alatt pedig a' rákok mind ki mentek. Midön a' Paraſzt-fel-ébredett, nézi a' rákokat, 's hát ſemmi ſints; De már mit volt néki tenni, viſzſza nem méréſzlett menni, hanem tſak elvitte a' levelet a' Prókátornak. Mikor a' levelet fel-nyitja a' Prókátor monda: Hallod-é barátom! a' levélben rákok-is vannak. Oh, hálá-Iſtennek! monda a' paraſzt, hogy a' levélben vannak, mert már meg ijjedtem, azt gondolván, hogy mind ki-mentek a' kósárból. Erre el-fakadt nevetve a' Prókátor, és meg botsátott a' Paraſztnak.

Egy Ur el-küldi elöre a' kertéſzét, hogy a' kertben addig dolgozgaſſon, mig maga i oda érne. A' kertéſz gondolván hogy olly hamar nem megy az Ur utánna, és mivel igen meleg volt, le-fekütt az árnyékban és alutt. Azonban oda ére az Ur-is, keresi a' kertéſzt 's hát ſehol ſem találja; a' többi között midön a' gyümöltsös felé menne, látja, hogy az árnyékban aluſzik. Hozzája megy 's káromolja: te ſemmire kellö gaz ember 's hát itt' kell dolgozni? te kenyér-veſztegetö, nem vagy méltó hogy a' nap reád süt. — Ej! Uram! 's hiſzen ugyan azért feküttem az árnyékba, felele a' kertéſz, és fel-kele.

Egy nemes ember útazott két Kaputzinuſokkal. Egyſzer egy viz folyáshoz értenek, hol a' viz el-hordotta a' hidat. Az egyik Kaputzinus Frater meg akará tiſztelni a' nemes embert, és minthogy ö mezitelen

láb-

lábbal volt, fel-vévé a' Nemes embert hátára, hogy által vigye. Midön már feléig vitte, igen nehéz vólt, goromba sem akart lenni, azért kérdé töle ha pénz van-é nála? — Igen is vagyon, mond a' nemes ember. — Oh jaj! mond tovább a' Frater, énnékem nem szabad pénzt hordozni, mert azt a' mi regulánk kemenyen tiltja. Igy a' viznek közepette le-vetette a' nemes embert hátáról.

Egy kerék-jártó és egy Polgár veszedelmesen perlekedtenek együtt, 's egyik sem akart a' máſiknak engedni, azért biróra keltek. A' kerék jártó, hogy a' proceſſust megnyerje egy kotſit ajándékozott a' birónak. Ezt meg-tudván a' polgár, ö ismét egy pár lovat ajándékozott néki. Azután nem sokára a' törvénynek vége lett, és a' polgár nyert. Ezt látván a' kerék jártó, monda nagy keservesen: oh kotſi, kotſi! nem jól mégy te! Erre felele a' biró: Barátom! a' kotſi nem mehet máskép, hanem hová a' Lovak huzzák.

Volt egy birónak egy Molnár komája' a' kivel egy ser fözö perben állott. A' Molnár sok zsák búzát ajándékozott volt már a' Birónak más alkalmatosságokban, azért a' Biróban minden bizodalmát helyhezette. Ezt meg-sajditván a' ser fözö alattomban egy tutzat aranyat nyom a' biró markában. Igy osztán ez mindjárt meg nyerte a' pert. A' Molnár ezen meg-komorodván monda: Ko-

mám Uram! miképpen van az, hogy én most el veſztettem, holott az előtt mindenkor nyertem? Azonnal meg-mutatá a' Biró az aranyokat, mondván: Nézze kend Komám Uram, *Quis-poteſt reſiſtere tot armatis*? Ki állhat ennyi vetézeknek ellene?

Aſcipidesnek ſok irigyi voltanak, kik ötet ſzüntelen rágalmazták háta megett. Volt pedig Aſcipidesnek egy ſzép kutyá a-is; ennek el vágatta a' farkát, és ſzabadon botsátotta a' városban, mondván: moſtan a' henyélö emberek az én kutyámrúl fognak beſzelleni, és engem el-felejtenek.

Egy Hertzeg Frantzia orſzágban el-tévedvén az erdöben egy paraſzt emberre akadott; ki ötet az útra ismét ki vezette, és tsak egy közönséges lovas Katonának nézte. Midön már az útra ki értenek, kérdezé a' Hertzeg töle, hogy kinek a' jobbágya? Felele a' paraſzt, hogy a' NN. Hertzegé. Látá a' Hertzeg, hogy az ö jobbágya volna, azért kérdezé tovább töle: Hallodé Após? mitſoda ember az a' ti Hertzegtek, jó é vagy roſz? A' mi Hertzegünk maga, felele a' paraſzt, a' miut volna, de a' felesége a' vén kurva egy pipa dohányt ſem ér, mert ſoha tsak egy pohár borral ſem kinál bennünket, noha maga mindég vendégeskedik. A' Hertzeg el moſolyodá, és mihelyt haza ért, azonnal meg-beſzellé az Aſzſzonynak. Ezen igen meg haragudott az Aſzſzony, és tellyeſséggel meg-akarta büntetni a' paraſztot.

tot. A' Hertzeg elö hivatja ötet és az Aſzſzonynak jelen létében kérdezé töle. Ha nem tudna é, hogy t. gnap az erdöben mit mondott volt egy lovas Katonának a' Hertzegnéröl? A' paraſzt irúl pirúl, el-nem tagadhatta, hanem azt mondja végre: Mit tudtam én benne, hogy az ſemmire való nagy orrú gaz ember bé-vádoljon. Ezen el-kezde a' Hertzegné nagyon nevetni, és mondá: én réſzemrül meg-botsátok a' paraſztnak, a' Hertzeg-is zsákba rakhatja az ö titulusát. Igy ment lett a' paraſzt.

Egy gazdag paraſztnak a' fija oskolában járt, és ſokat köl.ött reája. Egyſzer haza jön, és kivánta tudni az Attya, hogy mit tanúlt vala. A' Fija ſokáig nem akart ſzólni. Hanem midön 3. tyukmonyat vittek az aſztalra, mivel böjti nap volt, tehát meg-akarván tudománnyát mutatni, 's azt mondja: Imé, Atyám Uram, én meg-mutatom, hogy itt' a' tálban 5. tyukmony vagyon, ámbár tsak 3. látſzik-is: mert az hol 3. van ott' 2. is-van; már 3. még 2. az 5. következendöképpen a' tálban 5. tyukmony vagyon. Az Attya el tſudálkozék fijának a' böltſeſségén és monda: Igen jól van, édes fijam; én kettöt el-veſzek a' tyukmonyak közül, egyet Anyádnak adok, a' többi kettöt pedig magadnak tarthatod.

Egy ember, kinek egyik ſzeme hibázott, elöl talál az úton igen jó reggel egy ſzegény görbe hátú embert; kinek mond a' vak tſuf-

ságból: Barátom! hová ollyan korán, idején fel-rakodtal a' pompoſal. Valójában, felele a' görbe-hátú, jó korán kell lenni, mivel még tsak egyik ablakodat nyitottad-fel.

Egy paraſzt ember olvasni nem tudott, mindazonáltal látta, hogy az öreg emberek midön olvasnak, tehát okulárt teſznek az orrokra, gondolván hogy a' ki okulárt téſzen az orrára, hát az tud olvasni. El-megy azért a' bóltba, és akar egyet venni. A' bóltos fel-teſzi néki az orrára. A' paraſzt belé tekint a' könyvbe, de nem tudott olvasni, monda azért: mi a' guta, nem jó ez az okulár. A' bóltos máſt teſz-fel neki, és egyneháuyat egymás után. De a' paraſzt tsak nem tudott olvasni. Végre kérdé a' bóltos: Após! talám nem-is tudſz olvasni. Ej! patvar vigye, hiſzem ha olvasni tudnék, tehát nem vennék okulárt.

Egy Kalendáriom tſináló fel-teſzi az orrára az okulárt, gondolván hogy meg-eſméri a' tſillagok' forgáſiban a' jövendöket. Az alatt pedig ſzegény vén tſitſa nem látta meg, hogy a' jelen-való idöben mit tſinál Mars Venuſſal együtt a' ſzobában. Midön azután a' dolog ki tudódott, hogy a' Katona az alatt, mig ö az egeket visgálta, feleségének a' tiloſsába járt, tehát panaſzolkodott egy jó barátjának; mikép' van az, hogy ö azt éſzre nem vehette az ö meſtersége által? A' barátja nem hogy vigaſztalta volna, hanem inkább ki-nevette, mondván ſzent Dávid-

dal:

dal: *Cælum cæli Domino, terram autem dedit filiis hominum*: nem tudja-é, hogy az egeknek ege az Uré, a' földet pedig adta az emberek' fiainak?

Egy bizonyos Pap egyſzer paripa háton ment egy mezö városban. Midön a' város biró meg-látta, tehát tsúfságúl monda néki: Kriſtus Urunk nem járt ám kevély paripán, hanem ſzamár háton. Erre felele a' Pap: én örömeſt vennék magamnak egy ſzamarat, hogy azon járhatnék; de igen nehéz találni azúlta, hogy a' tanátsban bé veſzik öket.

Egy Aſzſzony el-ment a' Kortsmára, és úgy jól lakott borral, hogy a' fejét ſem bírhatta; kérdé végre: Kortsmáros! mennyivel tartozom? Tsak 10 itze bor' árával, felele a' Kortsmáros. Ho, ho! mond az Aſzſzony, nem több kilentznél, mert már ſokſzor próbáltam, de nem megy több a' haſamban kilentz itzénél. Ámbár ha tsak kilentz ment-is a' haſadban, felele a' Kortsmáros, egy ismét a' fejedbe ment.

Egyſzer egy Aſzſzony bútsúra ment, az hol úgy meg uſztatta ſzáját a' borban, hogy fejébe a' ſzédelgés lábaiba pedig a' görts-húzás ſzállott. Midön már viſzſza-jövet az úttól nem meſzſze egy Kápolnába bé ment, melly Sz. Anna tiſzteſségére épittetett vala, és az oltár eleibe le-kutyorodott, a' ſzédelgetés mennél tovább, annál inkább el-érte, úgy hogy azt gondolta az egéſz oltár körös-körül járna; minekokáért illy buzgóságra faka-

dott: Oh bóldogságos ſzent Anna! nem vagyok mélto erre a' betsületre, én azt gondoltam, hogy én járjak az oltárod körül, de látom hogy te kerülſz engem; mellyen nagy nevetség támada. Az Úra néki jámbor, iſten-felö ember vala, kit minden emberek vertek róla, mikor el-akarta venni, hogy ne vegyen olly nagy terhet magára, mert mindenek azt mondották felöle, hogy egy kakaſt el-nyelt, melly mindenkor a' torkából kiált-ki, és mindenkor ö végzi-el az utólsó Kyrie-eleiſont. De erre a' Sz. Prófétálásra nem hajtott, hanem el-vette. Alig múltak-el pedig egynehány napok, hogy az Aſzſzonynak a' torka meg-ázott, és annyira elkezdé az orgonát meg-ereſzteni: *Murmure, turbine, grandine, fulgure, perſtrepit illa*; hogy a' ſzegény ember azt gondolta, hogy a' feleségének minden nap neve' napja vagyon. Laſſan, laſſan, édes feleségem, úgy mond az Ura, mert az illyen *tonusra* igen roſz *tactus* elik, ha mindenkor te akarod az utólſó ſzót *repetálni*, és a' te dörmögö muſikádban ſemmi *pauſát* ſem tartani. Azután félre ment, és igy panaſzolkodott: Oh Iſtenem! hogy ſzenvedjem én egy illyen roſz Aſzſzonynak ſzüntelen való morgását? Ah! melly nehéz az illyen Satrafának véghetetlen perlekedéſe! melly ſzenvedhetetlen az illyetén házi doromb! melly unalmas az illy aſztal felett való Muſika! Melly ſzomorú az illy dörgéſt okozó tsengetyü! melly nagy kin az illye-

illyetén házaſság gyehennája! melly fájdalmas az illyetén házi kórság! melly kedvetlen az illyen nyökörgö oláh duda! Oh Iſtenem! melly keſerves nekem az illy pokolbéli tüzes fogó! Végre midön látta, hogy ſem ſzidás ſem verés nem haſznált néki, tehát eſzébe juta, hogy midön a' gyermekek nem akarnak halgatni, tehát a' rengetés által meg-engeſzteltetnek; azért egy nagy, hoſzſzú, mély és erös böltsöt tsináltat minden hozzá tartózandójával. Midön oſztán többſzer ſzokott reggeli muſikáját el-kezdette, monda az Ura néki: édes feleségem, látom már hól a' hiba; mivel gyermekségedben eleget nem ringattattál, tehát moſtan azért nem halgathatſz; azért ſzükséges, hogy a' böltsöt tovább kóſtold. Azonnal bé-kiáltja a' ſzolgát, meg-kötözik kezét, lábát, be-vetették a' néki kéſzített böltsöbe, és erösen lepoſálták. Az Ura maga kezdette elsöben tsak gyengén ringatni. Az Aſzſzony pedig ſikontott, mint ha nyuzták volna; ringas, gyilkos ringas, ringas akaſztó-fa tzimere ringas. Mivel pedig látta, hogy éppen nem akar halgatni, tehát olly igen ringatta, hogy majd a' padláſt ütötte a' böltsö, es igy énekelt hozzá:

Tſitsi édes Leányom tſitsi,
Mig meg-telik Anyád tsetsi,
Tſitsi édes Leányom tſitsi.

Az Aſzſzony átkozódik, ſzitkozódik, morgolódik, fogait tsikorgatja, ezer még két

ördögöt kivánt az Urának a' nyakára. Ö pedig semmivel sem gondolt, hanem még annál jobban ringatta; és hogy annál előbb el-alugyék, ismét igy énekelt:

Alugy, alugy kedves Annám,
A' bundámat-is rád annám,
Tsak a' gallérját ki-hannám,
'S meg-gebednél sem bánnám,
Alugy, alugy édes Annám.

Végre már nem volt néki mit tenni, el-halgatott, könyörgött 's reménkedett, minden perlekedést meg-tagadott, aranyal ezüstel áldotta az Urát; mind eget 's földet bizonyságúl hivott, hogy ennek utánna halgatni fog, tellyes életében egy tsep bort sem iszik. Azért az Ura fel botsátotta; de alig múlt-el három nap; el-vitt egy öl lent a' Kortsmára, 's meg-ivott egy itze palinkát. És midön haza ment volna, egy kövön úgy esett által, hogy magát öszve zuzta, és azonnal ki ment a' lelke. Az Ura nagy örömében, ezeket az emlékezetre való verseket metszette a' kóporsójára:

Itt fekszik az én kedves Annám,
Kit többé látni sem kivánnám.
Minden nap meg itta magát,
'S meg-sem türte a' bor szagát.
Kenderében nem tett sok kárt
Mindég rongyos péndelben járt
Józan fövel soha sem volt
Tehát melly nagy kár hogy meg-hólt.

Egy-

Egyſzer Tillinko egy Iſjú Urhoz állott bé ſzolgának, a' ki minden jóſzágát el-tékozlotta, es többnyire lopásával élt. El megy egyſzer az Urával lopni ló háton. Midön mentek, egyſzer az út mellett kendert találtak, hallod-é te, mondja a' ſzolgájának, ezt a' füvet Henfnek hijják (németül) és ez igen nagy ellensége a' tolvajoknak, mivel azzal ſzokták öket meg-kötözni, azért valahol találſz, mind rezelj reája, hogy elrothadjon. Midön haza értenek, ebédet akartak enni, 's mondják Tillinkónak, hogy a' pintzéből hozza fel a' Szenfet, melly egy fazékban volt. Tillinko ſoha ſem hallotta, hogy mi az a' ſzenf, azt gondolta hogy henf, mellyet néki a' gazdája mondott, gondolkodik azért magában, hogy miért kéri a' ſzakáts, vagy talán ötet akarja véle meg-kötözni, mivel a' gazdájával együtt lopott; fogja azért a' fazekat és belé iprikál, 's oſztán felviſzi; a' ſzakáts fel-adja egy kis tálban, belé márt az Ur, hát igen roſz illatja van; kiáltja a' ſzakátsot, mondván: hallod-é te mit tsináltál ennek a' ſzenfnek. A' ſzakáts meg-kóſtólja. Bizony Uram, azt mondja a' ſzakáts, ennek ollyan ize van, mintha valaki belé-tsunyított volna, Midön Tillinko mind ezen tsak moſolyog, monda néki az Ur: mit nevetſz te? talám azt gondolod, hogy mi nem értjük a' dolgot, vagy tréfálódunk, jöſzte kóſtóld-meg te-is. Én nem ſzoktam vele élni, felele Tillinko, hát nem

tu-

tudod é, hogy mit mondottál nékem az úton, hogy ezzel ſzokták a' tolvajokat meg-kötözni, és hogy valahol találom, mind le-tsunyit am; azért midön a' ſzakáts a' pintzébe küldött, eſzembe jutott a' te mondáſod, és azért tselekedtem. Te gaz ember, mond az Ur, hát nem mondottam-é, hogy azt a' füvet henfnek hijják, és nem ſzenfnek. Uram, felele a' Tillinko, én azt gondoltam, hogy mind egy. No, beſta karaſi, majd meg-eſmértetem veled. Ezen meg-ijjett Tillinko, 's kapufátúl vett bútsút.

Egy ember, valamennyiſzer gyónni ment volna, elöbb oda haza mindenkor meg-zsákolta az ö gonoſz feleségét. Midön kérdezték ötet, hogy miért tselekeſzi ezt, azt felelé: Ha a' feleségemet verem, tehát nem kell ſokáig a' fejemet törni 's gondolni, hogy mit vétettem; mert valamit egéſz eſztendöben tettem, mind ſzememre hánnya; söt még ollyat-is eſzembe juttat, a' mellyre ſoha nem-is gondoltam volna.

Régtöl fogva való köz-mondás, hogy a' pénz a' leg-jobb ajánlás. Arlotto, egy olaſz Pap, a' ki az ö friſs és furtsa eſzéért hires, külsö orſzágokba igyekezett menni a' tengeren; minekokáért az esmeröſſei és rokoni ſok féle Commiſſiót adtak néki, hogy Indiában vegyen. E' mellett mindenik ád néki egy kis emlékeztetö tzédulát; de tsak egyik gondolta-meg magát, hogy pénzt-is adott. A' Pap be-vásárol ennek mindent,

a'

a' ki pénzt adott; a' többinek pedig semmit sem vett. Midön viszsza jött, mind hozzája mentek az esmérősök, hogy a' hozott jószágot el vigyék, ö pedig igy mond nékik: Barátim! a' midön a' hajóban voltam, a' tzédulákat mind rendre raktam a' hajó-szélére; azomban egy kis szél támadott, és mind a' vizbe hajította, 's igy nem jutott eszembe, hogy kinek mit kell venni. — Hát annak az Urnak, miért hozott mindent? úgy mond egy a' többi közül.— Azért, felele Arlotto, mert az a' tzédulájában egy tsomó aranyat takart, és mivel hogy nehéz volt, tehát a' szél nem vihette-el; a' tieitek pedig igen könnyüek voltak.

Egy szegény Frantziskanus Frater el-megy a' Barbély mühelyben, mivel útazott, és kéri a' Barbélyt, hogy Isten' kedvéért irgalmasságból borotválja meg. Egy darabig ott állott, és mivel látta a' Barbély, hogy a' nyakárúl el-nem megy, le ülteti végre, megáztatja hideg vizzel a' szakállát, minden szappan és ruha nélkül; azután el-kezdé egy rosz rosdás késsel vakarni, hogy szegényt inkább nyuzta, hogy sem borotválta. Az alatt hogy a' szegény Frater minden panaszolkodás nélkül békeséggel szenvedett, egy matska nagy sivált, rivált tett a' kamarában. A' Barbély, ki már úgy is boszszús volt, és a' matska rivásán annál-is inkább mérgelödött, kiálta a' tselédeknek: Mi az ördögöt tsináltok annak a' matskának? —

Nyil-

Nyilván ollyan ſzegény matskának kell lenni, felele a' Frater, a' kit irgalmaſságból borotválnak. Ez ſzánakozásra inditá a' Barbélyt és más borotvát vett.

Egy ifjú varga Legény meg-házaſodván, 6. holnap múlva komákat is hivatott. Egyſzer hallja ſzomſzédjait beſzélni, hogy az Aſzſzony idönek elötte meg-gyermekezett. Ezt ſzégyenlvén a' varga legeny, 's akará menteni magát a' ſzóból, mondván: Szomſzéd Aſzſzony! a' gyermek nem lett idönek elötte, hanem a' menyegzö volt későn.

Egy prédikátorné azt kivánta, hogy ö bár tsak egy könyv volna, az Ura többſzer belé tekíntene. Erre a' Prédikátor azt mondja: Úgy de ſzívem, Kalendáriomnak kellenék lenned, hogy minden eſztendöben máſt vehetnék.

Egy jó gazda paraſzt ember meg-házaſodván egy holnapra meg-gyermekezett a' felesége. El-megy a' paraſzt a' városba, meg-véſzen 12. böltsöt, és midön haza felé vinné ſzekéren, ſzemben akad véle a' földes Urának a' fija, kérdezvén töle, hogy mit viſz a' ſzekéren. Ö felele 12. böltsöt. Minek annyit, kérdezte tovább az Urfi? Azért, hogy ha a' feleségem minden holnapban meg gyermekezik, tehát ne kelleſsék ollyan ſokſzor a' városba jönnöm, azért el-viſzem egyſzerre az egéſz eſztendöre valót. Te bolond, mond az Urfi, hiſzem tsak moſt egy holnapja, hogy-meg-házaſodtál, tehát a'

gyer-

gyermek nem a' tiéd. Ezen meg-haragſzik a' paraſzt, és igy felel : de hiſzem, van annyi eſzem, hogy meg nem tsaltok, hát ha te egy nagy hasú tehenet vennél, a' melly egy holnap múlván meg-borjúznék, viſzſza adnád a' borjút annak, a' kitöl a' tehenet vetted ? Ezen el fakadt nevetve az Urfi, 's el-ment.

Volt egy tudós faluſi Pap 's e' mellett vig terméſzetü ; ehez jött egyſzer egy paraſzt ember, hogy házaſságát ki-hirdeſſe. A' Papnak volt épen egy jó barátja nála, és egygyütt ürmös bort ittak. Midön már a' paraſzt beſzédjét el-végezte, kérdezte töle a' Pap : ha nem a' teſti gyönyörüség öſzönözi é öket a' házaſságra, avagy egymáſſal nem közösültek-é teſtiképpen valamikor. Iſten ne adja, felele a' paraſzt. No ! mond a' Pap, imé hozok én néked egy italt, a' melly néked igen jó izüen eſik, ha igaz mondáſod, ha pedig nem igaz, tehát keſerü epévé és méreggé válik benned az ital, mellytöl megkell halnod. A' paraſzt ember el-halavanyodik, de mit volt néki tenni, a' Papnak parantsolatját meg-nem merte vetni. Midön a' paraſzt meg-kóſtolja az ürmös bort, ki ſoha az elött ürmös bort nem-is látott, tehát azt mondja : A' mi igaz, tsak igaz. és ki-vallotta ſzemtelenségét ; azért-is ſzalma-koſzorúval ment a' Templomba.

Egy paraſzt embernek ſzép felesége volt, és néki meſzſze földre kellett útázni, azért

kéri

kéri a' feleségét, hogy tsak homlokát kémél-je-meg. — Es miképpen ? kérdezte az ifjú menyetske. — Úgy, felele az Ura, hogy ha magadat jól nem viſeled, azontúl ſzarvam nö a' homlokomon. — Oh jaj ! felele az Aſzſzony, no ugyan bizony vigyázok magamra, mert én igen félek a' ſzarvas embertül. Alig ment ki az Ura a' határból, hát imé egymáſt érték a' katonák a' menyetskénél, kik az Urának tanitását meg-magyarázták a' menyetskének, és a' tudományt példával-is meg-mutatták. Az Ura viſzſza-jött, és midön a' homlokán ſzarvat nem látott, monda néki: Látja ked, gondoltam én azt, hogy tsak engemet ámít, 's ijjeſztett kend.

Midön Tillinko Romából Frankofurtumba ment, az egéſz városban meg tekíntette, hogy mint van a' dolog, egyſzer a' többi közül egy jó ruhás, erös posgás embert meglát, a' ki Alexandriai Biſzát hozott, és igen drágán adta-el. Tillinkó gondolta magát an: hiſzem-én is elég erös lesák vagyok, a' ki a' dolgot gyülöli, hát nem tudnék-é illyen könnyen élni, mint ama' henyélö ? Egéſz éjtſzaka nem alhatott, tsak gondolkodott, az alatt meg-tsipi egy balha az alfelét, oda tapint, hát némelly böntsölékeket is tapaſztal a' büdös válúban, 's azonban eſzébe jut, hogy illyen a' Biſzam, mellyet amaz idegen árúlt volt, le-ſzakaſzt azért egynehány t, és midön reggel fel kelt, némelly fü ſzérſzámokat-is vett hozzá, ki ül a' piatzra vé-

le,

le, a' Biſzámokat pedig egy kis papirosba takarta. Külömbkülömb-féle emberek jöttenek, kik ezt kik amazt kérdeztenek, de ö ſenkinek ſem felelt, migleu két gazdag zſidók hozzája mentek, mivel ritka ſzokáſú viſeletét látták, és kérdezték hogy mit árúl? Tillinko felele, hogy ö Próféta epert árúl melly akkor fog haſználni, a' mikor megpróbálják. A' Zsidók félre mennek, tanátskoznak együtt, végre mouda az öregebbik: talám ebből ki-tanúlhatnánk, hogy mikor jön-el a' Meſſiás; Tillinkóhoz mentek, és kérdezték hogy mennyi árú volna az egyik? Tillinko gondolta, a' millyen a' portéka, ollyan a' vevö, ez igen jó a' Zsidóknak, monda azért: egyet ſzáz forintért adok, azért ſemmire valók, ha meg nem fizethetitek, takarodjatok, és hagyjatok békét az illyen attának: ekkor az alfeléhez kapott. Hogy pedig a' vásár minden harag nélkül végbe mennyen, oda ugrik az öregbik, ki-fizeti az árát, haza érvén az egéſz Zsidóságot egybe gyüitik ſzombaton a' Sinagógába. Akkor fel áll a' leg-öregebb Rabbin, és monda: Három nap imádkozzatok és böjtöljetek, hogy Iſten akaratjából Próféta eperhez jutottunk, melly által a' Meſſiásnak el jövetele profétáltatik. Midön három nap böjtöltenek volna, Isák nagy pompával ſzájába veſzi a' Próféta epert. Hogy tettſzik, kérdé töle Moſes? *Fársvátzt!* Mind meg-tsalattattunk, felele Isák, mert ez nem egyéb ha-

nem ember ganéj; és hogy azon a' fán te-rem, a' kitül vettük. Mellyet meg-ſzágolván mind helyén hagyának.

Egyſzer egy kortsmában voltak némelly borivók; 's ezek között egy Abſitos Katonais; a' ki el-kezdi beſzélleni, hogy mitsoda orſzágokban tsatangolt, hol 's mit látott; a' többi között azt mondja, hogy egy orſzágban olly nagy kápoſzta fejet látott Indiában, hogy alatta három ſzáz ember esös időben el-álhatott és még-ſem ázott-meg. Egyik a' borivók közül nem tsudálhatta elegendőképpen ezt a' nagy hazugságot, monda azért: Ö ismét Británniában olly nagy réz fazékat látott tsinálni, a' mellyen három ſzáz kolompár legények dolgoztak, és meg is annyira voltak egymáſtól, hogy egyik a' máſiknak kolompozását nem hallotta: ez jókora fazék lehetett. Ej, ej, felele a' Katona, mi a' menykönek kellene ez a' nagy fazék? Oh, bolond! mond a' máſik, azt a' nagy kápoſzta fejet főzni benne, a' mellyet te Indiában láttál.

Egy máſik ismét azt mondá, hogy ö egyſzer Veſtfáliában egy vendég fogadóban megſzállott: a' többi között két méſzáros Legények-is voltak ottan, kik éjtſzaka, midön aluttak, úgy hortyogtak, hogy egyik hortyogásával az ſzoba ajtót ki-nyitotta, a' máſik pedig ſzuſzogásával bé-tette; úgy hogy egéſz éjtſzaka az ajtó ki-'s bé-járt tsattogva.

Egy

Egy máſik azt mondja, hogy midön ö Pannoniának hegyén járt, ollyant botlott a' leg-magaſſabbik kö-ſziklárol, hogy egy német mért-földet eſett alá, 2413. ſzor fordúlt alá hengergésében, mert meg-olvaſta, és még ſem törött tsak egy Venetziai üveg-is el, noha 36. volt nála.

Japoniában lakott egy öreg ember, ki 95. eſztendöket által-hágott. Ennek voltak három fijai. Midön meg-nöttenek, mindeniket meſterségre adta az Atya. Az elsö volt Barbély, a' máſodik Kováts, a' harmadik muſikus 's egyſzer 's mind Katona-is. Ezeket ki-küldé vándorlani, hogy próbáljanak 's tanúljanak. Egyſzer már halálához közel haza hivatta mind a' három fiját, mondván: hogy a' mellyik leg-jobban meg-tudná mutatni meſterségét, az lenne örököſe minden jószágának. Erre reá állnak a' fijak, mert ki-ki bizott a' maga meſterségében. Annakokáért a' tanátsnak meg engedésével egy nap rendeltetett, hogy ki ki meg-mutaſſa meſterségét. Számtalan nézök mentenek-ki. A' Barbély leg-elsöben-is ki-húzza borotváját; és midön a' ſzijjon húzná, történt, hogy azon ſzempillantásban két agár kergetett azon-el egy nyúlat ſebes futáſſal. A' Barbély utánna ſzalad, és olly tiſztán megborotválta a' nyúlnak az órrát és állát futtában, mint ha egy ſzéken tsendeſſen ült volna.

A' Kováts-is meg-akarta meſterségét mutatni; hát imé látá, hogy jön a' Katona öttse ſebes nyargalláſt; nyſza a' Kováts eleibe fogóval és kalapátsal utánna kerül, a' lónak mind a' 4. patkóját le-ſzakaſztja, és ismét fel-is veri ſebes futtában a' lónak, miglen a' nézö helyre ért, úgy, mintha meg-lett volna kötözve.

Erre igen nagy zápor elsö lön. Hogy meſterségét ö-is meg-mutaſſa: ki-rántja a' kardját, és olly ſebeſen forgatta a' feje felett, hogy egéſz egy óráig, mig az zápor esö eſett, egy tsep ſem érte meg-magát, és egéſzen ſzárazon maradott. Hogy ezek-közül, mellyik volt a' leg jobb meſter ember; azt az öreg apósra hagyom meg-itélni.

Egy Kavallér igen nagy és tzifra hazug vala; és hogy ez annál-is inkább ditsöségeſſebb légyen, a' ſzolgáját-is reá biztatta, mondván: Hallodé te! midön én valamit beſzéllek, tehát néked bizonyítanod kell, még pedig dupláznod. Ez egyſzer a' többi közül valamelly tiſzteſséges társaságban lévén, az hol valamelly Leány Aſzſzonyok-is voltanak, kik közül az egyiket feleségül akarta venni, azt mondja. Én alázatoſſan meg-követem a' Leány Aſzſzonyokat, hogy illy ſzennyeſen 's alá való ruhában jelenek meg, az útnak alkalmatlansága moſt máskép' nem engedi; de mindazonáltal még vagyon oda haza vagy két pár öltözöm. Mitsoda, úgy mond a' ſzolga, két pár-é; de Iſten a' ſzent

Há-

Háromság 22. pár-is van, ki bárſony, ki bibor, hogy az aranytúl 's ezüſtöl nem is látſzik a' ruha. Tovább azt mondja az Úr: moſtan tsak ezeken a' négy konyha lovakon jöttem, mivel a' magam tzukját meg-akartam e' roſz útban kémélleni; de még oda haza-is vagyon egy pár paripám. Egy pár é, mond a' ſzolga, de bár itt' mindjárt megvakúljak, ha láttam máſsát az Úr Méneſsének, mert ha arra kél, hat tzukot-is ki fogathat ma, 's ezenkivül-is hever 18. az iſtállóban, mellyek olly vadok, hogy ki ſem merik az iſtállóból hozni öket; mert még az eget-is rúgják ſzökeſekkel. Tovább azt mondja az Úr: ſok tseléd et nem ſzoktam tartani, mivel magam vagyok; egy ſzakátsom és egy ſzoba Leányom vagyon oda haza. Egy Leány-é? mond a' ſzolga, de helyemböl ſé meheſſekel, ha hat, hét is nem udvarol ſokſzor, úgy hogy alig jön ki az egyik, már a' máſik lesben áll. Azután mond az Úr tovább: ha valamelly jó házas társat találnék, talám tsak el élhetnék véle; mert hálá Iſtennek, egy kevés pénzetském-is vagyon. Mitsoda? mond a' ſzolga, de el-hidják a' Leány-Aſzſzonyok annyi pénze van, hogy ſzámát ſem tudja, söt ha oda haza vagyunk, békével ſem maradhatunk a' ſok adós emberektül, kinél rovás, kinél pedig papiros van; ki kér, ki viſz közülök, úgy hogy az utszára ki ſem merünk menni, majd ki-ſzaggatják a' mentét az Uram nyakából a' ſok kérök,

mivel tudják hogy igen adakozó. Erre azt mondja az egyik Leány Aſzſzony: Mi az oka, hogy az Úr ollyan ſárga? talám beteg volt. Minapában, felele az Úr, vagy kétſzer ki lelt egy kis hideg. Mitsoda, mond a' ſzolga, kitſiny-é? de Iſten engem úgy ſegélyen, minden holnapban kétſzer is töri a' nyavalya. Itt bezzeg ki-fizette az Urát, úgy hogy az Úr egyſzer's mind ſzolgájával együtt kapú fátúl vévén bútsút, azt ſem mondották, hogy: templom.

Midon mentek az úton, pirongatta a' ſzolgáját, hogy miért nem vigyáz jobban a' ſzóra, 's egyſzer's mind pedig meg-is parantsolta, hogy már többé ne-is ſzóllyon, hanem a' mikor gondolná, hogy igen nagyot ſzólna, a' mellyet el nem hinnének, tehát tsak az oldalát döfje, hogy magát éſzre vegye, Mi történt? Midön egyſzer egy Püspöknél különös érdemü Urak voltanak ebéden, ö-is jelen volt ſzolgájával együtt, és majd egyik ezt, a' máſik amazt beſzélte, hogy más idegen orſzágokban mit látott, el-kezdé ö-is, mondván: hogy Itáliában látott egy templomot: mellynek hoſzſza ezer lépés volt; erre úgy meg-döfi a' ſzolgája oldalban, hogy mindjárt a' tányérra eſett a' falat a' ſzájából, azért meg-ijedvén rajta, azt gondolta, hogy nagyot hazudott, és ſzégyenletében már nem tudott tovább menni, hanem azt mondá, hogy a' ſzéleſsége a' templomnak pedig két lépésnyi volt. Ezen mind

el-

el-fakadtanak nevetve, hogy mitsoda templom lehetett az, mellynek hoſzſza ezer, ſzéleſsége pedig két lépés volt, azért magát azzal mentegette, hogy a' templomot négy ſzegeletre akarta tſinálni, de a' ſzolgája igen meg lökte volt oldalban. Mellyen még nagyobb nevetség támadott.

Egy földes Úr, ki már idös ember volt, és ſzeme világa-is hibázott, el-megy az erdöre, hogy meg-tekintse a' ſörtvéleſeit. A' páſztorral elö hajtatta és az órrára az okulárt fel-tette 's úgy nézte. A' kanáſz, ki ollyan ſzemet ſoha ſem látott, kérdé töle: Uram! mitsoda az, az Úrnak az órrán? Az Úr kinek másra volt gondja, hogy ſem a' kanáſzal beſzélgeſſen, monda: eb ſzár, mi gondod reá. Jól vagyon. Más nap el-megy a' faluba, és kérdé a' többi tſelédektöl, hogy Úr Iſten mi lehet az az Úrnak az órrán, mellyet, ha valamit jól meg-nézni akar, az órrára fel-téſzen? Amazok mondának: Az olly állapot, hogy a' mi kitſiny, a' nagynak tetſzik. El-megy az Úr ismét máſodſzor-is, meg-nézi a' diſznókat, de az okulárját akkor otthon felejtette; monda végre: Te kanáſz beſte lélek kurafi; mitöl van az, hogy ezek a' diſznók moſt ſokkal roſzſzabbak, mint a' minap? Nem roſzſzabbak biz azok Uram, tsak úgy tetſzik, tegye fel az Úr tsak azt az eb-ſzart az órrára, majd meg-látja.

Egy feſtönek fel-tartott újjal kellett eskünni. A' keze igen fekete volt, azért

mond néki a' Biró: húzd-le a' keſztyüdet. — Kend ismét Biró Uram, felele a' feſtö, tegye-fel kend az okulárját.

Egy ſzegény vándorló legény egy városban be-megy egy gazdag embernek a' házához és ker alamisnát. A' gazda kérdé töle hogy kitsoda? Én egy ſzegény muſikus vagyok, felele ö. Midön a' gazda ezt hallotta, mindjárt bé-hitta, evett, ivott véle; mert igen ſzerette a' Muſikat, és a' fijait-is tanittatta reája. Étel után elö-hozatja a' fijaival a' muſikákat, és az jövevénynek-is ád egy egyet. A' gyermekek el-kezdenek muſikálni, és midön a' gazda a' jövevénytöl ſemmit ſem hall, azt gondolja, hogy tsak egy darabig halgatni akarja a' gyermekeket; végre igy ſzóllitja-meg: hát kegyelmed nem muſikál? — Nem, Uram. — Hát miért nem? — Mert ſemmit ſem tudok hozzá. Nem de nem meg-mondottam-é; hogy én igen ſzegény muſikus vagyok? még pedig olly ſzegény, hogy tsak egy kukkot ſem tudok.

Hailbron városában egy Doktor ki-doboltatta, hogy más meſtersége mellett a' vén banyákat-is meg-ifjithatja. Alig lett-meg a' ki-hirdetés, imé nagy ſzámú banyák jöttenek-öſzve. A' Doktor meg-parantsolá nékiek, hogy holnap a' nevét és eſzteudejét mindenik fel iraſſa egy kis papirosra, és úgy vigye hozzája; a' melly meg-is lett. Itt' lehetett olvaſni: Bokor Kata 101. eſztendös.

Ró-

Róka Panna, 88. Bodor Eva, 94. Bornemiſza Pila, 69. Szabad Juli, 92. eſztendös. 's a' t. A' Doktor meg-parantsolta, hogy harmad nap múlva ismét meg-jelenjenek; melly minden hiba nélkül meg-lett. A' Doktor el-kezde panaſzolkodni, hogy a' tzédulák mind el-veſztek, vagy valami gaz ember el-lopta öket; azért ſzükséges hogy még egyſzer a' neveket fel-irják, és holnap 10. órakor el-hozzák; mert monda tovább, idején kezdek a' dologhoz, mivel a' leg-vénebbiket meg-kell égetnem, és ennek a' porából kell az orvoſságot tsinálnom a' többinek. Ha, ha! gondolta mindenik magában, talám én vagyok a' leg-vénebbik; azért kevesebre iratom az idömet, hogy a' hamvazó ſzerda engem ne találjon. Midön a' Doktor az új tzédulákat vette, az elöbbenieket-is elö vette, és mondá a' környül álló Banyáknak: az elöbbi tzédulákat ismét megtaláltam, de igen nagy külömbséget látok az elöbbi és a' moſtaniak között: az elöbbiben volt Bokor Kata 101. eſztendös, az moſtaniban pedig tsak 49. Róka Panna volt 88. moſt pedig tsak 42. Bodor Eva volt 94. moſt pedig tsak 46. Bornemiſza Pila volt 69. moſt tsak 32. Szabad Juli volt 92. moſt 36. Azért magatok látjátok, hogy illy rövid idö alatt miképpen meg-ifjítottalak benneteket, mellyet ſem Iſten ſem ember elött el-nem tagadhattok, azért ki ki tartozik nékem meg-fizetni. Erre mind el-fakadtak

nevetve, és a' meg-ifjúdott Banyák haza ſzégyenkedtek a' vén ködménben.

Egy bizonyos ember két tsirkét vett a' piatzon, és oda adta a' feleségének, hogy ebédre süſſe-meg, mert a' Péter meſtert hitta ebédre. Midön a' tsirkék meg-sültek, nagy Appetituſa jön Orſola Aſzſzonynak, 's a' bizony mind a' kettöt meg-ette. Ebéd felé gondolkodik Orſola Aſzſzony, hogy a' dolgot miképpen paláſtolja. Hát imé látja, hogy jön Péter meſter. Noſza hamar kapja a' nagy trantsérozó kéſt, viſzi az Urának, hogy köſzörülje ſzaporán, 's azután aſztalhoz üljenek. Azomban ki-ugrik az ajtón a' Péter meſter eleibe, és igy ſzóll néki: oh édes Péter meſter Uram! ugyan mit tsinált kend ennek az én Uramnak? ſzitkozódik, káromkodik 's eſzküſzik, hogy kendnek a' füleit el-vagdalja; hallya kend hogy köſzörüli a' kéſt. Ezen meg-ijed a' Péter meſter, és futni kezd. Az Aſzſzony bé-ſzalad az Urához, mondván: Hallya kend! Uram! hamar, hamar, imé a' Péter meſter mind a' két tsirkét el-vitte, imé hol ſzalad vélek. Noſza az Ura utánna a' Péter meſternek, a' kéſt kezében vitte. Mellyet meg-lát a' Péter meſter, annál jobban ölte magát a' futásban, gondolván, hogy igaz légyen az Aſzſzonynak mondáſa. A' gazda pedig kiáltoza: tsak az egyiket, Péter meſter, tsak az egyiket, gondolta a' tſirkét. Péter meſter pedig egyik fülét vélte, és viſzſza kiáltozta: de verjen-

meg

meg a' Jég esö, ha engedem egyiket-is. Illyenképen tsalárdsága által meg-menekedett az Aſzſzony.

Egy vén banya kérdé egy haldokló embertöl, hogy ha ötet még eſmérné-é, és tudná-é, hogy ki volna? Igen-is, felele a' haldokló, hogy ne esmérnélek téged vén boſzorkány. Barátom! mond erre a' banya, nints moſt ideje a' tréfának; felele a' haldokló, de vagyon ideje az igaz mondásnak.

Voltak egy katzéros menyetskének egy nehány udvarlói, a' kik az Urának távól létében ötet meg-ſzokták látogatni. Egyſzer az Ura valamelly társaságban lévén vigan lakott, mellyet meg-tudának a' tziborák; noſza fogja magát az egyik, el-megy a' menyetskéhez, hogy véle tréfáljon. De alig hogy bélépett, 's hát imé kotzogat a' máſik, kinek-is azon ſzándékja volt. Illy nem vélt ſzerentsétlenségén meg-döbben a' Legény és kérdé, hogy hová bújjék. A' menyetske fel-fekteti a' fedeles ágynak tetejére, 's béereſzté a' máſikat. Ki-is nem ſokat vigadozhatott, mert imé kotzogat az Ura a' menyetskének. Igy tehát a' máſik legénynek az ágy alá kellett bújni; mellyen a' felsö nem kevesé örült, hogy nem tsak magának kell meg enni a' ſzurkot. A' Gazda mind ebböl ſemmit ſem tudott, azért le-vetközik és lefekſzik az ágyban. Az Aſzſzony mérgelödvén zúgolódott 's morgolódott, hogy hol

volt

volt ánnyi ideig, 's illy késön alkalmatlankodik. Az Ura akart egy kevesé hizelkedni az Aſzſzonynak mondván: Édes tubitzám, kedves Erſókám, ne haragudj, hiſzem Komám Uraimékkal játſzodtam és tsak három aranyat veſztettem-el. Ezen fel-pattan az Aſzſzony: tékozló, te réſzeges, te kortyándi ma holnap mindenembül ki-puſztítaſz. Az Ura kérleli, békélteti mondván: édes feleségem ne haragudj, elég gazdag az, a' ki felettünk vagyon, meg-fizeti az, a' mit el-játszodtam. Az Iſtent gondolta. Az a' balgatag pedig, ki az ágy felett feküt ezt hallván, azt gondolta hogy el-árúltatott, azért el-kezdé: Uram! én bizony magam nem fizetem, mert a' ki az ágy alatt fekſzik, az is van ollyan gazdag, mint én. Hogy oſztán a' Gazda az illyen feleletért mint vélekedett a' felesége felöl, azt könnyen gondolhatjuk.

Egy Görög bölts kérdeztetett egyſzer, hogy miért adta Leányát a' leg-nagyobb ellenségének feleségül? Azért, felele ö, mert nagyobb roſzſzat nem tehetek néki, mint ha néki feleséget adok.

Democritus kérdeztetett, hogy miért vett magának ollyan kitsiny feleséget? Erre azt felelte: mindenkor azt hallottam, hogy a' két roſz közül a' leg-kiſſebbiket kell válaſztani.

Egy Aſzſzonyt az Ura gyakorta meg-lasnakolt reſtségéért; midön egyſzer a' többi kö-

között igen vaſtagon kezdett véle bánni, tehát el-kezde kiáltozni: te haramia, te gyilkos, te ſintér, miért verſz már moſt', midön ſemmit ſem tſelekedtem? Ugyan azért verlek, felele az Ura, hogy egéſz nap ſemmit ſem tſelekeſzel.

Egy bizonyos városban lakott egy jámbor iſtenfélö kosár-tſináló, ez minden kosár tſinálására ezt ſzokta mondani: *hálá Iſtennek! ismét egy koſarat tſináltam*: mellyért-is háza boldogságban tartatott. Azt akarta pedig, hogy a' felesége-is ezt mondja; de az Aſzſzony ſemmiképpen ſem akarta mondani. Az Ura meg-boſzſzonkodik feleségének illy nyakaſságáért, azért úgy vágta a' koſarat a' fejéhez, hogy mind ſzéllyel ſzakadt, azután, pedig jól el kolompozta, és mindenkor azt mondotta: *hálá Iſtennek! ismét egy koſarat tſináltam.* Ez alig-lett-meg, 's azonnal meghallotta a' Polgár-meſter, ki-is a' ſzomſzédjának meg beſzéllette, ez pedig a' feleségének, hogy a' kosár-tſináló feleségének kék ſzemeket tſinált. De miért kérdezé az Aſzſzony? Azért, felele a' gazda, mivel a' felesége nem akarta utánna mondani: *hálá Iſtennek! ismét egy koſarat tſináltam.* Mitſoda? monda az Aſzſzony tovább, hát csak azért verte-meg? hát meg érdemlette-é ezért? jól tſelekedte, 's én ſem mondanám. Mitſoda? mond a' gazda, te ſem mondanád-é? Nem biz én, felele az Aſzſzony, ugyan bolond volnék. A' gazda meg- haragudott, és olly

nyak-

nyak-leveſt adott néki, hogy mindjárt le-tsurrant az órra leve, mondván: Ne! *megvan a' kosár tſinálva.* Azomban a' Bíróhoz fut a' kosár tſinálóné, és panaſzt teſz az Urára, hogy olly igen meg zsákolta. A' város-biró kérdezé, hogy mitt vétett volt? Semmit ſem, felele az Aſzſzony, hanem hogy nem akartam utánna mondani: *hálá Iſtennek! ismét egy koſarat tſináltam.* A' Biró el mo-ſolyodván monda néki, hogy menyen haza, és békéljék-meg az Urával, mert az hamar meg-történik, hogy a' házaſſak gyakorta öſzve-veſznek. A' kosár-tſinálóné alig ment ki a' házból, 's imé kérdi a' bíróné, hogy mit akart az az Aſzſzony? Panaſzt tett, mond a' Biró, hogy az Ura megverte azért, hogy utánna nem akarta mondani: *Hálá Iſtennek! ismét egy koſarat tſináltam.* Hát a' bolond ember, már miért veri olly tsekély állapotért? felele az Aſzſzony, Jól tselekedte, hogy nem mondotta; én ſem mondanám. Nem-é, mond az Ura, hát ha én parantsolnám? Ha parantsolnád is felele az Aſzſzony, eb mondaná. A' Biró meg-haragudott az Aſzſzonynak nyakaſságán, elö-fogja, 's jól el-veri egyſzer-'s-mind mondván: *Meg-van a' kosár tſinálva, meg van a' kosár tſinálva.* Ezt hallván az Ródeák, a' ki a' kúlts-lyukon nézte. Azonnal a' konyhára ſzalad, mondván a' ſzakátsnénak: Suſi! valami újságot mondok: az Úr megverte az Aſzſzonyt. Miért, kérdi a' ſzakátsné?

né? Azért, felele a' Deák, hogy nem akarta utánna mondani: *Hálá Iſtennek, ismét egy koſarat tſináltam.* Jól tette, felele a' ſzakátsné, én ſem mondanám. De ha én volnék az Urad, mond a' Deák, még-is kellenék mondanod. Uram ide, Uram oda, felele a' ſzakátsné, de bizony még ſem mondanám. A' Deák nem reſt erre, bé-tsapta a' ſzáját a' ſzakátsnénak; ezen el-kezde a' ſzakátsné ſzitkozódni; a' Deák pedig derekaſan bubozta, 's járt az ökle a' feje felett, mint a' pintér a' ſulyokkal a' hordó körül, 's mondván minden ütésre: *meg-van a' kosár tſinálva, meg-van a' kosár tſinálva.* Végre kiſzaladt a' Prókátor, és meg békéltette öket. E' pedig mihelyt haza ment, azonnal meg-beſzéllette a' feleségének, hogy a' Deák miképpen meg-üſtökölte a' ſzakátsnét, hogy azt nem akarta utánna mondani: *Hálá Iſtennek! ismét egy koſarat tſináltam.* Ördög veſsen portziót a' Deákjára, monda az Aſzſzony, hát mi köze van néki a' ſzakátsnéhoz? maradjon a' téntás ſeggén ülve a' Cantzellériában, miért veri illyen bolondságért a' ſzakátsnét? Jól tette, hogy nem mondotta, én ſem mondanám, ha kend parantsolná-is. Hát még te is ollyan fejes lennél, mond a' Prókátor; kapja a' korbátsot, és a' ſzobában úgy el-tántzoltatja fellyebb alább mint a' medvét, és mindenkor mondotta: *Meg-van a' kosár tſinálva, meg-van a' kosár tſinálva.* No oſztán már, hálá Iſtennek,

nek, hogy egyſzer vége lett ennek a' furtſa kosár tántznak.

Egy Német vargának igen boſzſzús és trutzos felesége volt; mert ha csak az Ura félvállra tekintett-is, úgy fel-fujta magát, mint mikor a' rátzok a' ketske bört pálinkával megtöltik, és gyakorta egéſz héten ſem ſzóllott egy ſzót-is. Egyſzer a' többi közül, hogy a' felesége ſzótalanná lett, gondolkodik, hogy mit tſináljon, végre gyertyát gyújt fényes nappal, és világgal keresgél mind ágy alatt, pad alatt, és a' háznak minden ſzegelyukát ki-kereſi, mint ha valamit el-veſztett volna. A' trutzos Aſzſzony pedig a' kályha mellett ült, öſzve huzta vonta magát, mint a' falu végen a' guta, végre oda-is ment a' világgal, és a' ſzoknyája alatt-is keresgél. Erre már az Aſzſzony nem állhatta, hanem kérdezte: Immár mi ördögöt keres ked? Édes feleségem, felele a' varga, a' nyelvedet kereſem, mert azt gondoltam, hogy el-veſztetted; de hálá Iſtennek; hogy iſmét megtaláltam.

London városában volt egy Timárnak igen makatſos és trutzos felesége, a' ki öt, hat nap ſem ſzóllott, ha meg-haragudott. Az Ura minden nemü jó ſzókat adott néki, de ſemmit ſem haſznált, úgy hogy 14. napig ſemmi ſzavát ſem vehette. Azomban vasárnap következett, és el-küldött a' prédikátorhoz még prédikátzió előtt, kérvén, hogy legyen ollyan jó, mivel a' felesége

már

már 14. nap ulta nem ſzólhat, hogy a' községgel imádkozzon érette. A' Prédikátor ſemmit ſem tudott a' Komédiában, igen ſajnálkozott az illyetén ſzerentsétlenségen; azért prédikátziója végén azt-is el-beſzélé hallgatóinak, hogy melly nagy kereſzt légyen a' némaság, azután kéri a' híveket, hogy közönségeſen imádkozzanak egy Miatyánkat illyetén egyKereſztény Aſzſzonyért, a' nevét-is meg mondja, a' ki már 14. nap ulta nem ſzólhat. Az Aſzſzonyt verte a' veríték, ki maga-is jelen volt a' prédikátzión, és ki mérgében, ki ſzegyenletében majd meg-fakadott; ki-futott a templomból, tépte, ſzaggatta a' haját, hogy az Ura illyen tsúfot tett rajta. Hogy oſztán az Ura-is prédikátzió után haza ment; el-kezd a' felesége ſzitkozódni, átkozódni, 's nemis talált már ſzitkot reája. Az Ura pedig térdre eſik elötte mondván: Hálá légyen az Iſtennek, hogy iſmét beſzélhet az én kedves feleségem; oh melly hathatós a' közönséges imádság!

Egy vén Aſzſzony ment ajtatoskodni a' Szent Mihály oltárához. Azomban meggyújt két kis viaſz gyertyát, az egyiket Sz. Mihály eleibe, a' máſikat pedig az ördög eleibe ragaſztotta, a' ki Szent Mihálynak lába alatt volt. A' Pap azon talált el-menni, ezt meg-látván, mondja a' vén aſzſzonynak: Anyós! mit tſinál kend, hát nem látja é, hogy az ördög, a' kinek eleibe az e-

gyik viaſz gyertyát ragaſztotta? Hagyján, Uram, felele a' banya, azt hallottam, hogy jó mindenütt jó akarókat ſzerezni, mert nem tudja az ember, hogy hová megy.

Egyſzer egy paraſzt ember tyukmonyat vitt a' városba, és az úton egy kö-ſzikla mellett nyúgodott. A' kö alatt volt egy kigyó, a' ki a' paraſztot éſzre vévén nagyon könyörgött, hogy ſzánnya-meg, és a' kö alól ſzabadítſa-ki. De mivel hálálod-meg az én jó tételemet? kérdé a' paraſzt. Oh édes barátom, úgy hálálom meg, a' miképen az emberek ſzokták a' leg nagyobb jó tételt meghálálni. No, nem bánom, mond a' paraſzt, a' követ el-hengeréti, és a' kigyót ki ſzabadítja a' fogságból. Midön már egéſzen ki volt, meg-akarja a' paraſztot ölni. Holla! kiálta a' paraſzt, mitsoda ez? hát így hálálod-é meg az én jó tételemet? Igy ſzokott a' világ hálálni, felele a' kigyó, a' jót a' roſzſzal fizetni, és néked-is én ezt igértem. Tudod-é mit, édes kigyóm, mond a' paraſzt, én oktalan paraſzt ember vagyok, véled perbe esni nem akarok, hanem menjünk okoſſabb bíró eleibe, ha úgy itéltetik, hogy én igazságtalanúl tſelekedtem, tehát örömeſt meg-halok. Mennek az úton, és elö találnak egy vén ſzürke lovat, mellynek tsak a' tſontja's böre volt, és majd a' Sindoſilo kezébe jutott. Jó ſzerentsét ſzürke! mi az oka, hogy illy hitván vagy kopaſz gyöpön rágodſz, miért nem vagy oda haza a' jó ſzé-

nán

nán 's abrakon? Ah, édes Uraim! felele a' ſzürke, nem lehet tſudálkoznotok, mert a' világban már bé-vett ſzokás; én harmintz eſztendökig voltam egy nemes embernél, ſok tsatákban ſzolgáltam híven, az el-múlt Török háborúban-is egynehányſzor meg-mentettem az életét a' haláltól; moſt már midön meg-öregedtem, erömtöl meg-foſztattam, a' ſiutér' kezébe adott. Látod paraſzt! mint fizet a' világ; Alló, moſt meg-öllek, mond a' Kigyó. Laſſan, laſſan, édes Kigyóm, könyörög a' paraſzt, a' dolog egytöl nem függ, hanem ha még több leſzſz, tehát meg-adom magamat.

Itten el-bútsúznak a' ſzürkétöl, és tovább elö találnak egy kopót, melly egy karóhoz volt meg kötve. Jó ſzerentsét Melampus Uram! miért vagy olly ſzomorú, igen roſz vendégségednek kell lenni, mivel olly kartſú vagy: miképen vagyon, hogy kutyaságodat a' karóhoz kötötték? Ah! nagyot fohászkodik a' kutya, ez a' bérem, hogy az Uramat olly híven ſzolgáltam: melly ſokat fáradtam ſok vadáſzatokban, melly ſok nyúlat 's vadat fogtam az Uramnak! moſt már midön meg öregedtem, el kedvetlenettem 's nehezettem, e' karóhoz kötött, és majd el jön, a' ki engemet agyon lö. Alló, mond a' Kigyó, ide vele paraſzt, már moſt oda vagy, ketten már meg-gyöztek. Az alatt hogy igy vetekednek, imé arra fut egy róka, a' ki öket egy darabig hallgatja, vég-

re közökbe megy itéletet tenni; a' paraſztot félre híjja, 's kérdezi, ha leſzſz-é tyúk, és mennyi, ha ebből a' veſzedelemből kiſzabadítja? Minden tyúkomat oda adom, édes aranyos rókám, mond a' paraſzt, tsak ſegélj rajtam. Ezen meg-örülvén a' róka, elö hozza nagy Authoritáſſal a' dolgot, mint valamelly Romai orátor, és a' környül lévö dolgot okoſſan meg-fontolja, hogy egyiknek ſe tegyen igazságtalanúl, azért ſzükséges, úgy mond, hogy a' dolgot ſzem eleibe vegyük, miképen történt volt. Annakokáért el-mentek mind a' hárman a' kőhöz. A' róka tſóválja 's hajtogatja a' fejét, mintha néki lehetetlennek tetſzenék, hogy az a' nagy kigyó, illy kitsíny lyukban fért volna: hallod-é kigyó! jöſzte ide, és mutasd-meg, miképen voltál ebben a' lyukban? A' Kigyó belé megy, a' paraſztnak pedig a' követ reája kellett hengeríteni, azután kérdé a' róka: hát kígyó, így voltál-é? Igen-is így voltam; felele a' kigyó. Nohát, mond a' Róka, ha igy voltál, így is légy. Illyenképen meg-ſzabadúlt a' paraſzt; a' ki tellyes örömmel monda: nó, édes rókám, jöjj holnap reggel 7. órakor hozzám, jó tſirke leveſt kéſzíttetek fölöſlökömre.

A' paraſzt egy keveſsé késöbben ment haza, mint máskor, el-kezd azért a' feleſége pattogni, ſzitkozódni retteneteſſen. Oh édes feleségem! monda a' paraſzt, hogy ha tudnád, mi történt rajtam, tudom hogy

más-

máskép' beſzélnél? óh édes aranyos orſikám; tſak egy haj-ſzálon függött, hogy el-nem veſztetted az Uradat. Elö beſzélli a' dolgot minden voltaképen: de még-is, monda tovább, az Iſten egy emberséges rókát küldött, a' ki az ö tſudálatos nagy eſzével meg-ſzabadított, kinek is nagy hálaadatoſságból minden tyúkjainkat oda igértem, és holnap, ha Iſten engedi, hét órakor el jön érettek. Mitſoda? érettek-é? mond a' felesége, hogy az én tyúkaimat el-vigye, inkább veſzſz el magad, mit parantſolſz te az én jóſzágomból? te ſzamár tſinálta balgatag kurva fia, hát ki-tojnék azután, ha tyúkaimat el-veſztegetném? tſak jöjjön nékem róka Uram, tudom, hogy meg-emlegeti a' tſirke leveſt. A' ſzegény róka ſemmit ſem tudott az Aſzſzonynak durvaságában, azért jó reggel bémegy a' paraſzt embernek az udvarába, néki kéſzítette ſzáját 's hasát a' jó fölöſtökömnek. Alig pedig hogy jó reggelt mondott, hát imé néki eſik az Aſzſzony, és egy hasáb fával a' derekát le-törte. A' ſzegény róka nagy síváſſal ríváſſal ki húzza vonnya magát és-leg inkább tsak a' világnak hálaadatlanságán panaſzolkodott, hogy miképen köſzöni-meg a' jó-tételt a' roſzſzal.

Német orſzágban ollyatén meh-kaſokat ſzoktak tſinálni, hogy egy ember-is könnyen belé fér. El megy egyſzer Tillinko az Annyával bútsúra, és annyira meg-réſzegedett, hogy egy méhesbe talált tántorodni,

és ottan egy üres méh-kasban belé kútyorodott 's el-alutt. El-jön éjtſzakának idején két tolvaj, és tanátskoznak egymás között, mondván, mindenkor hallották, hogy a' melliyik nehezebb kas, az leg jobb. El-kezdék azért emelgetni: 's egyſzer arra akadnak, mellyben Tillinko alutt. Ezt rúdra tették és vitték a' vállokon. Erre fel ébred Tillinko, hallja a' tolvajoknak tanátskozáſokat, de olly ſetét volt, hogy az ember a' mellette valót ſem látta. Ki nyúl Tillinko a' kasból, jól meg-rántzigálja az elsönek a' haját. E' pedig káromolja a' hátúlsót, gondolván, hogy ö rángatta meg a' haját. A' hátúlsó mondja; aluſzol-é vagy álmodſz, hogy rángatnám én a' hajadat, mikor a' kaſt tartom. Kevés vártatva ismét az hátúlsónak húztameg a' haját. Ez még jobban meg-haragudott, mondván: te panaſzolkodol hamis lelkü, pedig moſt úgy meg rántottad a' hajamat, hogy még a' nyakam-is tſikorgott belé. Igy, majd egyiket majd a' máſikat rángatta; úgy hogy egéſz úton pereltek. Midön leg jobban pereltek, úgy meg rántja az elsönek a' haját, hogy majd hanyatt eſett. Ezen megharagſzik, el-veti a' kaſt, és néki eſik a' hátúlsó üſtökének; ez is nem veſzi tréfára, hanem amannak a' hajába ragaſzkodik; ott' húzták vonták egymáſt; Tillinko tsak megnem haſatt nevettében: Végre el-únták a' veſzekedeſt, ſzéllyel mentek, és a' kaſt ott' hagyták.

Egy

Egy tzigány meg hallotta, hogy az Ipa, ki néki adós volt, haldoklik. Lóra kap azért, tsak ſzörén, és oda rugaſzkodik a' más faluba. Haj Daje! azt mondja néki, fizeſs meg már, mert majd el-viſz az ördög. Arek bibaſzt, felele a' vén tzigány, hadd haljak meg nyugodalmaſan már egyſzer. A' veje meg-ragadja az üſtökét, mondván: de bár a' menykö itt üſſön meg; ha halſz addig, valamíg meg-nem fizetſz mind egy krajtzárig.

Egyſzer ki jön a' tzigány a' templomból nagy ſzomorúan, és ugyan a' tanításról. Kérdi töle egy paraſzt: mi bajod, Koma? — Jaj! mit kérded? felele a' tzigány, az a' bajom, hogy a' Pap tsak mindenkor engem' pírongat. — Miért pírongat? — Úgy ám, miért; azt kérdezte tölem, hogy hány az Iſten. — Nohát, nem tudtál meg-felelni, hogy tsak egy. — Jaj, hová gondolſz? tſak egy-é? de Iſten mi Atyánk üttse én hármat mondottam néki, még ſem elégedett meg véle.

Egy Tiſztnek az egyik ſzemét ki lötték a' hadban, azért tsak egy üvegbül tſináltattat viſelt a' helyén, mellyet mindenkor ki-vett, mikor fekünni ment. Midön egyſzer egy vendég fogadóban volt, hogy le-fekütt, tehát a' ſzolgálónak adta ezt a' ſzemét, hogy tegye az aſztalra. Azomban el-veſzi a' Leány a' ſzemet, és tsak ott' várakozik. Egyſzer kérdi a' Tiſzt: hát mit akarſz? Az Úrnak a' máſik ſzemét-is felele a' Leány.

Két jó barátok öſzve akadván, kik egymáſt régen nem látták volt, azért kérdé az egyik: mint vagy barátom? — Nem igen jól, felele amaz, mert azulta, hogy egymáſt nem láttuk, m:g-házaſodtam. — No, hiſzem jó az. — Nem a' mint gondolod, mert egy roſz Aſzſzonyt vettem, — Tehát elég roſz. — Nem olly roſz, mint gondolod, mert ſok jóſzágot és 10000. forintot nyertem vele. — Oh! hát örülhetſz. — Nem olly igen, mert a' pénzen juhokat vettem, mellyeket a' dög mind el-ölt. — Ez elég bóldogtalan eſet. — Nem olly boldogtalan, mert a' börökből több pénzt vásárlottam, mint a' mennyin vettem. — Igy hát károd megjobbítatott. — Nem úgy; mint gondolod, mert a' házam, mellyben a' pénz volt, a' lángtól meg-eméſztetett. — Oh ez nagy ſzerentsédenség. — Nem is olly nagy, mint gondolod, mert házammal a' feleségem-is meg égett.

Paris városában el megy egy paraſzt a' Collegium mellett, és meg-hallja, hogy a Deákok egymás között diſputálnak 's vetekednek. A' paraſzt fokáig nézi öket, és midön látja, hogy meg-nem egyezhetnek, kiáltja nékik: Hallyátok-é! mellyiket jobb tselekedni, azt-é, a' mit ért az ember, vagy a' mit nem ért? A' Deákok egymásra tekíngetnek, végre azt mondja az egyik: a' mit ért az ember, azt leg-könnyebb tselekedni. No hát, mond a' paraſzt, mitsoda bolondok

vagy-

vagytok, hogy ollyan dolgon vetekedtek, a' mit nem értetek, jobb hogy azt tselekedjétek a' mit értetek.

Egy ifiú Meſter vendégségben lévén valamelly érdemes emberekkel, akarta legénységét meg-mutatni a' tránts érozáſſal, 's azomban a' malatznak úgy el-vágta a' fejét, hogy az aſztal alá eſett. Midön le-hajolt, hogy fel-kapja, akaratja ellen el-ütötte hátúl a' Pap tyúkját (az az el-fingotta magát) ezen nagyon el-ſzégyenlvén magát, ki akart menni, ekkor pedig a' ſarkantyúja meg-akadott az abroſzban, és az abroſzt minden étellel le-rántotta az aſztalról.

Nulla calamitas ſola.

A' kit egy ér, más is gyakran ſzokta érni.

Frantzia orſzágból ment egy Katona Frankofurtumba a' régi időben, és az úton béſzállott a' tsillag vendég-fogadóba. Jóllehet hogy a' Katonának a' ruhája rongyos volt, de frantzia aranyokkal jól meg-volt ſpékelve. A' vendég-fogadós meg-betsülvén ötet mint Katonát, és valamelly gazdag Kalmárok közé ülteté aſztalhoz. Ez igen meg-komorítá a' Kalmárokat, azért-is a' Katonának mindent ellenére tettek, a' mit tsak lehetett; mert midön a' leveſt fel-hozták, elö-veſzik a' Kalmárok ki ki a' maga ezüſt kalánnyát, a' Katonának pedig ſemmi ſints. A' Kalmárok azt mondák: gaz ember, ki a' maga kalánnyával nem eſzik. A' Ka-

tona le-metſz egy darab üres kenyér hajat, belé üti a' villáját, és evett derekaſan. Midön a' leves el költ, mond a' Katona: gaz ember, ki a' kalánnyát-is meg-nem eſzi; 's ezzel meg-boſzſzúlta a' Kalmárokat. Valamikor a' Kalmárok ittanak, mindenkor panaſzolkodott egyik a' máſiknak, hogy a' pohár ſzája felyül olly zsíros, és midön a' máſik azt mondá: hogy ö el-nem zsírozta: elhiſzem, mond a' mák, mert néked van tiſzta keſzkenöd; tsak hogy a' Katonát tsúfolhaſsák. A' Katona tsak azt várta, míg a' pohár reá került, a' bort belöle mind kiitta, a' poharat pedig az aſztalhoz ſújtotta, hogy a' tserepe a' Kalmárnak órra alá ugrott, mondván: moſt' nem mondhatjátok, hogy én zsíroztam - el a' poharat. A' vendég - fogadós fel-viſz egy tál húros rigót, mellyeket a' Kalmárok egy más között fel - oſztottak, és a' Katonának ſemmit ſem hagytak. A' Katona tsak hallgat, 's el-várja míg a' vendég-fogadós egy kappant fel - téſzen, ezt meg-ragadja mondván: mivel látom, hogy ennél az aſztalnál minden emberre egy madár eſik, tehát én is tsak meg-tartom ezt magamnak. Ift'-is ki - voltak fizetve a' Kalmárok. Eſtve idején feküni kéſzül a' Katona, bé-vezeti a' vendég - fogadós egy ſzobába, mellyben külömb-külömbféle vetett ágyak voltanak, 's azok közül a' leg - ſzebbikbe fekſzik. Ezen meg - boſzſzonkodtanak a' Kalmárok, és lábánál fogva akar-

ákarták le-húzni. A' Katona könyörög, hogy tsak addig várakozzanak, míg a' flaſtromját meg-kereſi az ágyban, melly a' lábárúl eſett vala le, azután örömeſt el-megy. Midön a' Kalmárok a' flaſtrom felöl hallottak, azt gondolták, hogy a' Katona tele van frantzal, azért néki engedtek az ágyat, és máſikat választott mindenik-magának, korán reggel fel-költek a' Kalmárok és a' Katonát az ágyban hagyták. Azután a' Katona-is fel-költ, mindenik Kalmárnak az ágyában belé rezelt, azután ki-fizette a' vendég-fogadóſt, és el-ment. Midön a' ſzolgáló vetni akarja az ágyat, belé markol a' roſz búzbe, ſzidja a' Kalmárt retteneteſen, azután a' máſik ágyhoz megy, hát ott is azon egy-húron pendül a' dolog; mellyet azután a' vendég fogadósnak meg-beſzél, hogy melly betstelenek voltak a' Kalmárok, 's ellenben melly derék ember a' Katona.

Egy Meſter ember azt mondja a' tanítványának, vagy inasának: Menny-el gyermek, hozz egy páltzát, hogy meg-verjelek: Erre azt mondja az inas: Uram, ſoha ſem kell ollyan meſzſze fáradni, inkább tsak ököllel eſsünk egy másnak.

Egy fel-ſerdült ifiú egyſzer késön eſtve egy nagy palatzk bort vitt Lyon városában. Ezt elöl találván egy Katona a' ſtrásáról, kérdezte töle, hogy mit viſz a' köpönyegje alatt? Ez, látta hogy a' Katonának nintsen kardja, a' mitöl félhetne, azért tsúfságúl azt

fele-

felelé néki, hogy kardot viſz, egyſzer 's mind fel-is takarta a' köpönyegjét, és meg-mutatá néki a' palatzk bort. A' Katonának a' torka már úgy-is égett, mint a' paprika, azért el-veſzi töle a' bort, meg-iſzſza mind, és azután veſzſza adván a' gyermeknek a' palatzkot mondá: mivel te az én jó barátomnak a' fia vagy, tehát viſzſza adom a' hüvelyét a' kardnak.

Egy méſzáros lóháton megyen egy mezö városba, A' városon kivül egy híd volt, a' melly alatt az Aſzſzonyok moſtak. A' méſzáros meg-akarta lovát ugratni, és órron eſett; ezt ki-nevette egy menyetske, mellyen a' Méſzáros el-ſzégyenlé magát mondván: az én lovam mindenkor el-ſzokott eſni, midön egy kurvát lát. Oh kérlek bé-ne menny a' városba, felele a' menyetske, másképen nyakát lábát öſzve töri a' ló, mert minden lépésére el-eſik.

Egy paraſzt ember veres hagymát vitt ſzekéren a' vasárra, és midön a' Szala vizén által menne, meg-ijedtenek a' lovai és mind ſzekereſtül együtt belé dült a' vizbe. Midön már a' hagymát a' víz hordozta ſzéllyel, ki-jön a' paraſzt ſzekereſtül, 's lovaſtúl a' partra, és el-fakad nagyon nevetve. Kérdezte töle egy Úr: mit nevetſz te bolond a' magad kárán. Ah Uram! felele a' paraſzt, hogy ne nevetnék, midön ſoha ſem láttam illy ſok veres hagymás leveſt; tsak épen zsír héja.

Mi-

Midön egy Spanyol Brabantziában télen által menne, tehát reája támadtak a' kutyák az útszán. A' Spanyol le-hajol, hogy egy követ fel-vegyen, és a' kutyákra hajtsa; de mivélhogy hideg volt, úgy le-fagyott, hogy semmiképen fel-nem vehette: oh átkozott ország, úgy kiálta, hol a' kutyákat szabadon botsátják, és a' köveket le szegezik.

Egy Paraszt által küldött az Úra egy Grófnak igen drága körtvélyt egy kosárral. A' midön bé akart volna menni a' Grófhoz, hát ímé eleibe-fut két nagy Majom a' folyosón, kik veres selyem ruhában voltanak felöltözve, és koszperd az oldalakon; ezek azonnal a' körtvélynek estek, és derekasan meg-vámolták. A' paraszt, ki tellyes éltében soha illyen állatot nem látott, le-kapta a' süvegét, és csak engedte, akár mit tsináltak. Midön oda adja a' Grófnak az ajándékot, kérdé töle, hogy miért nints tele a' kosár? Bizony Uram, tele volt, felele a' paraszt; de az Úrnak fiai ki-szedték felét. Ezt látván az Inasok, meg-beszéllék a' Grófnak a' történetet, és igen nagy nevetség támada belöle.

Egy tzigány el-megy gyónni; és megvallja, hogy szénát lopott. A' gyóntató Atya kérdi töle, hogy hány kötéllel lehetett? Oh édes Atyám Uram, felele a' tzigány, ugyan találja-elö Atyaságod - Harmintz kötés, mond a' Pap. — Oh! nem — Hát mennyi, 60.? — Oh még sem találta-el, fele-

felele a' tzigány; hanem ragaſzſzon Atyaságod még egy teli ſzekérrel hozzája, oſztán a' többi maradékot el-vihetem a' feleségemmel utánna.

Egy gazdag paraſzt ember egy zsák búzát igért a' Papnak. Azomban gyónni ment a' paraſzt, meg-vallja, hogy a' ſzomſzéd Aſzſzonyával hálni, volt el-tökéllett akaratja. de az alkalmatoſság meg-akadályoztatta ſzándékában. Ezért a' Pap igen megfeddi, mondván, hogy mivel el-tökéllett akaratja volt, tehát annyi már, mint ha megis tselekedte volna, azért nagy penitentziát hágy néki. A' Paraſzt midön haza megy, gondolkodik magában, hogy mivel fizeſſe-ki a' Papot. Jól-vagyon. Egyſzer öſzve akad véle a' Pap, és kéri töle az igért búzát. Uram, felele a' Paraſzt, tellyes akaratom volt az adás, így tehát annyi, mintha már adtam volna. Így boſzſzúlta-meg a' Papot.

Egy útazó Katona télen igen meg-fázott, és bé-akart menni a' vendég-fogadóba; de olly igen ſok ember volt, hogy tellyeſséggel bé-nem fért; el-kezdi azért a' vendég-fogadóſt kiáltozni, hogy adjon a' lova eleibe tsigát enni. A' vendégfogadós mondja, hogy a' ló nem ſzokott tsigát enni, hanem ſzénát 's abrakot. Erre a' Katona felpattan: atta, tenemtette, a' mit én parantſolok, azt tselekedd pénzemért. Erre mind kifutnak a' ſzobából tsudára, hogy talám tátos az a' ló, melly tsigát eſzik. Az alatt bé-

me-

megyen a' Katona és meg-melegſzik. Midön a' vendég-fogadós viſzſza jön, mondja a' Katonának: Uram, mondottam, hogy a' ló nem eſzi a' tsigát. Ha az nem eſzi, felele a' Katona, meg eſzem én, tsak keſzítsd-meg.

Egy ſzalmaházi nemes embernek protzeſſuſa lévén már régtöl fogva, azért mondja a' Prókátornak, hogy ſürgeſſe a' dolgot. A' Prókátor pedig, mivel ſoha ſemmi pénzt jönni nem lát, tehát azt mondja az embernek: Uram a' te dolgod olly ſetét és bizonytalan, hogy még tsak leg-kevesebb nyereséget ſem látok benne. Ezt jól értette az ember, bé-nyúl azért a' zsebébe, ki-veſz egy pár tallért, mondván a' Prókátornak: Ímé Uram, itt vagyon egy pár okulár, hogy jobban láſſon kegyelmed.

Lukátsnak ſzép felesége volt, és ſok jóakarója. Egyſzer a' felesége gyermek ſzülésben vajodott; azért hozzája megyen az Ura, és illy nagy fájdalmiban 's kínaiban vigaſztalja. Ah édes Uram! felele az Aſzſzony, ne búſúlj olly igen az én kínaimon, úgy-is jól tudom, hogy nem te vagy az oka.

Egyſzer egy paraſzt viſz a' hátán egy nagy terhe vágott fát, és mivel vásár volt, és ſok ember, tehát kiáltozott: félre, félre! Egy nemes ember gondolta magában, mit nékem az a' paraſzt ember, és nem tért-ki az útból, minekokáért a' fa meg-akadott a' ruhájában, és egy darabot ki-ſzakaſztott.

Ezen

Ezen nagy lárma esik és a' nemes ember a' kárt meg-fizettetni akarta a' paraſztal, azért Bíró eleibe keltek. A' paraſzt kérdeztetett; de egyet ſem ſzóllott, tsak a' ſzáját mozgatta. Hallod-é, talám néma vagy? kérdezte a' Bíró. Ah! dehogy Uram, közben ſzóll a' nemes ember; tsak tetteti magát, hogy az által meg-menekedjen: hiſzem az útſzán, úgy kiáltozott mint a' vásárkiáltó, hogy, félre, félre! Nohát, Uram, ha kiáltozott, miért nem ment kegyelmed félre? ö hát nem bünös.

Egy buzgó indúlattal tellyes Prédikátornak kedves hallgatói között volt egy iſtentelen gonoſz-tévö Aſzſzony. Midön már a' Prédikátziót el-végezte vala, monda: Szerelmes halgatóim! közöttetek vagyon egy roſz iſtentelen Aſzſzonyi-állat, a' ki gonoſzságából épen ki-nem akar térni. Annakokáért moſt elöſzör meg-íntem, hogy gonoſzságát hagyja-el, másképen a' jövö vasárnap nyilvánságoſan meg-nevezem. Mivel pedig ez a' jó féreg feslett erköltsétöl 's örököſſen meg-esküt gonoſzságától ſemmiképen el-nem akart távozni, tehát a' Prédikátor máſodſzor-is meg-intette. De haſzontalan, mert nála mind Krisma mind pedig Kereſztség el-veſzett. Azért így mond a' harmadik vasárnap: Szerelmes halgatóim, mivel ezt a' gonoſz Aſzſzonyt már kétſzer meg-intettem, de mind haſzontalan, azért hogy kiki meg-tudja, hogy mellyik

az,

az imé ezen kövel (mellyet a' 'sebjéből vett-ki) föben hajtom ; néki fogja magát, mint ha hajtani akarna ; hát imé több mind ſzázan le-hajtották a' fejeket. Jaj nékem! úgy mond erre a' Prédikátor, azt gondoltam, hogy tsak egy van olly gonoſz Aſzſzony az én híveim között; de látom hogy fellette ſokan vannak. Az Iſten irtsa-ki ezt a' Maſzlagot közületek!

Londonban egy ifjú feleségü balgatag paraſzt ember el-megy a' prédikátzióra. A' prédikátor ifjú ember vala, a' ki prédikátzióját három réſzre oſztotta, mondván: az elsö és hoſzſzabb réſzével az Aſzſzonyokat érdékelem, a' más két réſzét pedig az emberekre fordítom. Midön a' balgatag paraſzt ezt meg-hallá, máskép' értvén a' dolgot, meg kapja a' feleségének a' kezét, és hathatóſſan mondá: kérlek édes Feleségem, jövel haza: ö kegyelme Tiſzteletes Uram érdékelje a' többi Aſzſzonyomékat az ö hoſzſzú elsö réſzével, de téged bizony nem érdékel. Mellyen mind el-fakadtanak nevetve.

Egy Prédikátor látá, hogy egy esküt ember igen alutt 's hortyogott, és hogy mellette két aſzſzony igen hathatóſan ſuſogott; el-kezdé azért: Édes Aſzſzonykáim, ne beſzéljen kentek ollyan igen, hogy esküt Uram fel-ne ébredjen, ki olly édesdeden aluſzik kentek mellett.

Anglia orſzágban ſzokták úgy tartani, hogy Karátsony és három Királyok' napja

között a' Farkaſok jobban járnának és több kárt tennének, mind máskor, azért paraſzti be-vett ſzokás volt, hogy tsak farkaſt ſem említettek azokon a' napokon, hanem beſtiának nevezték. Egy paraſzt embernek igen ſzükségesképpen kellett menni a' Prédikátorhoz, kit-is Farkasnak híttak vezeték névvel. Bé köſzön a' Prédikátorhoz mondván: Jó reggelt kivánok beſtia Uramnak. A' Prédikátor meg haragſzik ezen, 's mondá néki: te beſte lélek kurafi, hát nem tudod-é az én nevemet? Uram! felele a' paraſzt, jól tudom, de az átkozott dögét nem akarom nevezni, mert Karátson és Viz-kereſzt nap között vagyunk.

Egy Prédikátor Sz. Lukáts napján azt a' Textuſt vette-fel: *Salutat vos Medicus Lucas*: köſzönt benneteket Sz. Lukáts Doktor. A' mint ſzókás, hogy mikor a' Prédikátor a' textuſt el-olvaſta, tehát várakozik, még mind le-tsendeſednek 's le-ülnek a' halgatók. Történt pedig, hogy egy öreg paraſzt ember-is a' templomban vala, és látja, hogy Sz. Lukátsnak ezt a' ſzép köſzönetét egyik ſem akarja el fogadni, azért nem akart maga olly embertelen lenni, és az egéſz községnek illy ſzégyent tenni, hanem fel-áll, és azt mondja: Atyám Uram! én köſzönöm Sz. Lukátsnak ſzíveſséget, hogy rólunk megemlékezett, köſzönöm a' kegyelmed fáradságát 's követséget-is, kérvén egyſzer'smind

hogy

hogy ha viſzſza mégyen kegyelmed, nevvünkel ſzent Lukátsot viſzontag köſzöntse.

Helvetziában egy bizonyos falúban elhítták ſzombaton eſtve a' Prédikátort diſznó torban; és találtak egy kevesé tovább mulatni, mint ſem ſzokás, úgy hogy a' Prédikátornak jó ízüen eſett az álom. Más nap mint vasárnap be harangoztat a' meſter ſzokás ſzerént; el-énekelik az *Introituſt* is, 's hát a' Prédikátor még ſem jön. Hozzája megy a' Dékány meg-jelenti, hogy már az *Introituſt* el-énekelték, teſsék jönni tiſzteletes Uramnak. Jól van felele a' Prédikátor, csak énekeljenek, mindjárt megyek. El-énekelik a' máſodik éneket-is mind végig, és a' harmadikban-is már kezdettek, de a' Prédikátor még ſem jön. Hozzája megy iſmét a' Dékány meg-jelenti néki a' dolgot. Ezen fel-ugrik a' Prédikátor, reája veſzi ſriſſen a' *reverendát*, a' bugyogóját pedig belöl a' honolja alá, gondolván, hogy mig a' Miatyánkat el mondják, addig fel-rántja. Fel-ſzalad a' Prédikáló ſzékbe, és az ajtaját el-felejtette be zárni, hanem tſak bé-húzta. Hogy oſztán a' Textuſt el-végezte, tehát monda, hogy a' hívek egy Miatyánkat mondjanak-el: hogy a' Sz. Lélek ſzáljon ſzivekbe, az Iſten igéjének figyelmetesb' halgatáſa véget. Azonban maga le-hajúlt, mintha pöknék; kapja a' bugyógót, hogy fel-rántsa; a' ſeggét az ajtónak találta vetni, és mivel az ajtó nem volt bé-zárva, ki-nyillott; a' Prédikátor pedig

nyakra le-fordúl; a' gráditſonyon, a' Reverendája fejére borúlt, a' bugyogóját kezében tartotta, és igy mind ſegge 's mindene mezítelen maradott, valamig a' Dékány lábra nem ſegítette.

Egy András nevü Pater prédikállott az Ertzpüspöknek vagy Erſeknek jelen-létében. Egyſzer meg-látá, hogy a' Püspök aluſzik, kiáltá az egyház-fiának, hogy tegyebe az ajtót, mert a' páſztor aluſzik, és a' juhok ki ne menjenek, 's azután kinek prédikáljak? Ez olly nagy nevetéſt indított a' templomban, hogy a' Püspök is fel-ébrett belé, és azután az álom ſem jött réája.

Egy Pater, a' ki többnire hoſzſzaſan ſzokott prédikálni egyſzer 32 réſzre oſztotta prédikátzióját dél-után. Azonnal fel áll egy a' halgatók közül: „ Hová akar kend men-„ ni, kérdi egy máſik? " Majd vánkosért menek haza, mert látom, hogy ma itt kell hálnunk. Igaz-is; mert a' Prédikátzió olly hoſzſzú volt, hogy a' halgatók egy más után laſſan laſſan oſzlottak, mivel már ſetétedni kezdett. A' Prédikátornak roſz ſzemei voltak, azért nem tapaſztalhatta, az idönek mi voltát, hanem mind addig prédikállott, miglen az egy ház-fija fel-kiált, mondván: Atyám Uram! én haza megyek fekünni, hanem a' kúltſokat ide téſzem; és midön elvégzi Atyaságod, kérem zárja-be a' templomot.

Szent

Szent Iſtván Király napján kellett volna egy Paternek prédikállani; és mivelhogy már késö volt, attól félvén, hogy ſokáig fog tartani, tehát kérdék, hogy hoſzſzan ne prédikáljon. A' Pater fel-megyen a' prédikálló ſzékben, és mondá halgatóinak: Szerelmes halgatóim! éppen ma egy eſztendeje, hogy ezen az Innep napon prédikállottam, és Sz. Iſtvánról ditséretet tettem; mivel pedig erröl a' ſzentröl azulta semmi újságot sem hallottam, valami költeményt pedig nem akarok hirdetni, azért tsak maradjunk a' tavali mellett. Ezzel réájok adja az áldáſt és le-jött a' prédikálló ſzékböl. Ez ugyan rövid prédikátzió vala.

Egyſzer egy Tzigánynak az Attya halódott. A' Tzigány élfél tájban a' Paphoz ſzalad, és három óráig állott az ajtón, mivel tsak alig alig kotzogatott. A' Pap kérdezte töle, hogy miért nem kotzogatott jobban? Azért, felele a' Tzigány, mert féltem, hogy az Urat fel-rettentem. No, hát mi bajjod, kérdé a' Pap? Az Atyám halni akart, felele a' Tzigány, a' midön onnét hazúl el indúltam. Tehát talám, már megis holt, monda a' Pap, és én nem vagyok ſzükséges. Oh! nem, Atyám Uram, felele a' Tzigány, mert a' Rajkó bátyám meg fogadta, hogy addig mig viſzſza megyek, meg-tartóztatja a' lelkét.

Egy Prédikátornak, a' ki a' Deákúl nyelvben nem ſokat botorkázott, Deákúl ſzóllott vólt egy Vice-Ispány. Itten vakarta a' fejét

a' Prédikátor, de még-is ki ſegítette magát, mondván: Tekintetes Uram! az Apoſtolok külömb külömbféle nyelven ſzóllottanak; a' T. Úr Déákúl ſzóllott hozzám; én pedig magyarúl felelek.

Egy Katona és egy Prédikátor ſzándékoztak egy gályára ülni, 's Indiába evezni. A' Prédikátor, ki magát okoſſabbnak állította a' Katonánál, mondá néki: Katona Uram! hol holt-meg a' kend Attya? Hajó-töréſt ſzenvedett és ott' holt-meg, felele a' Katona. — Hát az öreg Atyád? — Ez haláſzván nagy ſzélvéſz támadott, és a' vízbe fordúlt. — Hát az öreg Atyádnak az Attya? Ez-is a' tengereken hájókázván, egy köſziklához verettetett, és ott' veſzet. — Hogy mérſz tehát magad-is a' vízen járni, holott minden elöl-járóid a' vízen veſztenek-el? Néked igen maga meg-gondolatlan embernek kell lenned. Edes Prédikátor Uram, ha mérem kérdezni, hát a' Kegyelmed' Attya hol hólt-meg? — Igen tſendeſen az ágyban, felele a' Prédikátor. — Hát a' kegyelmed Attyának az Attya és az öreg Attya? — Ezek-is mind az ágyban nyúgodalmaſan. — Ah! édes Prédikátor Uram, mond tovább a' Katona, hát hogy mér kegyelmed-is az ágyba fekünni, holott minden öſei az ágyban holtak-meg.

Egy maga hányó vetö Kavallir azzal ditſekedett egy tiſzteſséges társaságban, hogy ö ſok hirt 's nevezetes dolgokat ki-ſzélleſzt.

Nem

Nem kétlem, felele egy Dáma, és olly böven oſztogatja az Úr dítsöſséget, hogy magának nem-is marad.

Nem külömben történt, hogy egy Úrnak nagy tudományos és gazdag eſzét ditsérték egy társaságban; mellyre igy felel egy Dáma: Bizonyára gazdag eſzünek kell lenni, mert igen keveſet oſztogat-ki.

Egy faluſi Pap kérdezte egy Leánytól, hogy hány az Iſten? Nem tudta meg felelni; Hanem ö iſmét azt kérdezte a' Paptól, ha tudja-é hogy egy kötés kenderből mennyi váſzon léſzen? Erre monda a' Pap: azért kérdezd Anyádat. Oh! felele a' Leány, ked is kérdezze a' meſterünket, majd meg-mondja, hogy hány az Iſten.

Egy Tzigány akarta a' lovát koplalni tanítani, és ſemmit ſem adott enni, annyira hogy a' ló éhel döglött-meg. Erre el-kezdi a' Tzigány. Ej! Ej! melly kár, hogy moſt hal-meg, midön már a' meſterséget megtanúlta volna.

Egy álom táskát kérdeztek egyſzer, hogy miért aluſzik olly ſokat? Ö pedig felele: azért, hogy dologtalannak ne mondaſſam, és hogy mindenkor valamit tſelekedjek.

Egy kortsmáros ezt irta a' háznak ajtajára: Ebbe a' házba ſemmi roſz ſe jöjjön-be. Tehát a' gazda Aſzſzonynak, úgy mond erre egy valaki, nyilván az ablakon kell bemenni, mert bizonyára nem ſok jó van rajta.

Hanſz és Klauſz két gonoſz-tévö Katonák voltanak. Hanſzt akaſztani vitték, Klauſzt pedig veſzſzözni. Midön már Hanſz a' ſzéken fenn állott, kiáltá néki Klauſz: Hanſz mit mondjak oda haza Anyádnak. Felele Hanſz: mond-meg néki, hogy én egy kötéljártónak a' Leányával kezet fogtam, te pedig a' vendégségemen tántzoltál.

Egy ſzegény ember, kinek ſok gyermekei voltanak, kérdeztetett: hogy mint van oda haza? Felele ö: az én házamban úgy van mind a' mennyekben miképpen kérdé amaz. A' mennyekben, felele ö, ſem eſznek ſem iſznak, úgy az én házamban-is ſzegénységét jelentette.

Egy köz Katona a' Gyeneralishoz ment, és töle Kapitányságot kért. A' Gyeneralis el-tſudálkozik ezen, feddi a' Katonát, hogy miért illy nagy vakmerö 's bátor? A' Katona felele: A' Regementben ollyatén illetlenségek történnek, hogy ha én Kapitány lennék-is, e' tſak leg kiſſebb volna a' többiközött.

Nyóltz Deákok be-mentek egy kortsmában, az hól utólsó bútsúzó poharat akartak inni. Midön már jól fel-ſzedtek a' jó borban, kérdezék a' kortsmárosnét, hogy mivel tartoznak. A' Kortsmárosné fel-ſzámlálja majd egy tallérra. Mindenik azt mondja; nohát Frater én fizetem-meg, tudja Iſten látjuk-é egymáſt többſzer, vagy nem; a' máſik-is azt mondja; de biz én fizetem;

a'

a' harmadik is, úgy hogy mind akarták fizetni, de az erſzényt egyik ſem huzta-ki. Végre a' ſok vetekedés után azt monda az egyik: No! fratres! köſsük-be a' kortsmárosnénak a' ſzemét, és a' mellyikünket elsöben megfog, a' fizeſſe-meg. Midön a' kortsmárosnénak a' ſzemeit bé-kötötték, egy más után laſſan mind ki tsóztak 's el-óldották a' tzigány kereket. Történetből éppen bé-toppan a' gazd, mikor már a' Deákok mind el-horták a' lámpáſt; meg-kapja az Aſzſzony, mondván: kendnek kell meg-fizetni a' tallért. A' gazda el-tſudálkozván rajta, boſzſzonkodott volna, de mit volt már tenni; azért ſzenvedték a' kárt tzifrán.

Egy paraſzt Paris városában a' vám-ház elött ment-el, és azt gondolta, hogy a' vámos kalmár: azért közelebb mégyen, hogy megláſſa a' bóltban mit árúlnak; de midön ſemmi portékát ſem látott a' bóltban, kérdé a' vámoſt: Uram mit árúl kegyelmed? — Szamár fejeket, felele a' vámos, a' ki a' paraſztal tréfálni akart. — No, ugyan jó vásárja lehetett az Úrnak, felele a' paraſzt, mert egynél többet nem látok a' kegyelmed' bóltjában.

Midön az oskolából ki-jörtek a' Deákok Nagy-ſzombatban, meg-láttanak egy banyát elötte egy ſzamarat hajtván, mond az egyik: Hová, hová ſzamár' annya? Az Uratok után, édes fijaim, felele a' banya.

Egy Tzigány a' többi közül egyſzer vízen hajókázott vagy útazott. Azonban nagy ſzél-véſz támada, úgy hogy a' hajó minden ſzempillantásban el-merülö-félben állott. Mind valamennyien meg-ijjedtenek a' hajóban, de leg föképpen a' tzigány térdre eſik, és nagy reſzketve hijja ſegítségül. Szent Kriſtofot, és fogadáſt téſzen, hogy tſak ſzerentséſen ki-ſzabadúlhaſſon ebböl a' veſzedelemböl, tehát olly nagy viaſz gyertyát veſz Szent Kriſtof oltárára, valamint az árbotz-fa a' hajóban. Egy más ember, a' ki ezt hallá, azt mondja néki, ha jól meg-fontolta-é magában a' mit fogadott? mert minden jóſzága ſem érne annyit, hogy olly nagy gyertyát tſináltatna. A' Tzigány azt mondja: tſak laſſan, hogy ſzent Kriſtof meg-ne hallja: halgaſs bolond! hiſzem tudom én mit tſinálok: tſak egyſzer a' ſzáraz földön leheſſek, de Iſten engem' úgy ſegélyen, ha leſzſz nagyobb, mint a' kis újjom.

Egy Atya a' Leányát örömeſt a' klaſtrombéli életre beſzélte volna, azért Sz. Pálnak ſzavait hozta néki-elö, mondván: hogy a' ki meg-házaſodik, jól tselekeſzik, a' ki pedig meg-nem házaſodik, még jobban tselekeſzik. Erre monda a' Leány: Atyám Uram! én tsak ezen ſzavai mellett maradok Szent Pál Apoſtolnak, hogy: jól tselekeſzik; a' máſik ſzavát, hogy: jobban tselekeſzik, akárki válaſzſza magának.

So-

Sopronban egynéhány Leányaſzſzonyok sétáltak a' báſtya körül. Egy paraſzt azon viſz-el egy kis ketske-bakot, kit meg-látván a' Leányok, az egyik mint egy tsufolkodva monda: Ni ni, annak a' kis baknak még ſzarva ſintsen. Mellyre a' paraſzt felele: Édes Leányom, az az oka, hogy még nintsen felesége.

Egy ſzabónak vala egy kényes és pompás Leánya, a' kit egyſzer vendégségben híttak; és az aſztalnál úgy ült, mint egy menyaſzſzony, ſemmit ſem akart enni. Midön ott' egyik-is máſik-is kínálgatta, hogy egyék, 's miért nem eſzik, így felele: köſzönöm a' jó akaratot, nem ehetem, mert már oda haza meg ettem egy fajtyúkot. Elhihetö, felele egy a' többi közül, megesmérſzik a' Leányaſzſzonykán; mert még moſt-is a' keſzkenöjén vagyon a' tolla. Midön meg tekíntettek, tehát látták, hogy a' nyakán lévö keſzkenöjén majd egy fél kalány kukuritza káſa volt.

Egy paraſzt' feleségének kis fija ſzületett, kit a' paraſzt annyira ſzeretett, hogy mindég ölébe hordozta, nyalta falta 's tsókolta. Egyſzer ünnep napon a' kis fijával jádſzadozott a' paraſzt, hindáltalta és magaſan a' feje felibe fel-tartotta, nagy buzgón ſzemlélte és végre illyen ſzókra fakadott-ki: Uram Iſten! látod az én ki-mondhatatlan nagy örömömet ezen a' gyermeken; kérlek tégedet tiſz-

ta ſzívembül, ha én vagyok az igaz attya, tehát azt énnékem valamelly jel által mutasd-meg. Alig monda-ki ezt a' ſzót, 's iméa' kis gyermek a' paraſztnak órrára és ſzájára tsunyított: ez lön könyörgésének jutalma.

Egy lator tsintalan Katona mind untalan veſzekedett és iſtentelenkedett; minekokáért az Oberſter meg-parantsolta, hogy ſzázat verjenek reá, tsak az ingére, és a' dolmánnyát le-veſſe. A' Katona nem reſt, friſſen le-veti a' dolmánnyát, végre az inget-is le-veti 's oda veti, mondván: Itt az ingem, verjetek reá annyit, a' mennyit akartok. Ezen el-nevette magát az Oberſter, és megſzabadúlt a' katona a' veréſtöl.

Egy Legények után ásétózó Leány-Aſzſzony azt kérdé egy tsintalan Katonától, hogy mi újságot hallott? Nem egyebet, felele a' Katona, hanem azt végezték az udvarnál, hogy, a' melly Leánynak kitsiny ſzája vagyon, annak két Ura légyen. Igaz az? mond a' Leány, és úgy öſzve rántzolta a' ſzáját, mint egy tyuk ſegge, oſztán kérdezte tovább, hát mit tſinálnak azokkal, a' kiknek nagy ſzájok van? Felele a' Katona: azoknak három Urat adnak. Akkor ismét el-huzta 's el-tátotta a' Leány a' ſzáját, 's akkorra lön mint egy telekes botskor; gondolta, hogy három jobb mint kettö.

Egy Pap prédikállott egy falúban; és hogy az erköltsös tudományt annál-is inkább érzékenyítövé tegye, nemelly kérdéſeket

ſzo-

ſzokott prédikátzióban bé-hozni. Ekkor éppen az ifjú aſzſzonyi állatokról beſzéllett, hogy mitsoda könnyen meg-engedik magokat a' hizelkedö ſzerelmes igéretek által ejteni, 's illyen képpen monda: Édes Leányom! mi haſznot vettél azokból a' ſzép igéretekből, mellyeket az az Ifjú tett néked? a' ſok édesgetö ſzókból, mellyekkel tsalogatott, az házaſság igéretéből, mellyel téged reá-ſzedett? Egy igen ſzép paraſzt Leányka ült éppen a' prédikálló-ſzék elött, a' ki ſzintén illyen állapotban volt, és aztgondolta, hogy ötet kérdezi a' pap; --azért felállott, és midön magát meg-hajtotta, így mondá ſirva: Tiſztelendö Atyám Uram! ſzép igéretekkel meg-'sirozta a' ſzámát, és már mikor meg-tsalt, akkor itt' hagyott. Szépen ki-jött a' valóság.

Egy paraſzt ember igen réſzeg volt, és mivel a' ſzóbájának ablakja alatsonyon vala, tehát fel-kél az ágybúl, és az ablakon kivizellik. Ez pedig éppen esös idöben történt, és a' tsatornárúl a' víz le-tsurgott, a' réſzeg ember pedig azt gondolta, hogy mind ö töle megy a' víz, azért tsak az ablakon állott. Egyſzer a' felesége már elunja várni, és mondá néki: No már, mi a' guta, mikor leſzſz vége. Ah, édes feleségem! felele a' paraſzt, azt tsak az Iſten tudja.

Egy

Egy beteg kérdeztetett, hogy miért Doktort nem hozat? Azért felele ö, mert még nem akarok meg-halni.

Egyſzer valamelly érdemes társaságban a' roſz Doktorokról és orvoſokról beſzélgettek, a' hol egy kérkedö Doktor-is jelen volt, és monda: én tsak el-hiſzem, hogy én reám ſenki ſem tud panaſzolkodni, t izony nem, felele egy Dáma, mert mind a' más világra küldöd öket.

Egy kép iró, a' ki meſterségét nem igen tudta Doktorságra adta magát. Midön kérdék töle, hogy miért tselekedte ezt? Azért felele ö, mert a' kép-irásban minden hibák meg-látſzanak; de a' Doktornak roſz meſtersége a' beteggel el-temettetik, 's igy az ember könnyen ki-mentheti magát.

Egy Doktor, valamikor a' temetö mellett el-ment, mindenkor bé takarta keſzkenövel az ábrázatját. Midön az okát kérdezték, azt mondá, hogy ne találmtán valamellyik a' holtak közül reája esmérne, és az üſtökébe rakaſzkodnék.

Egy hajóban lévén egyſzer ama' melankolikus, álnok és kárnak örülö Panurg; ugyan ezen hajóban vala Dindenot-is egy furtsa, tsalárd és tsufolkodó ember, a' ki juhokkal kereskedett; ez meg látá Panurgot komor tekíntetben, rongyos ruhában, borzas hajjal ezer foltú köpönyegben gombnélkül, három köblös tſizma-ſzárral lenni, és egy nagy okulár volt az órán. — A' juhokkal

kal kereskedö minden darab ruháját egy óráig ſzemlelte Panurgnak, föképpen az ö nagy okulárját, gondolván magában, hogy még ezt ſem fa - bötsöben ringatták ám, mondá azért: mindenkor hallottam, hogy az ollyan ember, kinek az órrát okulár támagatja, nem kedvellik az aſzſzonyok, és még a' maga tselédjeitöl-is nem igen nagyra betsültetik. Ezzel közelebb megyen Panurghoz, és így ſzólíttja-meg: Herko pater! hogy árúlod a' gondolom leveſt? Ho, ho! barátom, monda Panurg ſavanyú tekintettel, ki ugyan akkor - is az ö jövendöbéli házaſságának alkalmatlanságáról gondolkodott, ho, ho, kulifai! nem találák-ki a' nevemet-é; a' ſem illik reám a' mivel tsufolſz, mert még nintsen feleségem. — Oh! már az mind egy, akár van feleséged akár ſints, felele Dindenot; a' ſzarvak a' korán termö gyümöltsökhez tartozandók, és az én ítéletem ſzerént, olly igen reá termettél ezt a' gyümöltsöt hordozni, mint ha éppen annak faragtak volna, és úgy a' fejedre illik ez a' palánta, valamint a' kövér földbe az ökörnyelvü fü. — Ho, ho, laſſan, laſſan, felele Panurg; ha én ökör vagy ſzamár vagyok, tehát valójában a' ſasnak eſzével nem bírhatok, a' ki a' levegö égben repdes; azért látom hogy tsufolſz engem; ſemmi az, én reája nem felelek, nem is tudok mit felelni; de tsak békeſséggel türjünk. — Nints külömben, monda a' kereskedö, türnöd kell; a' türés a'

házaſ-

házaſságnak egyik erköltse. — Ámbár akár mi légyen-is, felele Panurg, én azt nem bánom, de beſzéljünk másról: Látom ſzép juhaid vannak, nem adnál-é el belölök pénzért 's jó ſzóért? — Ej, melly derék kereskedö ember vagy! monda Dindenót, jobb volna, hogy egy paláſtot vennél magadnak, ha völegény akarſz lenni. — Tsak várjunk, felele Panurg; adj tsak bár egyet a' juhaid közül. — Vagy úgy! mi az ördög, monda' kereskedö, nyilván egy juhval akarod ſzerentsédet próbálni: a' gyapját el-adhatod a' poſztó-tsinálónak, börét a' 'ſidónak, a' húsával Urakat vendégelhetſz; mind ezek után, még-is meg-marad magadnak a' feje, lába és ſzarva. — Várjunk, felele Panurg; olly ſokat beſzélleſz a' ſzarvak felöl, hogy már a' fejem-is ſzédeleg belé: hadjuk abba ezt a' bolondságot és láſſuk, ha valamelly újságot találunk-é, mellyel tréfálódjunk. — Igazán mondod, igen derék ember vagy, meg-érdemled hogy poſztóba varják a' fejedet; de már oda adom egy juhomat; nó, mond-el hát! — Jól vagyon, felele Panurg nagy örömmel, te a' bekkenöjére érſz, nékem ſem kell több türés. — Noſza! mond Dindenot, hallgaſs ide. — Hallom. — Tarts jól ide a' füleidet. — No, mi dolog? — Szemedet-is nyisd-fel. — Itt vagyon. — Szádat-is tátsd-fel jól. — A' mint parantsolod. — Te az Okulár' orſzágba indúltál? — Igen-is — A' világot látni? — Nints külömben. — Jó kedvel

vel. — A' mint látod. — Boſzſzús nem leſzel? — Nem akarok. — Nem téged hinak Robinnak? — Szolgálatjára az Úrnak. — Látod ezt a' juhot? — Ha nékem el-adod. — Látod-é? ennek-is Robin neve. Ha, ha, ha. Nem haragſzal-meg, ha a' Robin júh nem leſzſz a' tied? Ezzel a' füléhez hajól, és kiáltja: betz, betz, betz. — Oh várjunk, várjunk! mondá Panurg, az alatt hogy fejét hajtogatta, és a' vállát huzogatta; annak fokat kell tűrni, ki Dindenottúl juhot akar venni. De látom, hogy engem tsak egy Okulár tsinálónak tartaſz; azt gondolod, hogy én tsak egy vak-veſzér vagyok, ki pénz nélkül akar venni. Arra ki-ránt egy zatskót, melly telle volt arannyal. Dindenot tsak meg nem vakúlt az aranyoktúl, és azontúl meg-ſzünt tsúfolásától; ettöl felindíttatván, hatſzor-is többet kért, mint a' juh ért vala. Panurg úgy teſz, mint Parisban a' Cavallirok, és minden ſzó-ſzaporitás nélkül néki adja, a' mennyit kért, mondván tsak várj. Azután ki-válaſztotta a' legnagyobb koſt. A' többi juhok betegettek, mint ha mondották volna, hová viſzed a' mi fele-nyájunkat. A' koſt Robinnak hijják, mint engem, úgy mond Dindenot; drága pénzen vettem-meg, már az enyim, és azt tehetem véle, a' mit akarok. A' Robin kosnak jó uſzónak kell lenni, a' mint belőle kinézem. A' midön azt mondá, ki vetette a' koſt a' tengerbe, és kiáltá néki: uſzſzál Ro-

bin, uſzſzál, majd ugyan ſzép leſzél! Robin el-kezd a' vízben be-egétni, ezt hallván a' többi-is feleltek néki; noſza egyſzer egymás után mind ki-ugrattak a' hajóból a' tengerbe; mintha fogadáſt tettek volna, hogy melyik lehet leg-elsöben Robinnál: mert az állatok között, a' juhok leg-hajlandóbbak egymás után a' veſzedelembe menni. Ezt látván Dindenot, minden módon igyekezett juhait meg-tartani. Panurg pedig tsak mondta: várjunk, tsak várjunk Dindenot Uram, ne tſináljon magának olly nagy alkalmatlanságot; majd viſzſza jön Robin, társait-is viſzſza-hozza; jöſzte ide Robin jöſzte. Azután a' füléhez hajól Dindenotnak, valamint ö az elött tsufságúl, és kiáltja: betz, betz, betz. Végre midön látta Dindenot, hogy egy juha ſem marad, meg-ragad egy nagy erös koſt ſzörénél fogva, gondolván hogy tsak azt az egyet-is még-tartja; de mivel a' kos erös volt, ki-rántja Dindenotot magát-is a' vízbe. Ezen még annál-is jobban örült Panurg, kiáltozván: uſzſzál Robin, uſzſzál: Dindenot, uſzſzál: betz, betz betz! miglen végre bolondságból a' kereskedö minden juhaival egygyütt beléholt a' vízbe. Panurg pedig tsak moſolyogta magában a' veſzedelmet. Ez a' tsufolkodásnak a' bére.

Egy vén banya minden nap a' templomba járt, és igen buzgón imádkozott, hogy az Iſten éltéſſe a' birójokat. Ezt meg hallván

ván a' Biró, magához hivatja ebédre. Midön már az aſztalhoz le ülnek, el-kezde a' banya: édes Biró Uram, ugyan miképpen ſzolgáltam-meg ezt a' nagy jó akaratot? Moſt-is mindennap eleget ſzolgálſz ſzegény anyók, felele a' Biró, a' mint hallom, mindazonáltal akarnám meg-tudni, mi jót tettem néked, hogy érettem minden nap imádkozol? Uram, felele a' banya, ez az oka: én esmértem a' te öreg-atyádat, mint birót, és a' ki nem igen ſokat ért: esmértem édes atyádat-is, a' ki ſokkal gonoſzſzabb volt: esmérlek tégedet-is Uram, a' ki leg roſzſzabb, gazzabb és leg iſtentelenebb ember vagy a' világon: azért könyörgök hoſzſzú életedért, mert félek, hogy talám még ſokkal roſzſzabb lenne az utánnad való.

El megy Tillinko Hamburgban a' ſzabók tzéh-meſteréhez, és azt mondja néki, hogy a' körül-lévö tartományokból és városokból hívattaſſa öſzve a' ſzabókat, kik nem az ö tzéh társaságához tartózandók-is, és olly meſterségre tanítja öket, a' melly nékik igen haſznos; és még a' Világ meg fognak emlékezni róla még a' maradéki is. Noſza a' tzéh meſter néki örül, egy nagy petsétes levelet ki-küld, hogy egy bizonyos napra mind meg-jelenjenek. Midön igen ſokan öſzve gyültek, úgy hogy a' város-is tſudálta a' temérdek ſzabóknak ſokaságát, kiki akarta meg-hallani azt a' haſznos meſterséget. Végre hirt ád a' tzéh meſter Tillinkó-

nak, hogy már jöjjön, mind egygyütt vannak. El-jön Tillinko, és öket egy nagy tágas piatzra vezeti; ſzámtalan volt a' nép, kik már alig várták a' dolognak ki-menetelét; azután fel megyen egy magas toronyba, és igy kiált-le: hallyátok-é betsületes tzéhéli ſzabó meſter emberek! jól fel-jegyezzétek magatoknak, hogy, ha ollótok, réf, tzérna, tü és gyüſzötök vagyon, ez elég a' ti meſterségtekhez: mindazonáltal ezt a' meſterséget tanúljátok-meg tölem, és még fijaitoknak-is teſtamentomban hadjátok, hogy midön varni akartok, el ne felejtsetek a' tzérnának végén tsomót kötni. A' ſzabók tsak néznek egymásnak ſzemébe; ezt a' meſterséget úgy-is mind tudjuk, felelének; hanem ha tud-é még máſt valamit; mert tiz, tizenöt mért földnyirül hijában, és illyen bolondságért nem akarunk ide fáradni. Halljátoké, mondá Tillinko, a' mi ezer eſztendökkel ez elött történt, arra nem igen ſzoktunk emlékezni; de mivel tſak igy köſzönitek-meg jó akaratomat, tehát el-mehet mindenik viſzſza, a' honnét jött. Ezen elkezdének nagyon lármázni, ki nevetett, ki ſzitkozodott, 's máj napig-is meg emlegetik Tillinkót.

Egy Prédikátor Húsvét napján azt prédikállotta: hogy a' Kriſtus meg-ölte az ördögöket, és minden hatalmokat el vette. Midön a' templomból ki jöttenek, a' templom elött öſzve gyültek a' birák és esküttek,

tek, és beſzélgettek, a' többi közül azt mondja a' bíró az öreg eskütnek: Komé! halli ked-é mit papolt tiſzteletes Uram, hogy a' Kriſtus meg-ölte az ördögöket? Hát, bizony hallám ám, felele az esküttt. Nohát, mond a' bíró, mi ördögnek nálunk a' Papot, úgyis ſok költsége van a' falúnak; hiſzem a' Kriſtus meg-ölte az ördögöket, már nints kitöl félnünk, hanem adjunk-ki a' Papon. Ezen mind meg-egygyeztek. Be megy a' Bíró a' Prédikátorhoz, mondván: Ugyan igaz-é az, Tiſzteletes Uram, hogy a' Kriſtus meg-ölte az ördögöket? Nints különben, felele a' Prédikátor. Nohát, mond a' Bíró, Tiſzteletes Uram; ked 14 nap alatt tiſztudjék a' falúból, mert mi bizony kédet nem tartjuk. A' Prédikátor nem tudott mit tſinálni, ſzavába viſzſzá nem mehetett, hanem búſúl, jár, kél felleb''s aláb' a' ſzobában, mint a' Görög az üres bóltban, és még enni ſem akart bújában. Egy vén napa volt a' Prédikátornak, és kérdi töle: mi lelte kögyemedet Tiſzteletes fijam Uram; mit búsúl kögyemed? Iji, anyámaſzſzony hadjon békét ked, mi haſzna mondom kendnek. — Mondja-meg fijam Uram, talám ſegíthetek. — Imé ezeknek a' balgatak paraſztoknak azt prédikáltam, hogy a' Kriſtus meg-ölte az ördögöket, már moſt azt mondják, hogy hát minek nékiek a' Pap, azért 14 nap alatt hordozoskodjam akár hová, máskép' ki-hordanak a' falúból, és a' házam jó leſz falú házának. — Ah

édes fijam Uram, hát tſak ez bántja kögyemedet? ſemmit ſe búsúljon: majd a' jövö vasárnap ismét menjen fel kemed papolni, és azt papolja, hogy, jóllehet a' Kriſtus meg ölte volt az ördögöket, de bizony ezeknek a' feleségeik mind terheſen maradtanak, és ha ſzülnek, ezek a' fiatal ördögök ſokkal gonoſzſzabbak léſznek az öregeknél. Ez meg-lévén; a' prédikátzió után hozzája megy a' bíró, mondván: Nohát, ha úgy van a' dolog, tsak maradjon Tiſztelletes Uram kemed tovább-is.

Egy olasz [illegible] író Szent Brunonak képét igen termeſzet ſzer[illegible] találván, ezen ſzókat irta alája: Élven, és beſzélné-is, ha a' halgatásnak-regulájat nem tekintené.

Midön egy igen hires Doktor az ö hítét meg-változtatta vólna, és arról negyedik Henrik Királynál beſzédje vólt, azt mondá egy Sully nevü igen hires Úrnak: Barátom! a' te valláſodnak nagy betegségnek kell lenni, mivel még a' Doktorok-is el hagyják.

Angliában volt egy nagy hires nevezetes Úr, a' ki egy udvari bolondot tartott, és egy nagy botot adott a' kezébe, hogy mind addig hordozza, valamig magánál nagyobb bolondot nem talál, és azután annak adja. Mi történt? Egynéhány holnapok múlván halálra betegſzi az Úr; a' bolond az ágyához közel menvén, az Úr panaſzolkodik az ö nagy kinyaiért, 's azt-is mondja, hogy

hogy már majd el-kell néki menni. Hová, kérdé a' bolond? A' más világra, felele az Úr. Hát mikor jöſzſz ismét viſzſza kérdé a' bolond, nem-é egy holnapra? Nem, felele az Úr. Hát mikor, kérdé a' bolond, egy eſztendöre? Ah? ſoha ſem, felele az Ur. Soha ſem-é? mond a' bolond, hát mitsoda rendeléſt tettél ottan, kérdé a' bolond, hogy olly ſokáig ott akarſz maradni? Semmit ſem, felele az Úr. Semmit ſem - é? mond a' bolond: örökre el-akarſz menni a' más Világra, és arról ſem gondolkodtál, hogy ott mikép' élj, ho, he! tehát itt az én botom, tsak vedd - el, mert náladnál nagyobb bolond nem lehet ezen a' világon.

Tizenegyedik Lajos Frantzia Királyról írják, hogy midön egyſzer egy hizelkedö Udvari ember az ö gazdag orſzágait ditsérné, és az akkor uralkodó elsö Maximilianuſt Romai Tsáſzárt meg-vetöképpen az Augſpurgyiai Polgár meſterhez haſonlítaná, igy vágta-meg a' Király feleletével: Halgaſs ſzamár, és ne okadj illyetén rágalmazó ſzókat, mert ha az a' Polgár meſter a' dobot meg zörgeti, az egéſz Frantzia orſzág reſzket.

Egy veres hajú bíró felöl, ki igen tsalárd, álnok, és hamis lelkü ésméretlen ember vala, azt mondá egy jámbor, hogy mikor aluſzik, az ördög melléje ül, és a' böltsöjét ringatja.

Egy Miklos névü paraſzt több páltzát, mint ſem kenyeret adott feleségének. Midön a' felesége a' Conſiſtoriumban panaſzt tett volna réája, és ottan pirongatnák, mondá ö: Uraim! miért motskol kegyelmetek annyira? Én úgy tartom az én feleségemet, mint az Urak a' bárſony mentéjeket: melly ha minden harmad nap ki-nem poroztatik, tehát hamar belé eſik a' móly.

Eliſabetha Királynénak vittek az ö jobbágyi nagy ſumma pénzt ajándékúl, de ö el-nem vette, hanem azt mondá: a' ſzegény Jobbágyoknak a' ládájokban ſzintén olly jó helye vagyon a' pénznek, mint az enyimben.

Conſtantius Tsáſzár meg-koronáztatáſa után Romába ment, és midön a' Romai polgároknak nagy pompás házakat meg ſzemlélte, mondá: Látom, hogy Romában annyi Király van mint lakos: mert a' terméſzet minden erejét és meſterségét ennek az egy helységnek ékeſítésére fordította. Midön oſztán az ö Hofmeſterét Hormisdámot meg-kérdezte volna, hogy, hát ö mit tartana Roma felöl, ez felele: *Id tantum ſibi placere, quod didiciſſet, ibi quoque homines mori*: tsak ez az egy tetſzik néki leg jobban, hogy ezekben a' pompás palotákban lakó embereknek-is meg-kell hallniok.

Midön Parisban egy Angliai követ a' Király' Reſidentziáját ſzemlélné, azt kérdé egy udvari embertöl: vallyon hány milliomokban tellett a' fel-épitéſe? Erre felele az udvari em-

ember: a' Kriſtuſt ſzeretni, jobb, hogy ſem mindent tudni.

Midön 1530-dikban ötödik Károly Tsáſzár az akkor eredet Luteranus valláſt le-nyomni kereſte, tehát igen furtſa Komedia játékot hirdettek, mellynek nézésére a' Tsáſzár-is el-ment. Azomban jön elsöben-is egy néma vén ember, a' játék-nézö piatzra, kinek gallérjára ez a' név *Reuchlinus* volt irva; ez tanította volt hajdan leg elsöben a' nap keleti nyelvet német országban; ez egy öl apró görbe fátskákat hozott a' karján, és a' Theatrumban le-vetvén el-ſzaladott onnét. Azután jött egy más Erasmus Roterodamus ábrázalásában; ez az apró görbe fátskákat egymásra rakta, úgy hogy egy kis rakás lön belöle. Ezután jött a' harmadik ſzemély, kit mindenek Lutherusnak esmértenek, ez egy égö fáklyát hozván a' kezében, a' rakás fát meg gyújtotta, és el-futott. A' negyedik ſzemély 10 dik Leo Pápát példázta, kinek három réſzü koronája lévén, a' tüzet egy kánna vizzel el-akarta óltani; de mivel ijjedtében az olájos kánnát találta, tehát a' tüz annál inkáb' fel gyúlladott. Végre ötödik Károly Tsáſzár érkezett, ez egy kezében lévö ſzéles hóhér palloſſal a' tüzet ſzéllel akarta ütni, melly által inkáb' nagyobb ſzelet tſinált, és a' láng annál jobb lobogott. Ezt ki akarta Károly Tsáſzár tanúlni, hogy ki-meſte rkélte, de ſemmiképp kinem tanúlhatta.

Egy Theologus nyóltz egéſz eſztendeig nagy fohâſzkodáſokkal kérte az Iſtent, hogy neki jelentse-meg, mitſoda útou 's módon tanúlhatja-meg leg jobban a' mennyorſzágnak útját. Végre illy ſzózatot hallott: Menny a' templomhoz, ott találſz az ajtó elött valakit, a' ki kivánságodat meg-enyhíti. Midön a' templom' ajtóhoz ért, meglát ott' egy rongyos kóldúſt; köſzön néki: örvendetes reggelt adjon Iſten néked. A' kóldús igy fogadja-el: Nem tudok reá emlékezni, hogy valaha ſzomorú reggelem lett volna. Oh! úgy mond a' Theologus, hogy az Iſten néked ſok ſzerentsét adjon, mit beſzélſz? A' kóldús felele: Nem is voltam ſoha ſzerentsétlen. A' Theologus mind ezt nem értvén, kérte a' kóldúſt, hogy ezen ſzavait világoſitsa-meg néki. Meg-tselekedhetem, felele a' kóldús: te énnékem örvendetes reggelt kivántál; én arra azt mondám, hogy ſoha ſem volt ſzomorú, az igaz; mert ha ehezem, dítsérem az Iſtent, ha fázom, dítsérem az Iſtent, ha hó vagy esö eſik, dörög vagy villámlik, dítsérem az Iſtent, ez az oka, hogy nékem ſemmi ſzomorúságom ſem lehet. Te énnékem ſok ſzerentsét kivántál, és én arra azt feleltem, hogy ſoha ſem voltam ſzerentsétlen, ez-is igaz: mert én az Iſtennek akaratjára biztam magamat, és bizonyos vagyok benne, hogy ö ſemmi roſzat ſem tſelekſzik. A' mit az Iſten reám botsát, légyen az édes vagy ſavanyú,

vanyú, öröm vagy bú, ſzerentse vagy ſzerentsétlenség, ezt leg jobbnak tartom 's örömmel véſzem, mert a' kik az Iſtent ſzeretik, azokra ſemmi roſz ſem következhetik. Ezen el-tſudálkozék a' Theologus, és kérdé tovább: mit tſinálnál, ha téged az Iſten a' pokolba taſzítaná? oh! felele a' kólduſs; ö azt nem tselekeſzi; ha pediglen azt akarná tselekedni, tehát vagyon jó két karom; az hitnek és a' ſzerelemnek karja, ezekkel megfognám, és olly eröſen tartanám, hogy néki velem együtt a' pokolra kellenék menni. Igy ott ſem lenne ſemmi bajom-is, mert inkább léſzek a' pokolban az Iſtennel, mint a' mennyorſzágban Iſten nélkül.

Midön ötödik Károly Tsáſzárnak tábora Metznél meg-verettetett, illy ſzókra fakadott ki: a' ſzerentse ollyan, mint az ifjú menyetske, ki tsak az Ifjakat ſzereti, és a' véneket meg-ſem tekinti.

A' Debretzéni Bíró Dobozi ki hajtotta a' tzigányokat ſzénát gyüiteni; és midön eſtve felé haza jöttek; tehát kérdezé töle egy paraſzt: honnét jöttök Tzigányok? — Jaj annak az átkozott Dobozinak voltunk ſzénát gyüiteni, hogy meg a' más világon-is ſzénát egyék a' lelke, ſem ennünk em innunk nem adott, majd meg-döglöttünk éhel; ſzáz baglyából egy hegyeſet tſináltunk, úgy hogy még a' tſillagokhoz-is kapkottunk: adj édes bátyám egy kis kenyeret. — Hát hol van a' villátok és gereblyétek? — Volt ám a'

tüzes menykö ſemmi-is --- Hát mivel gyüjtöttetek ? --- Hi zem nem volt az olyan gyüjtés, mint kegyelmed gondolja, hanem tsak az, hogy rugd-fel 's hadd ott.

Egyſzer egy paraſzt el-megy, és a' Bírónak panaſzt téſzen, hogy ſem belöl, ſem kivül az udvarban a' ſok légy miatt nem maradhat. Ezen a' bíró el-moſolyodván mondá: No hallod-é! azt a' ſzabadságot adom, hogy akár hol legyet találſz, mind üsdagyon, 's igy oſztán orſzágunkbúl ki-fogyaſztjuk. Alig hogy a' Bíró ezt a' ſzót ki-ſzóllá, imé az orrára ſzállott egy Légy. A' paraſzt ezt meg-látván, nem reſt, és úgy meg-üté a' Bírónak az orrát, hogy mindjárt ki-lottsant a' vér belöle, mondván: bizony tsak a' legyet ütöttem agyon.

Két gulyás legény a' Halaſi puſztán egygyütt páſztorkodván, külömb-külömb-féle módon akarták az idöt tölteni. Egyſzer azt mondja Jantſi: Piſta! már mindenbül kifogytunk, hanem gyermekeskedjünk, mint a' kis gyermekek ſzóktak. Piſta azt felelé, hogy nem bánja. Jantſi! azt mondja Piſta, eredj menny-el, és térengesd-meg a' betzéket, látod mint el-ſzélletek. Jantsi elmegy a' betzéket térengetni, és mire viſzſza jött addig meg-ette a' húſt, a' mellyet bográntsban föztek, és tsak az üres edénybe merte a' hamút és port, vizet-is öntött reája, ismét ki-öntötte, és tsak jádſzott, mint a' kis gyermek. Jantsi ehes volt mint a' far-

farkas, kérdé: hol' a' hús? — Biz én tsak meg-ettem gyermekségbül, felele Pista — Jantsi erre semmit sem szólt, hanem tovább azt mondja: Pista! eredj te-is térengesd a' betzéket, majd én addig jádszom. Pista el-megy. Volt pedig Pistának egy tzirommal tzifrán ki-varrot 7 forintos ködmennye, mellyet addig Jantsi a' tüzes hamúban takart, és midön Pista meg-jött, akkor-is a' paráft merte reája. Még meszsze meg-éreszte Pista a' büdös szagot, és midön oda ért, tsak el-hült belé, mondván: Mit tsinálsz Jantsi, el-ment-é az eszed, vagy mi? — Jádszom, felele Jantsi. — No, tüzes menkö nevelte fija, ezt bizony meg-fizeted. Fogja magát Pista, be-megy a' Halasi Hadnagyhoz és panaszt tészen, hogy Jantsi 7 forintos ködmennyét el-égette. A' Hadnagy be-hívatván Pistát, elö veszi mondván: Hallod-é te, hogy mérészletted te ennek a' szegény legénynek 7 forintos ködmennyét meg-égetni? — Én Hadnagy Uram? — Te, te, beste lélek kurafi. — Távol légyen, én semmit sem tudok felöle. — Jöszte-be te Jantsi: no! mond szemébe. — Tudod-é Pista, úgy mond Jantsi, mikor te addig meg-égetted a' ködmenyemet, mig én a' betzéket térengettem? Pista gondolkodik, végre mondá: Igaz biz' az Uram, mikor még gyermekek voltunk, jádzottunk, és én meg-égettem egy ködmennyét. — Igaz-é Jantsi, kérdé a' Hadnagy? —

Igaz

Igaz, bizony Hadnagy Uram. — Erre elkezdé a' Hadnagy: tzoki, illyen ollyan, hát te még gyermeki tselekedetedet kereſed, huzzátok-le a' gaz embert, huzzátok-le és verjetek reá ötvent. — Ezen meg-ijjed a' Jantsi, uſzſzú futni, és alig hogy ki kopoſzhata magát a' fogd-megek kezekbül. Azután ismét együtt páſztorkodván egy darabig, Jantſi mindenképpen meſterkedett, hogy ezt a' kárt mi módon boſzſzúlja-meg. Volt pedig Piſtának-is egy ſzép ködmennye, monda azért: Piſta tsináljunk vásárt és te áruld a' ködmenyedet. — Nem bánom, felele Piſta. — Nohát hogy adod, kérdé Jantsi? Hat forint felele Piſta. — Ah! az igen drága lenne ſzüts Uram, adja ked alátb: imé adok érte 4 forintot. — Nem biz én 6 forintnak alatta. — De úgy bizony nem veſzem, hanem adok érette ötöd fél forintot. — Egy krajtzár héjával ſem adom 6 forintnak.— No! ne er[illegible]ſzüts Uram a' pénzt, imé kerék ſzám öt forint légyen — A' mint megmondám, máskép nem lehet édes jó Uram, akár veſzi kend akár ſem. Ej Piſta, ſzart tudſz te alkudni, hiſzem tsak kell az áros embernek is valamit engedni, a' fát ſem vágják-le egy vágáſſal; fuſs innét, majd én leſzek ſzüts, azzal le vetette a ködmenyt a' földre, és midön Piſta fel-venni le-hajolt, úgy meg-ütè Jantsi a' tokoſſal hátba, hogy azt ſem tudta hamarjába mondani templom. Azután fel-huzodózik Piſta

mond-

mondván: miért ütél-meg ollyan pogány módon Jantſi? Tudgya az ördög, ki ütöttmeg a' vásárban ſzegény Piſta, a' ſok ember közül.

Egy rátz Kalugyer elöl talál egy rátz gyermeket, a' ki ketskéket hajtott, mondá néki: hová hajtod gyermek a' ketskéket? Az orrok után felele a' gyermek. — Hát honnét hajtod? — A' farkok felöl felele a' gyermek. Ezen meg-haragudott a' Pap, és az Anathema átkot mondotta reája; (ez leg nagyobb átok a' Rátzoknál) A' gyermek pedig azt mondá: kednek pedig adjon Iſten minden jót, Atyám Uram. Midön a' gyermek el-halad, gondolkodik a' Pap, hogy ő a' gyermeknek átkot, ö pedig néki áldáſt kivánt, azért megbánván tselekedetét, viſzſza kiáltja a' gyermeket mondván: Hallod-é gyermek! ne adja az Iſten néked azt, a' mit kivántam. Erre felele a' gyermek, Atyám! néked ſe adja az Iſten azt, a' mint én kivántam.

Egy torkos ſzabónak ollyan ſzokáſa volt, hogy az étel felett a' húſt mindenkor maga metélte, tehát úgy metſzette hogy mind egygyütt maradt, és egymáſtól el-nem eſett; illyenképpen-is ki vette a' tányérára és maga meg-ette, mondván: a' mit az Iſten öſzve-kaptsolt, azt nem jó el-válaſztani. A' Legényeknek koppant a' ſzemek. Jól van. Egyſzer a' gazda a' városba lévén, oda megy egy Katona, és kérdé, ha tudnának-

nak-é lóra való magyar nadrágot ſzabni. Igen-is, felele a' legény, de az a' mi gazdánk igen roſz terméſzetü ember, mert a' bizony mindjárt meg-veri az embert, azért is már nem igen mernek az emberek ide jönni. Mitsoda? mond a' Katona, meg-veré? de bár elöbb egy üllö vaſat el-nyeljen ám, az illyen ollyan ſzerte, ha meg-akar verni. No, tsak vigyázzon Katona Uram, mond a' Legény, mikor az aſztalt meg-üti az öklével, mindjárt az ember hajába kap. Jól van: El-jön a' ſzabó. A' Katona kérdé töle, ha tudna-é lóra való nadrágot varni. Miért nem tudnék, felele a' ſzabó, félválra, talám tsak egyſzer vartam ollyan embernek mint kend. A' Katona látja, hogy bizony vékonnyan van nála az emberség, és el hitte a' Legénynek ſzavát. A' ſzabóknál ſzokás, hogy mikor az óllót keresik, tehát az aſztalt meg-ütik, ha nem tsörren-é. Ez is meg-üti keménnyen az aſztalt. A' Katona friſſen az üſtökébe ragaſzkodott. A' ſzabó-is védelmezvén magát a' maga házánál, úgy, hogy mind a' ketten a' földre eſtek: A' katona kezdé derekaſan a' ſzabót öklözni és posozni, úgy hogy a' Legénnyeit kiábálta ſegitségre. Ezek pedig nem mentek, hanem azt mondották, hogy a' mit az Iſten öſzve kaptsol, nem jó el-válaſztani. Igy a' Katona ugyan helyén hagyta a' ſzabót, és gondolom, hogy azután a' húſt jobban elmetélte.

Egy

Egy varga inas a' gazdáját mindenkor Úrnak nevezte. Egyſzer egy Katona oda megyen egy talpat akarván venni, kérdé: itthon-é a' gazda? Meg-köhöngeti magát a' Varga Inas, mondván: uhm! nem gazda zenyim zur. — Hát mitsoda? — uhm! zur, zur. Hát hol a' zur? — uhm! oda hátra tsikó-bör meg-tsinál.

Egy Prédikátor azt mondá: Kereſztény halgatóim! ha valaki történetből találna hazudni közületek, tehát ne mondjátok miudjárt azt a' tsúnya ſzót, hogy hazudſz, hanem tsak köhentse-el magát. Azután tovább papolván mondá, hogy midön az Iſten teremté Adámot az elsö embert, még az elött ſoha ember nem volt; és az Iſten agyag ſárból tsinálván Ádámot a' ſövényhez támaſztotta, hogy meg-ſzáradjon a' naptúl. Azonban tsak el-köhenti magát egy Katona a' templomban. Hazudnék én katona, monda a' Prédikátor. Bizony hazudſz ám, felele a' katona, kutya illyen ollyan ſzette vette Papja, hát ki tsinálta a' sövényt, ha ember nem volt az elött?

Egy Aſzſzony tellyeſséggel maga akart a' házban parantsolni; az Ura pedig azt nem akarta engedni, mellyért-is a' feleségét gyakorta meg-lasnakolta. Az Aſzſzony mindenképpen gondolkodott, hogy mi módon tölthelſe ſzándékát 's boſzſzúját; végre ezt találja-fel: midön már az Ura le-vetközött és az ágyban feküt, ki-megy az Aſzſzony

a' pintzébe, és el-kezd nagyon kiáltozni: Hallya-é ked! hamar, hamar, mind el-foly a' bor. Az Ura fel-ugrik, egy ümögben gatyában ſzalad; ezt látja az Aſzſzony kirántja a' tsapot a' hordóból és félre veti. Az Ura pedig fut az újjával be dugja a' lyukat. Azonban kap az Aſzſzony egy jó ſuhogós veſzſzöt, mellyet már el-kéſzített, és jól el-refántzolja az Urát egy ümögben. Az Ura igen fösvény volt, nem örömeſt kivánta az újját ki-húzni a' hordóból; de végre már nem ſzenvedhette, a' bort bornak lenni hagyta, és kap az Aſzſzonyhoz. Ez pedig nem reſt, ki-ugrik az ajtón, és be-zárja az Urát a' pintzében. Mivel pedig igen hideg volt, már nem ſzenvedhette a' gazda a' hideget egy ümögben, könyörgött reménykedett a' feleségének, hogy ereſzſze ki, ő' pedig nem, valameddig meg-nem esküdt, hogy néki engedi az Uraságot.

A' Danus Királynál ebédelt egy Oberſter, és mivel igen meg réſzegedett, el-fingotta magát, hogy pedig ebből valamelly nevetséges dolgot tégyen, tehát azonnal füttyentett reája. A' Királyné kérdezte, hogy miért füttyentett? Azért, felele ő, Felséges Aſzſzony, hogy meg-tudjak, hogy ember tselekedte és nem ökör. Ezzel az értelmes felelettel a' gorombaság el-töröltetett.

Egy fél ſzemmel vak Doktornak ſzép felesége volt. Egyſzer a' Doktor oda haza nem lévén; az Aſzſzonyt meg-látogatta a'

ſze-

ſzeretöje; azomban kotzogat a' Doktor. Az Aſzſzony a' ſzeretöjét az ajtó megé állítja és maga fel-nyitja az ajtót; az Urát tellyes örömmel látta, és midön az ajtón bé-lépett az egéſséges ſzemét bé-fogta mondván: Hát édes Uram, már látſz-é a' máſik ſzemeddel? mert azt hozták hírűl, hogy már meg-gyógyúlt volt. Nem bizony az, édes-feleségem, felele a' Doktor fohászkodva. Oh Iſtenem! úgy mond viſzontag a' felesége, ismét minden örömöm a' vízben eſett. Az alatt fogta magát a' Legény, és alattomban ki ment a' ſzobából. Az ördög, ki meg-tsalja az Aſzſzonyt.

Egy paraſztnak meg-holt a' felesége és el megy a' Paphoz, hogy meg-jelentse. A' Pap vigaſztalván monda: ſajnálom igen nagyon, hogy illy hamar el-kellett válnotok egy máſtól. A' paraſzt erre így mond: tsak úgy van az, a' mit az ember leg-jobban ſzeret; azt az ördög leg-elöbb el viſzi: és kérdé a' Papot, hogy mikor légyen néki ſzabad ismét meg-házaſodni? A' Pap azt mondja néki, hogy elöbb hagyja meg hidegülni a' feleségét, és azután gondolkodjék a' házaſságról. A' paraſzt erre így felel; úgy de ha az Iſten véſzen, az embereknek-is venni kell. Erre így mond a' Pap: te balgatag! alig hogy egy ſúlyos házi kereſztedtül meg-ſzabadúltál, és ismét máſt akarſz venni. Menny patvarba.

Egy város Bírónak a' felesége akart tellyeſséggel a' házban Úr lenni, és mindent

parantsolni. Egyſzer két korhely pajtás úgymint Getzi és Bandir a' kortsmában iddogáltak és a' Bíró feleségét is elö hozták: hogy ö viſeli a' nadrágot. Úgy de Bandir, monda Getzi, még-is en elöbb meg-merném néki mondani, mint te, hogy ö az Úr. Nem hiſzem, felele Bandir. Fel-fogadnak egy akó borban, hogy azé léſzſz a' nyereség, a' mellyik a' Bírónénak elöbb ſzemébe azt mondja, hogy ö az Úr. Más nap éppen Úr napja lön, és az emberek ajtatoskodni mentek; imé jön a' Bíróné-is a' templomba; ez a' két korhely a' templom elött átsorogván meg-látják a' Bírónét jönni. Noſza a' Getzi kéſzült, és midön el közelített, melléje mégyen mondván: kivánok ſok ſzerentsét az Aſzſzonynak a' maga neve napján. Ezzel meg-nyerte az akó bort. Az Aſzſzony pedig el-ſzégyenlé magát, és midön haza ment ſirva panaſzolkodott az Urának, hogy egy gaz ember mint meg-betstelenítette az útſza közepén. A' Bíró ki-tanúlta, hogy ki-volt, el küld két városi hajdút érette, és el-hozatja. Midön Getzi bé-megy a' Bíróhoz, azt mondja: imé Bíró Uram, két tolvajt hoztam, mit tselekedjünk vélek. A' Bíró ezen el-neveté magát, mindazonáltal büntetésül azt parantsolta, hogy Getzit rekeſzſzék a' toronyba. Midön a' toronyhoz vezeti egy hajdú, Getzit vakarja a' fejét mondván: bár tsak már ágy volna benne: Ijj, ágy mond a' hajdú, hiſzem a' leg-keveſſebb,

majd

majd terítek én benne ſzalmát. Azonban hogy a' hajdú a' ſzalmát terítette, fogta Getzi az ajtót és bé zárta a' hajdút; Midön a' kúltsokat a' Bírónak adá, mondá: Bíró Úram parantsolatja ſzerént be-zártam azt a' gaz embert. Ezen el-fakad a' Bíró nevetve, és midön a' dolgot elö beſzéllette, hogy miképpen zárta-bé a' hajdút, büntetés nélkül ereſztetett el.

Egy Aſzſzonynak kitsiny termetü Ura vala, mellyért ötet a' felesége, ha meg-haragudott, mindenkor tetü ette fijának tsúfolta. Az Ura ezt tellyeſséggel nem akarta ſzenvedni és ſzokásban venni, azért a' feleségét gyakorta meg-kongatta ezért a' ſzóért. De mivel ſemmi verés ſem akart néki haſználni, tehát az Ura azzal fenyegette, hogy a' kútba veti, ha erröl a' gyalázatos tsúfolkodástól el-nem ſzokik. Ettöl ſem ijjedt-meg az Aſzſzony, söt ha meg-haragudott, annál jobban kiáltozta az Urának: tetves, tetü-ette, tetves, tetü ette. Az Ura már nem ſzenvedhette, hanem a' derekára kötelet kötött, és a' kútban le-ereſztette egéſz nyakig; de ekkor-is tsak kiábálta: tetves, tetves. Az Ura alább ereſzti egéſz az ajakáig; de ekkor-is fel-tartotta a' ſzáját, és tsak tetveſt kiáltott. Aztán az Ura egéſzen le-botsátotta. Akkor-ismét az Aſzſzony, mivel nem ſzólhatott, tehát tsak a' kezeit tartotta-fel, és a' körmeit öſzve nyomdoſta, mintha tet üt ölt volna. Látjátok, ugyan ſzép maſzlag lehetett

ez; melly ſzép volna, ha illyen madár ſok teremne.

Elsö Leopoldus Hertzég Auſtriában tanátsot tartott, hogy három Svaitzer falúba miképpen mehetne-bé. Egyſzer azon megy egy köz katona, kit meg,állítván kérdé ötet-is tréfából, hogy, hát ö mit gondolna, 's mint lehetne bé-menni? Midön meg-hallotta a' köz katona, a' tanátsnak külömb-külömb-féle itéleteket a' be-mehetés eránt, tehát mond ö: Látom, mindenek tanátsolják a' bé-menetelnek módját, dé ſenkitül ſem hallom, hogy miképpen ismét ki-jöhetnénk. Ezen mind el-fakadtanak nevetve; de melly okoſſan felelt ez a' köz ember, meg-mutatta azt a' dolognak ki-menetele: mert bémentek ugyan a' Svaitzer falukba, de egy ſem jöhetett-ki.

Egy nagy termetü ember azt mondá egy kitsínynek, hogy ſoha ſem látott nagyobb bolondot, mint ö. Erre felele a' kitsíny ember: no, barátom! te talám még ſoha ſem tekíntettél a' tükörbe.

Egy Hertzeg el-küldé a' ſzerentsenyét valamelly bizonyos követségbe. Midön pedig a' ſzeretseny az útat el-téveſztette volna, meg-lát egy paraſztot a' mezön ſzántani; azért néki ſarkantyúlta a' lovát és nyargal a' paraſzt felé, hogy az útat megkérdezze. A' paraſzt ezt meg-látván azt gondolta, hogy az ördög, noſza, ott hagyja ökrét 's talyigáját és futni kezd nyakra

fore; de mennél jobban futott, a' szeretseny is annál erőssebben nyargalt utánna. Midön már tovább nem futhatott a' parasztz, térdre esik, ijjettében reszket és reménykedik, mondván: Nagyságos ördög Uram! kérem, tsak ne bántson kend, mindent tselekeszem, valamit kiván.

Egy meg-élemedett parasztz ember, elveszz egy ifjú Leányt feleségül, kinek Dorkó volt a' neve. De alig laktak két holnapig együtt, hogy Dorkó meg únta 's farba rúgta a' Ferkót. Ezt jól látta a' vén ember, hogy az ö ifjú menyetskéje nem igen jó szívvel látta ötet, hanem a' szolgával inkáb' katzérkodott 's nevetközött. Egyszer a' többi közül nagy szomorúan el-megy a' kortsmára, és szerentsére ott talál egy javosra. A' javos kérdé, hogy miért volna olly komor? Ah! hogy ne szomorkodnám, felele a' parasztz, mivel tsak mostanában házasodtam-meg, az elöbbeni igen jó feleségem volt, ez pedig tsak egy tsalafinta, már jól lakott vélem, és inkáb' ma látná halálomat, mint holnap. Az én elöbbeni feleségem (az Isten nyúgoszsza meg) jó 'siros béléssel és lepénnyel tartott, most pedig alig eszem tsak a' savanyú káposztában-is. No, no, após! mond a' javos, tsak ne búsúlj, és kövesd az én tanátsomat, ismét elég túrós béleszt ehetel. Tsak igy tselekedj: ha a' feleséged ezután túrós béleszt teszz-fel az asztalra, tehát úgy tettesd magadat, mint ha

attól meg-vakúlnál. No, bizony meg-próbálom; édes javós Uram, felele a' paraſzt. Kevés idö múlván ismét el-jön a' javos ember a' faluba, és ki hirdeti, hogy kinek homályos, vagy vak ſzeme van, tehát mennyen hozzája, ollyan vizet ád néki, mellyel ha reggel és eſtve a' ſzemét meg-keni; tehát jó ſzem-világát nyeri; mindazonáltal az ollyan embereknek, föképpen ha öregek, meg-kell magokat tartóztatni, a' 'ſiros és túrós etektül, úgymint: túrós-béles, lepény, táska, és effélétöl; mert minden 'ſirós és túrós étek árt az ollyan embernek, ki már ötven eſztendöt által hágott. Bezzeg fülelte ezt a' Dorkó, ſzemét ſzáját el tátotta, úgy halgatta. Noſza, úgy mond magában, van nékem egy vén Uram, ki nem tſak ötvent, hanem talám hatvant-is által hágta; azt tudom, hogy meg-ölnöm nem lehet; hanem majd meg-vakítom, 'ſir ide, 'ſir oda, ha mindjárt az egéſz 'ſiros tſeber reája megy-is, tsak hogy azt a' vén döghöt meg-vakíthaſſam, ki minden lépéſimet ſzámban veſzi, és ſzüntelen a' nyomomban van; de ki 'ſirozom a' ſzemét, igy azután a' Jantſi ſzolga leſz velem együtt mind gazda mint gazda-Aſzſzony a' házban. Azután majd minden nap túrós béleſſel tartotta a' vén Urát, illy remenységben levén, hogy meg vakúl töle. Jó izüen eſett a' béles a' vén Ferkónak; azért egyſzer úgy tettette magát, mint ha nem látott volna, a' ſzobában fel 's alá tapogatódik, dörgöli

göli a' ſzemét, mintha valami eſett volna belé. Ezt látván a' Dorkó, nagy örömmel mondá: Oh, édes Uram! mi talált, hiſzem talám nem vakúlſz-meg? Jaj édes feleségem, felele az Ura, én úgy gondolom, hogy talám már meg-is vakúltam. Jaj már moſt három-féle nyomorúság van rajtam, az öregség, vakság, és még egy. Dorkó ezen majd ki ugrott a' böréből, mintha minden lába újján egy oláh dudás ült volna. Hálá Iſtennek! moſt vagyok Aſzſzony 's minden a' házban. Elö hitta a' Jantſi ſzolgát, és az Urának az Aſzſzony fügét mutatott az órra alá, mondván: Uram! látſz-é minket. Oh! de hogy látlak, felele ö, oh édes Dorkóm, már moſt el ſzántam tellyes életemet, hanem kérlek, tſelekedd vélem ezt a' jót, és ölj-meg engemet. Iſten ne adja, felele ö, söt inkább ezerſzer fel-támaſztanálak, nem hogy meg-ölnélek. Jóllehet hogy az Ura ki nem ſzabta halálát, de a' felesége nyúghatatlankodván, végre azt kérdé töle, hogy mitſoda halállal kivánna meg-halni? Édes feleségem, felele ö, vezeſs ki az Uraság' halas tavához, a' partról taſzíts belé minden erödböl, és igy majd meg-fúlladok benne, A' Dorkó nem reſt, meg-kapja a' kezét az Urának, és vezeti a' tóhoz. Meg-állj, felele az Ura, no, édes Dorkóm, moſt menny-el vagy 100 lépésnyire, rugaſzkodj-meg igen, és igy annál mélyebben taſzíthatſz a' tóba. Noſza, fogja magát a' Dorkó, meg-

pöki a' tenyerét, és fut minden eröből a' vak emberre; e' pedig hirtelen félre tsapta magát, és a' Dorkó belé ugrott mind fázekaſtól a' tóba, ugyan meg lottyant. A' Dorkó elleget kiabál a' ſegitségéért: óh, édes Uram! kedves Uram! aranyos Uram! tubám Uram! ſegély ki. Jaj édes Dorkóm! felele az Ura, örömeſt ſegitenélek, tſak láthálak, hogy hol vagy, de a' túrós béles meg-vakított. Illyenképpen addig ketzmergett a' Dorkó: hogy végre belé fúlladott, s' meg-holt.

Egy Tzigány azért könyörög az akaſztó-fa alatt, hogy vágjanak néki eret, mert mindétig hallotta, hogy az ér-vágás, jó az halál ellen.

Egy máſik egy pipa dohányt kér, mondván, hogy ö igen nedves terméſzetü ember, moſt' pedig egéſz éjtſzaka kin kell néki maradni.

Iſmét, máſik azon könyörög, hogy a' bundáját ne húzzák le néki, mert éjtſzaka igen hidegek járnak.

Egyſzer Beliſe és Carmene kis Aſzſzonyok Septemberben egy réten ſétálgattak. Egy öſz-paraſzt ember azon el-menvén, a' Kis-Aſzſzonyok tréfából mondák néki: Após! ha el olvadott-é már a' hó a' hegyen? Kétség kivül el-olvadott, felele a' paraſzt, mivel már a' tehenek a' réten legelnek. Erre a' Leányok egy más ſzemébe tekintvén, nem tsúfolták többé a' ſzegény öreg embert.

Midön Gratiarchus, egy izetlen tréfával ſetsegö valamelly Aſzſzonyságoknak társaságok-

gokban lévén Pythagorásnak Philoſophiáját tſúfolná, hogy tudni illik miképpen egyik teſtbül a' máſikba ſzármaznék a' Lélek, mondván, jól reá emlékezik; hogy ö amaz arany borjú volt, mellyet Áron Pap fel állitott vala. El hihetö dolog, felele hirtelen egy Dáma, az aranynál egyebet el-nem veſztett az Úr magárúl olly ſok idötül fogva.

Egy paraſzt ember egyſzer vendégséget tartott, az hová a' prédikátort, bírákot, esküdteket a' faluból be-hívatta. A' midön már ennének, tehát kinálgatja a' gazda a' vendégeket: egyék ked Komám Uram, igyék ked ſógor Uram, teſsék kegyelmeteknek. A' többi vendégek közül el kezde egyik mondván. Komám Uram, tsak oda felö kegyelmeket, Tiſzteletes Uramat és a' Bíró Uramat kinálja kemed, a' többinek úgy-is van eſze.

Egy félékeny Katona be-ſzalad a' Generalisnak sátorába mondván. Jaj Uram! annyi ellenség jön, hogy ſzórja a' nyilat, hogy a' napnak világát el-boritja, mint a' felhö. Ej, fijam, felele a' Generális: melly ſzép állapot leſzſz az árnyékban, hadakoznunk.

Egy meg élemedett okos ember és egy balgatag Ifjú meg-ſzerettenek ketten egy menyetskét. Az Ifjú meg-akarta a' koros idejü embert az ö vénségéért tsúfolni a' menyetske elött, azért azt kérdé töle, hogy mennyi idös volna? Valójában olly igazán meg-nem mondhatom, felele amaz, hanem

azt

azt tudom bizonyoſan, hogy egy ſzamár; ki tſak 20 eſztendös, ſokkal vénebb, mint egy 70 eſztendös ember.

Egy tſintalan dévaj azt mondá egyſzer egy jó barátjának, hogy egy ſzép könyvet lehetne irni arról, a' mit te nem tudſz. Ez ellenben igy felelt, hogy, egy igen roſz könyvet lehetne arról-is irni, a' mit te tudſz.

Egy prédikátor ben' maradott a' prédikátzióban, és midön le-ſzállott a' ſzékbül, azt mondá egy fris eſzü ember: Bizony ſzép prédikátzió vala, ſemmi ſem hibázott egyéb' benne, tsak a' beſzéd.

Egy öreg ember azt ſzokta mondani, hogy öregségének három féle haſznát véſzi, úgymint: nagyobb ſzeme világa, jobb ereje vagyon, és többet parantſol. A' mi a' ſzeme világát illeti, úgy mond, tehát moſtanság mindent duplán vagy kettöſſen lát; az ereje annyiból jobb, hogy midön a' lórúl le-ſzáll, tehát még a' nyerget-is le rántja magával; a' mi a' parantsoláſt illeti pedig, moſt tizſzer-is kell néki azt parantsolni, a' mit ifjúságában tsak egyſzer kellett. Mivel nem ſokat féltek töle a' ſzolgák.

Egy Király el-küldé a' követjét igen veſzedelmes követségbe, az hol elöbb lehetett halált, hogy ſem kegyelmet reményleni, mondván, hogy ha néki valamelly bántáſa fog lenni, annak a' Királynak, a' kihez ötet küldötte, valamennyi emberét meg-kaphatja, mind fejeket véteti. Én igen el-hiſzem, felele

a' követ, mindazonáltal, ha még annyit el-vágat is, de egy ſem illik úgy az én teſtemre, mint ez: tapintván a' maga fejét.

Egyſzer egy ifjú Katona panaſzolkodván, hogy a' kardja igen rövid volna, mond erre néki az Annya: Fiam tóld-meg egy lépéſſel. A' vitéz Katonának ſoha ſints kitſiny kardja, mivel ellenségéhez közel méréſzel menni.

Midön Negyedik Henrik Király' házaſságának egy eſztendeje el-tellett, tehát a' Királyné bé-hivatta az orſzágnak leg-ſzebb Dámáit, vagy tizenötöt a' vendégségbe. Ezt meg-ſzemlélvén a' Király a' Pápa Nuntziuſsához fordúlván, igy monda néki: Uram! ſoha életemben ennél ſzebb 's egyſzer's-mind veſzedelmeſſebb Kompániát nem láttam.

Egy igen ſzép Aſzſzonyság lévén valamelly vigaſságnál, tehát mindenkor csak egy Ifjúval ment-el a' tántzba, és máſſal nem. Ezen el-bizta magát az Ifjú, gondolván, hogy a' Dáma éppen csak beléje ſzeretett légyen, minekokáért mind ſzüntelen kerülte, és mivel nem kitſiny tökkel ütött fejü volt az Ifjú, ſzüntelen illetlen 's goromba beſzélgetéſſel terhelvén, a' többi között egyſzer azt kérdezte, hogy miért máſſal nem akar-tántzolni? A' Dáma már meg-únta a' ſok izetlen beſzédét, végre igy felelt néki: Uram! ne tsudáld azt, hogy nékem azt tselekednem tetſzik, mivel a férjem meg-parantsolta volt, hogy mindenkor olly ſzeméllyel tántzoljak, a' ki felöl nem gyanakodhatik. Gondolván az Ifjat csak egy Bliktri embernek.

Egy paraſzt gazdának kukuritza kapáſi között vala egy tzigány-is; ki midön már oſonnatájban a' ſzokatlan dolgot, igen meg-únta volna, tsak a' vatsorán léendö túrós gombótzért ásétozott. Azomban már a' napnak le nyúgovását nem várhatván alatto nban mind tsak integetett a' napnak, hogy menjen hamarább alá. Eſzre vévén ezt egy a' munkáſok közül lévö paraſzt, ö ellenben a' napnak integetett, hogy ne menjen. Meglátván ezt egyſzer a' tzigány, 's azt mondja néki: Jaj! kérlek hagygy békét néki; meg-találod bódítani az eſzét, és majd ſe fel-ſem alá nem mehet.

Egyſzer egy gonoſz Aſzſzony az Urát igen meg-verte; és midön az Urának némelly barátitól pirongattatot; és hogy ha nem tudná-e, hogy az Ura ö néki feje? Azt régen tudtam, felele az Aſzſzony, azértis ha én az én fejemet a' falba verem, kinek mi-gondja reá; én azt tselekedhetem az én fejemmel, a' mit akarok.

Egy füz-fa Deák kérdetvén, hogy hány éltetö állatok volnának? mellyre ö felele, hogy négy. De midön tsak hármat, úgymint: tüzet, vizet, és levegö-eget tudott meg-nevezni, és a' negyedik, a' föld, eſzébe nem jutván, mond néki a' meſter: oh! balgatag, hát nem állaſz-é rajta? Azontúl kéſz volt a' Deák a' felelettel, mondván: Uram, a' tüzmám talpa; gondolván hogy azon állana.

Egy

Egy beteg Leány Aſzſzonykához hivattatott a' Doktor, ki is feléttébe való ſzemérmeteſségéből, hogy a' Doktor mezítelen kezét ne tapogatná, tehát az inge-újjával egéſzen be-takarta a' kezét. Midön a' Doktor ezt látná; fogja a' köpönyegjének ſzárnyát, és minekutánna a' Leánynak egéſz kezét bé-takarván az eret tapogatná monda: a' váſzon érhez poſztóbéli Doktor vagy orvos kell.

Midön egyſzer egy Katona ſtrását állana, és minden azon el-menendök, e' kérdésére: ki vagy? azt felelnék: Jámbor! Fogja magát, és el-megy az Oberſterhez, mondván; Uram! ha már minden emberek jámborok, tehát nem ſzükséges, hogy én itten ſtrását álljak.

Egy abſidos Katona Tiſzt bé-ſzáll egy vendég fogadóban. És midön már az aſztal meg-volna terítve, be-jön a' vendég fogadós-is; ki midön látná, hogy aſztal nem az ö tetſzéſe ſzerént volna meg-terítve, meg-haragudván, fog egy tányérat, és az ablakon le-hajt. Ezt látván a' vendég, ö-is nem reſt, hanem kapta az abroſzt minden tányér ós rajta lévö kéſekkel együtt öſzve hajtja, és az ablakon ki-veti. A' gazda kérdezé, hogy miért tselekeſzi ezt? Kire a' vendég Katona felel: azt gondoltam, hogy oda-ki fogunk enni.

VILÁGBENTZÉNEK

némelly furtsa és nevetséges történetei.

Világbentze panaſzolkodik az Urára, a' kinél ſzolgált.

Úr.

Melly igen örülök, hogy reád találok; éppen kereséſedre indúltam.

Világbentze. Én ellenben az Urat nem kivánom keresni; mert látom, hogy minden fáradtságom és ſzolgálatom haſzontalan, mivel ſemmi pénzt ſem nyerek.

Úr. Mit panaſzolkodol? ismét látom, tsalánra hugygyoztál.

Világ. Igen bizony! mikor harmad napig ſem iſzom 's eſzem egygyeſt haſammal. Már nem-is merek emberek közzé menni, úgy kortyog a' haſam étlenségében, hogy a' harmadik ſzomſzédban-is fel- ébred belé, a' ki aluſzik.

Úr. Légy tsendeſséggel Világbentze! még mind jó leſzſz; meg-jön-még-a' jó iſzom-eſzem.

Világ. Meg-jönne bizony, ha meſzſze útra nem ment volna; de hát ha az útban ſzekerének tengelye el-törik? Tsak biztat az Úr, mint a' katona a' ſzolgáját. Uram! lehetetlen már tovább ſzívemen tartani, azért én tovább nem ſzolgálhatom az Urat,

Ugyan

Ugyan vallja-meg, ha, mi ulta nála vagyok, adott-é egy fillért?

Úr. Az igaz! De hiſzem tsak van egy adóſod. Azért mit gondolſz véle? A' fizetéſed naponként öregbül 's fellyebb megy.

Világ. Szép vigaſztalás! Igaz, hogy fizetéſem naponként öregbül: de annyira öregſzik, hogy egyſzer tsak ſemmivé leſz, és olly igen fel-megy, hogy végre el-ſem érem.

Úr. E' mellett jó öltözetben járatlak.

Világ. Én-is minden reggel öltöztetem az Urat.

Úr. Hát nem adok enned 's innod?

Világ. Szép vékonyan: hát nem, de nem én adok-é az Úrnak-is enni 's inni, mikor az aſztalnál ül?

Úr. Nem ſzerzek-é néked ágyat, az éjjeli hálásra?

Világ. Hát én nem vetem-é-meg mindenkor az Úr ágyát, midön fekünni akar.

Úr. Nints-é magadnak ſzobád, az én házamnál?

Világ. Hát nem én melegítem-é az Úrnak-is a' ſzobát? Veſsük öſzve, hogy ki teſz egyik a' máſikunknak több jót. Oh! bár ezt elöbb meg-fontoltam volna.

Úr. Tsak hagygyán Világbentze! és légy tovább-is hü ſzolgálattal, az én ſzerelmes állapotomban. El-hidd, meg-nem bánod.

Világ. Ah melly nagy ſanyarúság! midön az embernek egy Ifjú, ſzerelmes és türhetetlen Urat kell ſzolgálni. Nem ſokára,

meg-bolondúl az Úr ſzerelmében, és pedig azt nyerem belöle, hogy még nékem kell a' flaſtromot-is felibe rágnom. De bizonnyára rágatlan hagyom; mert a' fogaim annyira meg-romlottak, mivel ſokſzor üres ſzájjal kellett ennem, hogy majd valahová árendába ki-kell adnom minden fogaimat.

Úr. Ne haragúdj, édes Világbentzém, kérlek. Légy tsak egy kevesé tsendeſen; még el-jö az idö, hogy magad ſem gondolnád, mint meg-jutalmazom fáradtságodat. Valóban mondom néked, hogy a' ſzolga ſemmiben ſem kötelezi nagyobb ſzeretetére az Urát, mint hogy néki a' ſzerelem állapotjában ſegítségül léſzen.

Világ. Ah! melly édes ſzók ezek, midön az embert az idö és a' ſzükség... már értheti az Úr.

Úr. Miképpen értselek? mond hát világoſſabban.

Világ. Tehát vaſtagabban meg-mondom: Minden Urak, mikor ſzolgára ſzükségek van, így beſzélnek. De ha nints ſzükségek reá, akkor más nótát fütyölnek, és egyebet ſem hallani, mint te gaz ember, te akaſztó-fa tzimere, te vármegye' költségét ſzaporító, te ſinter' tajigájába-való, te illyen ollyan ſzette vette, söt még a' teremtettét ſem kell pénzen venni.

Úr. Ez illyent héjában mondanád felölem, tsak légy hü ſzolgálatodban.

Világ.

Világ. Egy kevesé nagyon ſzerelmes az Úr. Olly hirtelen tüzet kap, hogy talám a' terméſzet inkább akarta Raquetlinak, hogy ſem embernek tſinálni.

Úr. De miért ne volnék náladnál ſzerelmeſſebb?

Világ. Mint én é? Jaj! ha úgy tenne az Úr, mint én; nem volna olly ſovány, és a' türhetetlenség nem faggatná annyit. Mert én ámbár annál ſzerelmeſſebb légyek-is, de magamat ſem felejtem-el; hanem ha egy pohár eleven ſzinü bort elömbe kaphatok, 's e' mellé egy ſzép termetü melyes kappantot, azután minden más bolondságot el-felejtek, és ſem az Agnesre ſem a' hegyesre, ſem az ollyatén dutzi-faros kegyesre nem gondolok, a' ki az embernek minden kis eſzetskéjét meg zavarja.

Úr. Kéſz leſzel-é már ma tsevegéseddel?

Világ. Ez tsak elöl-járója beſzédemnek, és még a' Textusra ſem léptem.

Úr. Vége légyen már a' ſok tsátsogáſodnak, és ha fetsegö rongyos ſzádat meg-nem fogod, tehát majd meg-látom, ha az illyetén gaz embereket hallgatásra bírhatom-é.

Világ. Hoho! tsak éppen elöbb voltam édes Világbentzém, és már gaz ember vagyok. Ah! így ſzokták ám ki-fizetni a' hü ſzolgát: Nem ſokat árt: tsak el-nyögöm én ezt a' haſznáért 's az Aſzſzonyáért. Jobb, tsak menjnyen-el az Úr, majd addig fel-bi-

tsakolom az eſzemet, és minden gondolatomnak lángját az Úrnak ſegedelmére fordítom.

Úr. No, nem bánom! magánoſan hagylak, de el-ne felejtsd, hogy az én örömömnek tökélleteſsége abban áll, ha én az Agneſt feleségül keríthetem.

Világ. De nem oda kantza a' buzába; nehezen leſzſz abbúl bak-ſzekér; mert . . . mindjárt . . . le ülök; mert ha én ülök vagy fekſzem, ezerſzer gyorſabb eſzem van, mint ha állok, úgy hogy 12 puſzta varga tzéht-is el-tartok tanáts adáſommal. Már-is úgy tetſzik, hogy egy jó gondolat kotzogatna eſzemnek ajtaján, a' haſamban, már a' bélemet-is keveri, és alig ha az alsó rejtek ajtón ki-nem akar tsuſzſzani.

Úr. No! mi lehet már az?

Világ. Uram! A' házaſságnak békét hadjon, ha a' világnak nagy társaságába, mellyet *Fratrum Corneliorum* ſzerzetének hinak nem akarja magát bé-avatni; az hol jóllehet hogy meg-koronáztatol, de máſoktól kinevettetel; és e' moſtani idöben éppen nem leſzſz újság, ha a' kapudnak lábfájára ezeket a' verſeket metſzeted:

Iſjak 's vének meg-álljatok,
Panaſzimat halljátok;
De azért meg-ne ſzolljatok,
Sorſom' söt ſajnáljátok:
Füleimmel már nem hallok,
Ki nyilt ſzemmel ſem látok,

Szám-

Számnak ízétül meg-válok,
Karjaim' rontá átok.
Fejem mint egy galamb féſzek,
Agy velöm-is meg-romlott,
Orromra okulárt téſzek,
Szagláſom-is meg-bomlott.
Házam olly mint a' méh-kosár,
Éjjel nappal tátva áll,
Vagy jó idö vagy van nagy sár,
A' vendég ſzüntelen ſzáll.
Ha ki-megyek az útſzára,
Ujjal mutatnak reám,
Már pipámnak ſintsen ſzára,
Mert búmban mind el-rágám.
Mind matskákat és ebeket,
Huſzítsátok ellenem,
Adjatok minden neveket
Reám, mert meg-érdemlem.
Üſtökömnek a' végére,
Róka farkat köſſetek,
Süvegemnek tetejére
Egy ſzarvat-is üſſetek.
Ruhám légyen tarka barka,
Szalma koſzorú rajta,
Hirdeſſe-ki minden ſzarka,
Hogy ez a' kurvá pajta.
Homlokomra azt írjátok:
Bolond ez *in folio*,
Azért rajtam tanúljátok,
Hogy mi a' roſz 's mi a' jó.

Úr. Barátom, ugyan bolond az üstököd, de még-is látom ſokat tudſz.

Világ. Én olly vagyok mint az oláh ketske, annak-is belöl van a' hája.

Úr. Kedves Világbentzém, meg-esmérem a' te nagy okoſságodat, és reménylem, hogy hü ſzolgám maradſz.

Világ. Már kéntelen vagyok véle, mint a' tzigány ló az igetéſſel; de még-is ki-állom, mint az iſten átkozta tüskén a' tövis. Tudom mi köteleſség van a' városban: ſokat tenni, ſokat futkoſni, ſokat gondolkodni, ſokat el-felejteni, ſokat perelni, ſokat hizelkedni, ſokat hazudni, ſokat meg-tsalni. Igazán mondom, úgy meg-úntam ezt a' városi életet, hogy ha meg-tudhatnám ama vén köpönyegemet ki lopta-el, mellyet a' favágiton felejtettem, egybe fel-gyujtanám a' házát érette. Ho! laſſan, amott látok egy obſitos katonát. Hallod é barátom! kinek hívnak?

Katona Eb ſzalaſztó Pikónak.

Világ. Hol lakol?

Katona Foslak nyakban, döföm oldaladhoz nem meſzſze, öklözöm vármegyében.

Világ. Barátom laſſabban a' löts árával; de azt akarom tudni, hol repítetted ki ezt a' köpönyeget?

Kat. Még én nem kérdeztelek téged, hogy mikép' jutott a' Török Tsáſzár orſzágához?

Világ. Haddal 's álnokſággal.

Kat. Hát elégedjél meg te-is ezzel a' felelettel.

Világ. Úgy de meg-nem ijjedek-ám az ollyan Tsáſzártól, a' ki egéſz Armadiáját az ünge gallérjában el hordozhatja.

Kat. Takarodj te vén tobák reſzelö.

Világ. De nem úgy, te kapoſzta-torſa vágó, hanem add-ide a' köpönyegemet.

Kat. Akarnám tudni, hogy minek néked a' köpönyeged, talám az ollyan vén diſznóra teritenéd, mint magad, hogy a' ſzarkák a' ſertvélyét ki ne tépjék.

Világ. Már te tsak add-ide a' köpönyegemet, mert igen rövid az ollyatén takzérozott ſzetska metſzö ravaſzságinak be-fedezésére, mint te vagy.

Kat. Te nyomorúlt ló gombótz köveſztö, melly jó kedved vagyon, nyilván egy nádi veréb, gondos élésére ſzoktatott.

Világ. Éppen nem; söt inkább te fogtál a' városban két tutzat tolvaj verebeket, mellyeket húros rigók gyanánt ettél-meg. Mindazonáltal jobb ſzeretem, ha a' köpönyegemet viſzſza adod, mellyet el-loptál; másképpen úgy meg-átkozlak, hogy potséta kerülönek ſem leſzel alkalmatos.

Kat. Te meſzes üſtökü földi balha; ha még egyſzer kéred tölem, azontúl a' Piláushoz küldöm a' lelkedet vatsorára.

Világ. No! nem kérem, hidjen-meg az Iſten véle; de tudom még el-jön az idö, hogy más világon kukherdát-is meg-eſzed torma helyett: aha! hogy egy tzigány ſzekér-

kér-rud mennjen a' béledbe, úgy hogy a' kerekei a' füleid között akadjanak-meg.

Világbentze Aſzſzony ruhába öltözik, és egy Doktornénál ſzolgálatot keres.

Világ. Meg követem köteleſen az Aſzſzonyt, én a' Makats-hegyi Doktornét kereſem itten, ha tudna-é az Aſzſzony nyomára igazitani?

Doktorné. Én vagyok az, a' kit keresſz, 's mit akarſz?

Világ. Azt hallottam, hogy egy ſzolgálóra volna ſzüksége, azért kivántam ide jönni.

Dok. Kinél ſzolgáltál moſt' utóljára?

Világ. Ez elött harmad nappal állottam-ki égy Prókátornénak a' ſzolgálatjából. Ah Iſtenem! melly nehéz ſzolgálatom volt ottan: egéſz három eſztendeig míg nála voltam, tsak egyſzer ſem volt az árnyékſzékre.

Dok. Lehetetlen!

Világ. Nints külömben; tsak a' ſzobában büdösködik.

Dok. Tsudálatos Aſzſzonynak kell lenni.

Világ. Biz úgy vagyon. Mi ólta az Ura el vette, még ſoha a' keſztyüjét le-nem tette a' kezéről, mikor feküdni ment éjjel, noha az Ura már eleget könyörgött érette; de azt mondá, hogy ha az ember reá találna tsak az orrával-is ſzuſzſzantani, azontúl meg-

meg-repedne a' gyenge böre. Ah melly deli ekeſség! Az Úra egéſz eſztendeig útazni volt, és a' midön meg-jött, egy orſzágért meg nem engedte volna magát tsókolni, mert attól-félt, hogy meg-sárgúlna.

Dok. Tehát azt gondolod, hogy az ollyan Aſzſzony igen okos?

Világ. A' mint én eſzemmel fel-érhetem, én úgy tartom, hogy igen nagy okoſsággal bírt.

Dok. Hát miképpen vetemedhettél arra, hogy illyetén nagy okoſságú Aſzſzonynak ſzolgálatjából el jöttél?

Világ. Valóban, ha azt mondanám, hogy örömeſt fel-adtam ſzolgálatomat, tehát hazudnék: de mivel arra akartak kénſzeríteni, hogy három nagy mihaſzna téntás-ſeggü Deákoknak-is moſſak, tehát inkább el-bútsúztam. Mert ezek a' bak ſzagú Deákok még akkor ſem hagytak békét; a' midön fejér lepedöért jöttek hozzám, hanem mindég kapdozóttak. Tudja pedig az Aſzſzony, hogy a' fejér népnek nints drágább a' betsületénél. És így tsak ezek a' Deákok üztekel a' ſzolgálatomból.

Dok. Mit ártott volna? hiſzem Deákok voltak.

Világ. Mitsoda? Deákokkal közösködjem-é? Távól légyen; az én ſzemélyem nem olly madár, hogy egy Deákkal társolkodott volna. Haaz olly játékra kedvem lett volna, még egy Gavallérra-is tehettem

volna ſzert, mert a' mi házunk nap eſtig tele volt Úri ſzemélyekkel. De hálát adok az Iſtennek, hogy még az ollyan kényes kívánság nem öſztökélt.

Dok. Más fö embereknél nem ſzólgáltál?

Világ. Hát a' Prókátor Urak nem fö emberek?

Dok. Nem mondom én azt, hanem hogy olly embereknél nem ſzólgáltál-é, kik az udvart *frequentálják*?

Világ. Kit ért az Aſzſzony ezek alatt?

Dok. Én fö embereket értek, úgymint Printzeſznék, Grófnék, Bárónék.

Világ. Jaj, ha más nem! hiſzem kitſinységemtül fogva Mátyás Király' udvarában nevelkedtem-fel.

Dok. Hát tudſz-é valamelly varráſt vagy mosáſt?

Világ. Igen is! Garnirozni derekaſan tudok, tſipkét kötni, búbot tüzni, ſzép illatú kenötset tſinálni, frizérezni, és ha az Aſzſzonyságok betegek, olly derekaſan tudok udvarolni, hogy nem-is kívánnak meg-gyógyúlni. Én ugyan ſok dítséretet tudnék magam felöl mondani, ha akarnék, hogy az illyetén drága Aſzſzonyságokkal jobban tudok bánni, mint a' Pétſi meſter,

Dok. Hát tudſz é — hogy kell mondani — tudſz-é pirosítot, és fejérítöt az ortzának tiſztán tartáſa véget tſinálni?

Világ. Azt jobban tudom, mint ſaját meſterségemet; ha azt a Grófnét meg-kérdeznék,

nék, a' kinél ez elött 4 eſztendövel ſzolgáltam, tſudát tudna beſzélni felölem. Ez egy 80 eſztendös Dáma volt, kinek az ortzájából és egéſz teſtéből többet 200 ſzörnél kitéptem a' pomádém által, és egyſzer'smind vagy kilentzven kilentzed-fél tutzat rántzokat úgy meg-palléroztam, hogy ollyan ſima lett az ortzája, mint a' jól meg-húzott dobbör. És ha egy Dáma tsak 14 napig a'kezem alatt maradna, tehát úgy meg-igazítanám, hogy még az Ura ſem esmérné-meg. És azt mondom, hogy ha az Aſzſzonyt tsak egyſzer vagy kétſzer ki dolgoznám, az egéſz város beléje bolondúlna az Aſzſzonyba.

Dok. Magad vig tsalafinta vagy, és elvégeztem, hogy ſzolgálatomba vegyelek.

Világ. De ha ſzabad kérdeznem, az Aſzſzonynak tselédi mennyi bort kapnak egy étel felett?

Dok. Hát úgy ſzereted a' bort?

Világ. Nem igen felette, tsak hogy én terméſzet ſzerént keveſet eſzem, és annyival is többet iſzom.

Dok. No, ebböl ſe legyen héjánoſságod.

Világ. Igy tehát minden jó leſzſz: az Aſzſzonynak rövid idön más forma keze fog lenni, hiſzem moſt ollyan ſzörös, mint a' juhász kutya' farka.

Dok. De hallod é! mái napon a' ſzoba leányokról lehet gyanakodni: némellyek ollyanok, hogy egéſz nap a' házban felyebb alább dörmögnek, mint a' medve, és az

oláh

oláh síp helyett ſzájokkal dorombolnak. Némellyeknek tulajdonok olly, mint az *Echo* vagy mint Alpeſi hegyekben a' ſzózatnak viſzſza hangzáſa, az hol egy ſzó 3 vagy négyſzer is hallatik, és ha az Aſzſzony egyet ſzóll, a' ſzolgáló a' Capitáliſt mind intereſsével együtt viſzſza fizeti. Némellyek a' bort gyülölik, mint a' medve a' mézet, és azt ohajtják, hogy minden nap olly tſuda történjék, mint a' kananai Galileába, nem gondolják-meg, hogy az az óltatlan méſzhez haſonló, mellyá' nedveſségtől meg-gyúllad. Ollyak-is találtatnak, kik a' főzö-kalánnal annyira meg-esmérkednek, hogy oſztán egéſz eſztendeig-is ezt énekelik, mint Mártziusban a' német matskák Pául, pául, pául. Sokan ollyanok, kik nem tsak a' ki ſeprett ſzemetet ki hordják a' házból, hanem mindent, valami tsak történik. Többnyire ollyanok, mint a' lasponya tsak henyélnek 's tunyálkodnak, és úgy tetſzik, hogy, mintha a' dologban valamelly ſzörſzálot találtak volna, mellytöl úgy meg-undorodtak, hogy az nékiek éppen nem kell.

Némellyek olly erköltstelenek, hogy inkáb' bontanak, hogy ſem foltoznak; némellykor ollyatén gyogyithatatlan egyenetlenséget inditanak a' házban, hogy luſtos nyelvek által még a' házaſſakat-is el-válaſztatják egymáſtól. Nem is akarok némellyeket elö hozni, kik aſzſzonyokhoz igen buzgók, a' tilalmas Stalétákat fel-'s alá hordják, mellyért

gya-

gyakorta egyenetlen jutalmat-is kapnak. Illy panaſz-is ſokſzor hallatik, hogy hüségtelenek, és noha kereſztények, de még-is a' hitetlenek közé ſzámláltatnak. Az idegeneknek ſzálláſt adni, igen ditséretes dolog, de nem az idegen jóſzágnak, melly a' tiz parantsolatban a' hetedik numerus alatt tiltatik.

Világ. Távól légyen Aſzſzonyom! nálam minden máskép megyen, lopó nem vagyok, mert ha valamit el-véſzek, tehát azt ſzem-látomáſt tselekeſzem; a' mit pedig *dextré* teſzek, azt a' meſterség hozza magával, és a' mi meſterségesen megy, azt nem lehet rágalmazni. Olly betsületeſen viſelem magamat, hogy három holnap múlván, márvány köre vágatja az Aſzſzony a' képemet, úgy hogy a' ki mellette el-megy, egy araſznyira tátt a-fel a' ſzáját, hogy 3 tzigány-is el-kalapátſolhatna benne.

Világbentze aſzſzony ruhában vigaſztalja Urát feleſége halálán való ſzomorúságáért.

Világbentze. Soha nem tudom, hogy mit tudjak mondani, már van hat holnapja, hogy az Úrnak a' feleſége meg-holt, és már moſt' igen nagy ſumma pénznek lett urává, azt hozzá nem ſzámlálom, hogy egy milliomnál több nyúgodalma vagyon, mint annak elötte: mindazonáltal még is úgy tetteti az Úr magát a' nagy hoſzſzú gyáſz fátyol alatt az emberek elött, mintha meg-holt feleſégét ismét fel támaſztani kivánná. En meg-

nem

nem foghatom, hogy egy özvegy ember miképpen ſzomorkodhatik olly igen feleségének halálán.

Úr. Ah! mi fájlalhatna engem' jobban, mint az én ſzerelmeſemnek halála.

Világ. No! ugyan bizony ſzép dolog, hogy a' férjfi feleségét ſiratja; pfúj! ſzégyelje az Úr magát; még a' gyermekek-is ki nevetik az útſzán, ha meg-tudják.

Úr. Ah, édes feleségem! melly nagy gyógyithatatlan kárt ſzenvedtem halálod által.

Világ. Akarnám meg-tudni, hogy mi neve annak a' kárnak. Reménylem az Úr nem olly balgatag, mint némellyek, kik az ö feleségeknek halálokkal, reájok hátra maradott jóſzágokat-is el-veſzetnek ál itják. Hiſzem én éppen nem tapaſztalhatom, hogy feleségén az Úr valamit el-veſztett volna, melly a' bánatnak's gyáſznak fáradtságát meg-érdemlené.

Úr. Te azt nem érted; söt inkáb' az én feleségemen olly ſokat el-veſztettem, hogy te eſzeddel ſem foghatod meg.

Világ. Uram! az én eſzem ſokkal éleſebb, hogy ſem az Úr gondolhatná. Hát azt nagy kárnak tartja-é az Úr, hogy reggeltül fogva eſtvélig a' perrel patvarral nem koptathatja a' ſzáját, mint ez elött? Avagy a' ſzabadságnak árrát nem tudja-é meg-betsülni, mivel moſtan olly tseledet tarthat, a' millyent akar. Mert ha az Aſzſzony tovább élt volna, már a' házunkat ſpotályá

tsi-

tsinálta volna, minthogy minden szolgák, és szolgálók vakok, sánták, bénnák, görbék, és dagatt fejüek lettek volna. És ha özvegységednek más haszna nem volna, tsak hogy a' nagy szerelem féltéstöl meg-menekedtél, tehát már elég oka volna, hogy bánatodat a' szegre akasztanád.

Úr. Hát feleség féltönek tartottak engem az emberek?

Világ. Nints különben! az egész városban beszéllik, hogy ama' szegény bóltos-legényt mikép üzted nyakra före a' házadból. Hát már nem tudod .. ama' derék termetü, barna szemü kalmár legényt, kinek a' gatyáját a' feleséged' fejéhez verted, 's el-felejtetted-é már? Látod Uram! mennyivel könnyebb, hogy feleséged nints!

Úr. Úgy ha Leányom nem volna; de ez nehezebb nékem, mint 50 feleség.

Világ. Uram! éppen nintsen oka, hogy olly egy Leányodért panaszolkodol, a' ki igyekezik magát úgy viselni, hogy akár minémü fö rendek közé-is bé illik. Söt inkáb' köszönd-meg, hogy tsak a' fö rendekkel tart, és polgári eredetét meg-nemesíteni fáradozik.

Úr. Sokkal jobban tselekedne, ha magát az ollyatén személyektül meg-tartóztatná, és a' *Basset*-játékot abba hagyná. Mert ollyan most' a' házam, mint a' valóságos Bordély-ház. Már kétszer kellett büntetö

pénzt

pénzt fizetnem, hogy az én házamban *Baſſetot* játſzottak.

Világ. Uram! igazán mondom, ſokkal jobban tselekednél, ha ez illyetén társaggal magad-is tartanál, úgy majd jó darabbal több betsületet nyernél; ámbár ötſzer vagy hatſzor büntetéſt kellenék-is fizetned. Hát azt gondolod-é, hogy kitſiny betsület az, midön az ember *Baſſet* által mártyrrá léſzen? De még-is bátor ſzív kell a' tiltott játékhoz, hogy legyen hire, hogy némelly állapotokban annyi bátorsága volt, mint a' leg nagyobb vitéznek.

Úr. Te bolond Aſzſzony! hát ditsöségesnek tartod azt, mikor a' játékért ötſzer vagy hatſzor büntetéſt kell fizetni?

Világ. Látom, hogy nem tudod a' moſtani módít, melly által magadat híreſsé tehetnéd. Gondold-meg tsak, hát nem nagy betsület-é az, midön tellyes életedben azt mondanák felöled: ez ám az a' gazdag ember, ki tsak egynéhány ezer tallért ſem ſajnált fizetni, a' *Baſſet* játékért.

Úr. Minden tſevegéſed által ſem bonthatod-el egyſzer el-ſzánt végezéſemet; hanem azt mondom, hogy ezután meg-nem ſzenvedem a' játékoſokat házamhoz járni. A' Leányomnak-is ezután más dolga léſzen. Inkáb' még-egyſzer házaſodom, hogy ſem házam illy bordély házá légyen.

Világ. Ah! édes Uram! hagy békét a' házaſságnak, engedd inkáb' másnak; hát nem tu-

tudod-é, hogy e' moſtani Világban olly ördöngös Aſzſzonyok vannak, hogy inkáb' meg-dühödnének, hogy ſem férjhez mennének.

Úr. És miért?

Világ. Mindjárt el-beſzéllem! a' mellyből meg-láthadd, hogy még az ördög magais fél a' roſz Aſzſzonytól.

Úr. Nohát, hadd halljam!

Világ. *Salvo Jure* ſzemélyemnek. Azt mondják, egyſzer egy utálatos tsúnya ördögnek kedve jött, hogy meg házaſodjék ezen e' Világon, és feleségével egy házban lakjon. Mivel pedig ö igen tsúnya, undok, pökedelem, büdös ördög volt, tehát minden Leányoknál üres koſárat nyert, a' kiket kéretett, úgy hogy végre meg-kellett néki elégedni egy vén mormitzoló ſatrafával, ki már máſodſzor váltott-ki, és ollyan orra volt, mint egy német retek, melly mindenkor tsepegett, mint a' borotva köſzörünek a' vizes kánnája, a' ſzája olly nagy volt, hogy az ember mindenkor attól tartott, tsak hogy a' feje a' ſzáján ki ne eſſék, a' ſzemei vereſek, és tsepegök voltak, mint a' kánitznak az olajos korsója, és úgy ründöklöttek a' fejében, mint az éjjeli bagolyé, az ábrázatja olly ſima volt, mint a' Tſeh-tótoknak a' plundrájok, mellyen több rántz van, mint nap egy eſztendöben, a' haja úgy állott a' fején, mintha mindjárt a' fütö-villán akarna ki repülni a' kéményen, a' lehelleti olly jó

illatú volt, hogy az ember majd el-ájúlt mellette, mint ha három akó rodhatt sajtot fog hagymával evett volna, ezt a' szép menyetskét, ki majd kétségbe esett férjhez menetele felöl, vette-el az ördög feleségül.

A' lakadalom egy magas akasztófa alatt tartatott hold világnál, mindennémü ördögök és boszorkányok vóltak a' vendégek, sült pátkányokból és fött egerekből állott az étel, a' mit ittak azt magam sem tudom. Az alatt fel-kútyorodott egy vak görbe dudás az akasztófára, és meg fuvá hajdú busa nótáját, erre kedvek toszszant az ördögöknek, és egy ketske lábú vöfény meg-akarván a' menyasszonyt tisztelni, egy pár fris ugrásra meg-szollítja a' völegényt a' menyasszonnyal. A' vendégek mind fel állnak, hogy a' házas személyeknek meg-adják az elsö betsületet. A' völegény eleget nógatja 's rángatja a' menyasszonyt a' tántzra, de mivel hogy fogatlan szájával nem rághatván az ételt jól nem lakott, nem volt kedve a' tántzra; végre már nem szenvedhette a' menyasszony a' sok rángatást belé ragaszkodott az Urának az üstökébe, és köztök nagy veszekedés támadott, úgy hogy az ördög kínteleníttetett segítségért kiáltózni. Oh te szegény ördög! hagytál vólna békét a' feleség vevésnek, tehát most' jobban vólna dolgod. Attól fogva az a' rosz Asszszony olly igen roszúl tartotta az Urat, és annyira kinozta, hogy igazán meg-vallotta, a' pokolbéli kínnya ingyen sem volt olly

el-

el-ſzenvedhetetlen, mint a' mellyet moſtan az Aſzſzonytól kéll néki ſzenvedni; annakokáért kínteleníttetett töle alattomban elſzökni és el-bujdosni.

Midön illy ſzomorúan menne egy erdön által, elöl talál egy gyökér-ásó kis embert, kí is roſz felesége miatt el ſzökvén illy életre vetemedett; ennek el-beſzélte az ördög nyomorúságát, és véle barátságot vetett illyenképpen: én elöl járok, úgy mond az ördög, és mindenütt sántára, bennára veſztem az embereket, még meg-is ſzállom öket, te pedig jöjj utánnam és vedd haſznát a' füveidnek és gyökereidnek, alkudjál-meg jól vélek, én oſztán ki megyek belölök, és öket meg-gyógyítom: de úgy, hogy a' nyereségnek fele az enyim legyen. *Dictum factum*, meg-lett az egyezés, és rövid idö múlva annyi pénzt kereſtek 's tſaltak, hogy ſzáz ſzámra-is állott a' pénzek intereſen.

Történt egyſzer, hogy a' gyökér ásó, mivel igen pénz kivánó volt; meg-tsalta a' társát az ördögöt, és nem az alkú ſzerént oſztotta-el a' pénzt. Hogy ez is néki boſzſzúságot tegyen, tehát meg ſzáll egy bizonyos ſzemélyt; a' gyökér ásó eleget forgolódik a' gyökereivel és füveivel ſuſok körülötte, de az ördög nem hogy ki ment vólna, söt el-kezde véle perlekedni motskolódni, és a' népség elött úgy meg-gyalázta, hogy a' gyökér-ásó meg-haragudott, 's abban hagyta a' babonás orvoſságokat, és igy

ſzóllott néki: ha ki nem mégy, tehát mindjárt ide hozom a' feleségedet, majd ki-kerget az.

Mihelyt az ördög ezt a' fenyegetéſt hallotta, azonnal úgy meg-ijjed, hogy nem tsak ki-ment belöle, hanem eget földet ſegítségére hitta, és a' mennyi elöbbeni pénze volt-is, mind a' gyökér-ásónak hagyta, tsak hogy a' roſz feleségét ne hozza elö. — Látod Uram! még az ördög is retteg a' roſz Aſzſzonytól

Úr. Már ſokat tanúltam, és a' jövendöbéli házaſságomkor fel-nyitom minden ſzemeimet, hogy olly portékára ne akadjak.

Világ. Ah édes Uram! ámbár három araſztnyira fel-nyisd-is a' ſzemeidet, és valahol tsak lyuk van rajtad, mind ſzemednek tſinálds-is, de még-is meg-tsalattatol; és ha éjjel nappal mindég imádkozod-is: *A mala muliere libera nos Domine*: ſzabadits meg Uram a' gonoſz Aſzſzonytól; tsak véle kell lakni ezen a' Világon, akár mit tſinál az ember, mert a' hová tsak pökſz, ott-is Aſzſzonyt találſz.

Világbentze öſzve akad a' Húgával, a' midön a' társával beſzélgetett.

Társa. Igazán mondom néked Világbentze, hogy a' hugodat itt' láttam.

Világ. Talám tsak álmodtad. Az én húgom jönne ide, holott tsak a' kapuig-is fél menni, nem hogy 30 mért földnyire jönne.

Tár-

Társa. Tsak vigyázz egy kevesé itt' ſzéllyel, el hidd, hogy majd elö-jön.

Világ. Hogy ha társom nem volnál, tehát azt mondanám, hogy a' *Canicula* napok kezdenek-el nálod uralkodni.

Társa. Erre-ho! látod-é, ki amott jön, éppen ollyan mint a' húgod?

Világ. A' járáſa ollyan, az igaz; de még ſem hiſzem addig, mig meg-nem tapogatom. Talám tsak az árnyéka, vagy a' lelke kovályog itt.

Társa. De bár egy tzigány gyermek teremjen a' haſamban mind fújtatóſtól, ha az nem.

Világ. Az ördög nyargalódzik-é itt' rajtad, vagy mit tſinálſz itt'?

Húga. Ah! édes Bátyám! ne haragudj, mindent meg mondok.

Világ. Mit tudſz mondani te Iſtennek elſzökött Jobbágya? mert ha kezed lábad öſzve-zúznám, ſem vétkezném véle.

Húga. Szóllj helyettem, édes jó barátom.

Társa. Mi a' kolikát ſzólljak? A' bátyád jól mondja, hogy ki vagy. Én ſem tartok ſemmit-is az ollyan vándorló Leányról; hiſzem nem vagy Suſzter legény, hogy egyik városból a' mátikba ſtangérozz.

Világ. Ugyan mit tſinálſz itt te rongyaházi, hogy a' varga tsérezze-ki a' böröd et bugyogónak.

Társa. Sokat mernék fel-tenni, hogy a' ſzerelem faggatja. A' Leányok ollyanok,

mint a' hajó, a' merre a' ſzerelem ſzele fujja, arra mennek.

Húga. Nem volt mit tennem; kéntelenítettem ide jönni. Mert mihelyt te el-jöttél, azonnal hozzám jött egy derék Cavallier, mondván: hallotta, hogy üres ſzobánk vólna, és örömeſt válaſztana egyet. És ezt olly nagy tiſztelettel mondá, hogy én-is kintelen vóltam ötet haſonló tiſztelettel illetni. Hát miért hagytál engemet magánoſan oda haza; te vagy az oka mindennek.

Tárſa. Látod-é? nem ok nélkül mondottam-é, hogy a' Leányokat nem kell magánoſan hagyni, hanem leg alább nékik egy ſeprü nyelet kell társalkodáſokra rendelni.

Világ. No, tsak mond tovább.

Húga. Midön már a' Cavallier a' házban vólt, kért engem, de minden betsülettel, hogy néki egy ſzobát mutaſſak. Én-is haſonló betsületet akartam néki tenni, és az alsó ſzebbik ſzóbába vezettem.

Világ. Betsületbül?

Húga. Tiſzta betsületbül. De nem akart beléje menni, mondván, hogy az egéſségét félti; mivel a' ſzóba igen nedves. Minthogy ez néki nem tetſzett, és mindenekben ollyan betsületes volt, tehát abba a' ſzóbába vezettem, melly az Iſtállónak ellenébe vagyon, a' mint jól tudod.

Világ. Betsületbül.

Húga. Tiſzta betsületbül. Meg-tekinté a' ſzobát, de azért nem tetſzett néki, hogy a' nyúgodalom igen alkalmatlan lett vólna

ott; mert a' lovak, dörömtözéſekkel leg jobb álmából-is fel ébreſztették vólna.

Társa. Igen nyúghatatlan álmúnak kellett ennek lenni.

Világ. Valójában.

Húga. Tapaſztaltam magam - is, hogy helyén mondotta: mert vaj mi nehéz, ha az embert álmából fel-ſerkentik, midőn az ember álmas. Mivel láttam, hogy örömeſt kivánt nyúgodni, és olly ſok betsülettel volt hozzám, tehát köteleſségemnek tartottam lenni, hogy néki egy tsendes ſzobát adjak. Jól tudod pedig Bátyám, hogy az én ſzobám a' kert felé nyilik, az hol igen nyúgodalmas hely vagyon, azért oda vezettem.

Világ. Betsületbül?

Húga. Nem máskép. Hát te Bentze, másképpen tselekedhettél volna-é, ha úgy lettél vólna, mint én?

Világ. Éppen nem! inkáb' hogy ſem magamat meg-engedtem volna betsülettel gyözettetni egy Cavallirtúl, inkáb' meg-döglöttem vólna.

Társa. De az illyen betsület egy ördögöt ſem ér.

Húga. Az én ſzobám mindjárt meg-tetſzett néki, és azt mondá, hogy igen ſzeretné, ha itten maradhatna. Én azt feleltem néki, hogy ha az én ſzobám tetſzenék, tehát az én ágyam mellé vetnék néki ágyat.

Világ. Betsületbül?

Húga. Hát mibül? mi lett vólna más okom reája? De az a' betsületes Cavallier meg-vetté az én ajánlátomat, mondván: Hogy tsak alkalmatlanságot szerezne nékem, és elöbb hogy sem valamiben meg-bántana, inkáb' az iftálóba menne fekünni.

Világ. Ej, ej! illy derék betsületes ifjú Cavalliert az iftálóban fektetni, halálos vétek lett vólna.

Húga. Az illyetén rendkivül való betsület által-hatá szívemet; mert hiszem nem fa vagy kö az embernek szíve, fökeppen a' Leányé. És midön láttam, hogy az én szobám alkalmatos néki, tehát mondám — Ah édes Bátyám! látom, hogy már is haragszol.

Világ. Tsak beszéld el tovább.

Húga. Azt mondám néki — De bátyám! meg-kell fogadnod, hogy nem fogsz haragudni; másképpen el nem beszéllem.

Társa. Húgom! mind el-kell beszélned. Hiszem semmit sem árt, ha mind betsületbül esett is.

Húga Azt mondám néki, hogy mivel az én ágyam két személyre szük vólna, tehát magának engedem, én ismét más szobába megyek.

Társa. Ezt-is betsületbül? No ez valójában betsület tudó leány!

Világ. El-hiszem; az én húgom nem tsak egy intzen pintz, littyom, fittyom, kotyom fitty Leány, hanem meg-érdemli, hogy poiztóba varnák a' fejét. Már ez nem fokat

árt,

árt, ha — tehát illyenképpen magad más házba mentél fekünni?

Húga. Igen-is, igy lett vólna, ha méreſzlettem volna; de az a' betsületes Cavallier éppen nem engedte, hogy ö érette magamnak alkalmatlanságot ſzerezzek. Megeskütt, hogy inkáb' meg halna, hogy ſem ágyamból ki-üzne.

Társa. *Element*! annak felette betsületes Cavallirnak kellett lenni.

Világ. No, tovább?

Húga. Azt mondá, hogy igen nagyon belém ſzeretett, és azért férjem kivánna lenni; irásban-is adta, mellyet jól el-tettem.

Világ. Aha, puskaporos menykö belé! oh te átkozott ortzátlan rusnya! Azt megtudd, hogy ezzel el-nem mégy.

Társa. Mi kell jobb? A' jó házaſság mindent jóvá téſzen.

Húga Hát valami roſz az, ha a' leány olly betsületes Cavallirt igen nagyon ſzeret, hiſzem az-is ollyan jó, mint az Ura.

Világ. Valamelly módot kell gondolnom, hogy mivel leheſſen ſegítenem. No hallodé, itt maradſz vélem egy házban; de tsak próbáld meg; hogy a' lábadat a' ſzóbából ki-tedd.

Társa. Üſtökömre mondom, hogy ennél nagyobb betsület-tudó Leányt még nem láttam. Tsak gondold-meg, az ágyának felét is oda engedte egy betsületes Cavallirnak. Durr! Vivát a' betsület!

Húga. Az Aſzſzony népek igen ékeſítik a' betsületet, és nem egy könnyen teſznek ollyan gorombaságot, mint a' férjfiak, mert még elég fajankó, elég oſtoba-miklos van a' világon. Némelly olly illetlenül ül az aſztalnál, mintha egy bólthajtáſt akarna a' könyökeivel támagatni; más olly ſzemtelen, hogy olly nagy erövel ſzúr a' tálba, mintha egy erdei kant akarna ſeggbe ſzúrni, némelly olly goromba, hogy a' sült kappant a' maga tányérjára hurtzolja, gallérját 's nadrágját le-huzza, meg-ſzopéntja, azután úgy teſzi a' ſzomſzédja eleibe; némelly olly faragatlan, hogy törületlen ſzájjal iſzik a' korsóból, melly azután ollyan, mint a' patzal-tiſztogatóuak ümög-újja; más piſzkálja fogait és úgy vájkál a' ſzájában; mintha már nyitva vólna a' kapu a' ganéj hordásra; némelly felére meg-rágott falattal kezdi-el a' nevetéſt, hogy a' morſalék úgy hull az aſztalra mint a' zuzmaráz; némelly olly marha, hogy olly bavarus fohászkodáſt kerget-ki az al. pofái között, mintha egy kápoſztás hordónak az abrontsa pattant vólna-le; némelly úgy meg-rakja a' tányérát, hogy egy csapatlan hajdimás kilához haſonló; némelly ollyant böffent az aſztal felett, hogy az ördögnek-is fel-lehetne tenni Konfectnek. De az Aſzſzonyi ſzemélyek betsület tudók; és ingyen ſem olly gorombák, mint a' férjfiak.

Világ. Köſzönje-meg néked a' Drákó az illyen betsületet.

Egy

Egy Katona azt tanátsolja Világbentzének, hogy vegyen magának kapitány Tiſztséget.

Katona. Nintsen ſzebb és kellemetes'b, mint a' hadi-élet; mert mihelyt egyſzer Kapitány vagy, azontúl a' haſzontalan jó napoknak paraditsomában vagy. Mindened tsurdótig tele leſzſz; mindenkor víg és ſoha bús nem leſzel; mind Iſten 's ember elött nagy betsületed leſzſz. Tsak gondold-meg, melly ditsöséges ſzerentsére kaphatſz. Mihelyt *Ordel* jön, hogy hadba kell menned, azontúl poſtára kelſz: Ihá, ihá, ihá, durr, hat! Az úton találſz fogoly-madarakat, fátzánt, ſnepfet, húros-madarakat és efféle *comedentziákat*, mert illyenböl áll közönséges ételed minden nap.

Világ. Koty kurutz! ha tsak jól ki-sülnének.

Kat. Szükségesképpen! de ugyan kóſtold meg ezt a' bort! hogy tetſzik? Ez ingyen ſem olly jó, mint te az úton fogſz kapni.

Világ. Ez a' bor igen erös. A' Kapitány meg-réſzegedhetnék és a' Kompánia mind öſzve zavarodna.

Kat. Azután táborba ſzállaſz, az hol egy ſzép tiſzta ki-varrott ſátort találſz egyenes földön, és nem kell fáraſztani magadat a' gráditson hágáſſal.

Világ. Azt leg-jobban ſzeretem, mert azt a' fel-hágáſt mindenkor gyülöltem. Kiváltképpen hogy ha reá emlékezem, midön az

az én paitáſim gyakorta lajtorján fel-hágtak, és azután alá nem jöhettek.

Kat. Midön a' sátorban vagy, hozzád jönnek ſok tiſztek, és téged köſzöntenek. Itt' leſzſz ſok eſzem iſzom, azután fogſz játſzani, danolni, tántzolni, és ezerteléképpen vigadni.

Világ. Enye ezer Battalion! illyenképpen verſet élek egy nagy Úrral! noha egyſzer nagy rakáſſal hallottam beſzélni, hogy melly ſokat kell ſzenvedni a' hadban.

Kat. Tsak azok beſzéllik ezt, kik a' kementze ſuttonnal meg-esküdtek, és ſoha táborban ſem voltak — Azalatt hogy a' táborban érkeztél, az ellenségnek tábora közelit, és a' Kapitánynak parantsolatja jön, hogy az ellenséget *recognoskálja.*

Világ, Recognoskálja-é? Az lehetetlen. Hogy *recognoskálja* azokat az embereket, a' kiket nem esmér?

Kat. Az a' ſzó *recognóskálni* annyit teſz, hogy az ellenséget meg-vigyázza, hol áll, mihez kezd és melly erös. Azután a' te kompaniáddal elö marsérozol. Ez pedig teneked igen fog illeni, mivel úgy-is olly méltóságos tekinteted van, mint az erdei fülemilének, ki a' tſikókat nyeggeti. Min gondolkodſz és mit hajtogatod a' fejedet.

Világ. Azt a' nyargalódzáſt éppen természet ſzerént nem ſzenvedhetem. Még moſtis fájlalom, úgy le-vetett egyſzer egy iſtentelen dög. Hát nem lehetne-é, hogy az én Kompániám elött gyalog marséroznek.

Kat. Éppen nem; mert betsületed ellen lenne. Az alatt közelítene az ellenség, és egy Kompánia vasas németet elödbe küldene. Mihelyt egymást pistolyal el-érnétek, tehát mind a' két részről menne a' tüz: Piff paff, piff, paff. A' vasas Kapitány pedig kirántaná a' kardját ellened, ták!

Világ. Oh, jaj!

Kat. Ej, bizzem az nem sokat tenne: csak egyik karodat vágná-el.

Világ. Az én karomat, egy vasas német? nem féltem. Meg-mutatnám néki, merre van Berlin.

Kat. Ez csak csekély dolog! Azután a' te vitézséged az udvarnak tudtára adatnék, osztán Oberster lennél, és egy Regementet nyernél.

Világ Oberster-é? hát ez nagyobb mint egy Kapitány?

Kat. Úgy gondolom — *Azután* Generális az egész Armadiát táborba szállitaná, és az ellenségre marsérozna. Itt' egyebet nem hallani csak Piff, paff, bom, bán, bun, ták.

Világ. Oh jaj! ismet ták? ez semmi jót sem jelent.

Kat. Csak egy középszerü gránát, melly az Oberstlernek egyik lábát el-hordta. De ez sem sokat árt.

Világ. Mindjárt gondoltam, hogy valami lesz belöle, mihelyt azt az átkozott tákot hallottam.

Kat. Mit van tenni? Az hadban nints külömben. Azután bé-kötnek és meg-gyó-

gyitnak. Minden újságokban emlékeznek felöled, és így oſztán Brigadir Gyeneralis leſzel.

Világ. Hát az ismét valami nagyobb?

Kat. Kétség kivül! Az armadiából minden Tiſztek hozzád mennek, és a' te új tiſztségedért gratulálnak, és ſokan leſznek, kik ſzerentsédet irigylik.

Világ. Hogy egyik kezemet és lábamat el-veſztettem?

Kat. Nem ſok idö múlván ismét öſzvé gyülekezik az ellenség, és ellened marséroz. Itt' a' mi Brigádírunk egyik ſzárnyárúl a' máſikra nyargal, és rendeléſt téſzen. Katonái vitézül tartják magokat, gyözedelmeskednek az ellenségen, és azt üzik, kergetik. Itten csak a' ſok *Victoria* hallatik. Az ellenség fel-húzodózik egy dombotskára tizenkét ágyukkal, és onnét tüzel a' gyözedelmes vitézeinkre, mind ſzüntelen puh, puh, puh, ták, ták.

Világ. Jaj! moſt oda léſzek, mert két ták volt.

Kat. Ha a' ſzerentsétlenség úgy akarja, ki tehet ellene? A' mi Brigádirunknak a' máſik kezét és lábát - is el - hordja egy ágyú golyobis.

Világ. Máskép' nem lehet, mert az az átkozott ták ſoha ſem jelent valami jót. Hogy tetſzem én azután néked, midön a' puh mind kezem' lábam' el-hordta?

Kat. Békeſséges türéſſel kell lenni. Jól-lehet hogy ez' bátor vitézségednek nem igen derék jele; mindazonáltal az Udvar téged ezért még-is Gyenerálisá téſzen.

Világ. Hát ez ismét több mint a' Brigádir?

Kat. Ez nints különben.

Világ. Már jól értem, mert mennél több tiſztséget nyerek, annál keveſſebb kezem 's lábam leſzſz.

Kat. Még-is tsak Gyeneralis vagy, és a' betsületed igen nagy.

Világ. De idején korán meg-akarnám tudni, hogy miképpen máſzſzak-fel a' lóra, mikor mind kezeimet 's lábaimat elvéſztettem?

Kat. Ez ſemmit ſem árt — Tsak vigyázz! még új alkalmatoſság- is adatik, melly által betsületre kaphatſz. Az ellenség valamelly alkalmatlan helyen ütötte táborát. Te pedig Armádiádat oda eléibe vezetnéd, és egyik lineárúl a' máſikra nyargalodznál, és az embereknek ſzíveket bátorítanád; mondván: Noſza fijaim! rajta, rajta, rajta.

Világ. No, ugyan nagy bátorságot mondhatnék, midön kezem lábam oda volna, és féltemben felére meg-halnék.

Kat. Az Armádiák öſzve mennének Az ellenség nem hátolhat, mivel egy nagy viz van utánna, Itt' mind a' két réſzről keménnyen hadakoznának. Az ellenség által vágná magát a' mi táborunkon, és a' hová tekintenénk, mindenütt tsak a' ſok holt teſtet látnánk; mintha mind Bombé, gránát, Kartáts, és golyobis esnék az égbül; és egyéb ſem hallatnék tsak piff, paff, ſzing, ſzang, pu, pu, pu, ták.

Világ. Oh, jaj! mit jelent az? talám a' lovamnak egy pár lábát.

Kat. Imé jön egy ágyú golyobis, melly a' mi Generáliſunknak a' fejét el-tiſztítja.

Világ. Hát ez nem tsekély állapot?

Kat. Mi volna más?

Világ. Már akkor akarnám tudni, hogy mitsoda tiſztséget nyernék.

Kat. Ha meg-gyógyúlnál, ſzabadságod jönne, hogy mint egy Perſiai Gyeneral-feldmarſal ſzolgálnái.

Világ. Midön ſem fejem, ſem kezem, ſem lábam nintsen, oſztán a' Persákat ſzolgáljam! Menny pokolba mind Kapitányságoddal. Éppen nem óhajtom Inkább akárok én Világbentze, bentzius, bentziſſimum maradni, mint, mint ſellyebb hágni.

Kat. Úgy deleſzſz-é így valami belőled?

Világ. Miért nem? Minden ſellyebb akar hágni. A' bojtár Juhászá; az inas vargává; a' kukta ſzakátsá; a' barbély Doktorra; a' papiros rontó Deák, a' ki tsak annyit-ér, mint maga, és úgy érti a' törvényt mint a' máté tehene a' kugli fel-rakáſt, Polgármeſterré; a' paraſzt ember, midön a' gabona drága, a' süvegét kétſzer-is felre üti, mintha még 33 kila buzája volna el adni-való nemes-emberré; az Aſzſzony házi-gazdává, ki az Urának nadrágját ki-fordítva akarja fel-húzni; minden puska-por pazorló, ki talám tellyes életében tsak egy darab ke-

nyér-

nyér-hajat ſem tekert fel puskájára Hadnagyá; de *a' propo*-is Uram!

Kat. Mit akarſz mondani?

Világ. Köſzönöm a' kapitányságot, de örömeſt másnak engedem.

Világbentze mint Város-bíró meg-halgatja egy embernek a' panaſzát Leánya ellen, a' ki vén emberhez nem akart férjhez menni.

Leány Uram! itt a' város bíró, ha nem könyörögtem volna néki, még armad napi ſem mozdúlt volna-meg féſzkéből.

Paraſzt. Az Úrnak nyilván ſzorgos dolgai vannak.

Bíró. Nints külömben. Éppen moſtan halgattam-meg két Leányokat, kik magokat ártatlanoknak hirdették, és a' Deákokkal való ſzövetkezéſt csak ſemminek állították.

Paraſzt. Az Úrnak nints héjánoſsága az illyen történetekből; és ezekből nyer az ember leg-több jövedelmet.

Bíró. Ah! de móſt igen roſz eſztendök járnak. Még egy ſem volt olly ſovány eſztendö a' jövedelemből, mint ez. A' Leányok napról napra jobb erköltsüekké leſznek, és olly titkon teſzik dolgokat, hogy ſemmi boſzſzúságot ſem okoznak az embernek. Az Aſzſzonyok is haſonlóképpen tselekeſznek és igen meg-okoſodnak, és így egéſz eſztendöt által ſem hall az ember, hogy a' feleségére valaki panaſzt tenne.

Leány. Az Urak panaſzolkodnak, ha még annyi bírságot fizetnek-is.

Bíró. Némellykor csak cseppen, ha nem csurdól-is; midön valamelly betsületes Leányzót, vagy jámbor aſzſzonyt nem örömeſt akarunk meg-gyalázni. Alattomban ſokat lehet tenni, és ſokſzor a' jó ſzemélyeket inkább betsületekben hagyjuk, hogy ſem egéſzen meg-foſztſuk és meg-rontſuk.

Doktor. Nem tetſzik az Úrnak bé sétálni?

Paraſzt. Az én Leányom, kétség kivül már úgy-is meg-mondotta, hogy miért fáraſztottam ide az Urat.

Bíró. Valamit mondott volt; de már elfelejtettem. Vallyon nem azt a' roſz maga viſelésű feleségedet illeti-é?

Paraſzt. Az én feleségemet-é? Ah! ſzegény, már a' más világon vagyon.

Bíró. Nyilván hát Leányod leſzſz; már akár feleséged, akár Leányod, de csak lehet három ördög véle.

Paraſzt. Az igaz, hogy Leányom; de mivel olly ördöngös nyakas, nem akar ahoz férjhez menni, a' kihez én akarom. Megnem gondolhatná az Úr, hogy melly durtzás fejü.

Bíró. Hát az néked még esméretlennek tetſzik? Az aſzſzonyi ſzemélyeknek ſzinte úgy magoknak van fejek, mint a' férjfiaknak. De ne gondolj véle. Jól tselekedted, hogy engem választottál ítélö bíróuak: már tudom én —

Dok-

Doktor. Kérem az Urat, hogy már a' dolgot vegye-elö.

Bíró. Miért sürgeti ez az Úr úgy a' dolgot? vagy talám a' te jobb-apád?

Paraſzt. Nem! Az én Leányomnak a' mátkája az Úr, és az Úrnak Bíró Uramnak ſegítségével majd férje-is léſzen.

Bíró. Mitsoda? ez a' vén Daduk, ez az ezer rántzos homlokú Hitsi-hátsé legyen a' te Leányodnak mátkája?

Paraſzt. Már azt bizonyoſſan el-végeztem.

Bíró. Jol-tselekedted, h gy nékem idején meg-mondottad: mert máskép azt gondoltam volna, hogy ollyan t li Miklós mint ki a' gyermekeket ijeſzgeti.

Dok. Reménylem, hogy Bíró Uram, mint egy jó lelki-esmé retü törvény 's igazság tudó bíró egyenes itéletét a' ſzegre nem akaſztja.

Bíró. Mitsoda? én egy Bíró! vagy talám azt gondolja az Úr, hogy én a' lelkem' esméretét a' ſzür újjamban, és az eſzemet az oldalas tariſznyámban hordozom.

Dok. Iſten mentsen-meg, Bíró Uram —

Bíró. De azt-is el hibeti az Úr, hogy itten kevés házas Aſzſzonyi ſzemély vagyon, melly az én kezem között meg-nem fordúlt volna, olly régen viſelem ezt a' betsületes hivatalt.

Paraſzt. Abban éppen ſemmi kétségünk ſintsen.

Bíró. Hát magad vagy az a' Leányzó, a' ki nem akarſz illy ſzép *Membrum*hoz, illy

kegyes *Membrum*hoz, illy ditsöséges *Membrum*hoz férjhez-menni? Hiſzem én úgy reménylem, hogy egy Doktor meg-tudja enyhíteni a' repülö forróságot.

Leány. Kérem Bíró Uramat, engedjemeg, hogy nehézségemet elö-beſzélhesſem.

Bíró. A' nehézségedet-é? Hát a' bába ſzék már jelen vagyon? Oh! valóban, kilentzölö Doktor Uram abban láthatja-meg leg-jobban az eſzét.

Leány. Nem tsak egyedül magamért ſzóllok, hanem más Leány barátimért-is: mert az én dolgom *Cauſa publica.*

Bíró. A' te dolgod? Nyilván ez a' te dolgod jó hoſzſzú léſzen. Mindazonáltal igazság ſzerént még-is meg-kelletik hallgatnom. No mond-el!

Leány. Édes betsületre méltó Uraim! A' ſzerelem' dolga mái napon olly roſz lábon áll a' fejér nép eránt, hogy az Urak nem tsudálhatják, ha a' magam' panaſza mellett, a' többi féle nyájamnak nyomorúságát-is elöhozom. Az Aſzſzony nép már elég régulta reménl, hogy valaki könyörülni fog rajta; de haſzontalan: mert miulta Káve házokat és dohány Kollegiumokat állítottak fel, az Ifjaknál ſzokásban volt Leányoknál való udvarláſok olly nagy romláſt ſzenved, hogy az majd tsak mind-egy újságúl történik.

Bíró. Az *Exordium* jó; tsak azon kérlek; hogy tsak a' Kávét és dohányt ne gyalázd.

Leány.

Leány. Ah! hol van az az arany idö, a' mellyben az Aſzſzony népeknek mind ſzüntelen ſzámtalan Ifjaknak lángjai udvaroltak. Kompánia ſzerént jöttenek abban a' drágalátos idöben azok a' kegyes ſzívek, és külömbkülömbféle térd-hajtó áldozatokat tettenek. Senki ſem méréſzlett tsak leg keveſſebbel-is meg-bántani bennünket, mert a' büntetés mindjárt nyomban követte; de, ah! mint fel-fordúlt moſt a' világ! Hol talál moſt az ember tsak egyetlen egy vitézt, a' ki *ex officio* a' fél világot bé-járná, és az ártatlanúl ſzenvedö Aſzſzony-népen könyörülne? Mi ugyan moſt-is olly igazán ſzeretünk, mint a' mi eleink, de inkább kárunkra, hogy ſem haſznunkra.

Bíró. Igaz. Én magam-is esmérek olly Aſzſzonyt, a' ki ſzeretöinek annyit dugott, hogy végre az Ura kólduſsá lett miatta.

Leány. Az a' nemes ſzerelmeskedés moſtani Világban olly betstelen, hogy magához haſonlónak is alig látſzik. És napról napra mind jobban betsteleníttetik, mivel bennünket arra kénſzeríttenek, hogy a' mi ſzerelemre méltó ifjúságunkat ama' reſzketö hideg öregségnek, és egynehány fejér hajú tar fönek áldozzuk-fel. A' mi ſzüleinknek fösvénységek ollyatén inatlan [illegible]latoknak akar rabjokká tenni, kik a' ſzerelemnek orſzágát mindenkor jobban gyülölték, mint az áspiſkigyókat. De, nemdenem hogy ez által ezerféle gyógyithatatlan gonoſzságra nyit-

nak-é ajtót 's kaput? Ollyatén vétkekre mutatnak útat, mellyeket ſoha nem-is hallottunk! Az gondolják, hogy az elég, ha belölünk minden meſterséggel ki préſelik azt a' ſzót: *ſzeretem*, és ollyan ſzövetségre kenſzerítenek, mellytől ſzívünk úgy retteg és fél, mint a' ſátántól, és illyetén kinra kárhoztatunk. A' ſzülök meg-tsalják magokat, ha úgy vélekednek, hogy Leányok olly balgatag légyen, mintha egynek tartaná, ha egy ifijúnak vagy öregnek adatik férjhez. Oh! nem! Jól tudják azt mai napon; hogy az okulárnál nints az olly kellemeteſség, mint az eleven ragyogó friſ ſzemeknél. Jól megtanúlták azt, hogy az házaſságnak olly állapotja vagyon, mint a' hadnak, a' mellyhez a' gyermekek és a' vének alkalmatlanok. És egy tudós ember egyſzer azt mondá nékem: hogy a' hazaſság ollyan mint egy ó hitü Remetének a' tüze, mellynek élete el-veſztéſe alatt nem ſzabad ki-alunni.

Biró. Az igaz! És miképpen lehetne az öreg embernek az ollyan tüzet elevenen tartani? Jóllehet hogy egéſz éjtſzaka belé fújjon-is, de elöl még ſem melegſzik-meg.

Ledny. Hogy éljen már az ifjú menyetske az ollyan vén ſzakállú tsitsával, ki minden lépesnyire tsak turház, és egéſz nap dörmög; a' ki feleségének minden lépéſit meg-olvaſſa, ki mindenben kedvetlen, és még majd az ételt - is ſzájába kell rágni, mint a' kis - gyermeknek. Hogy ha a' feleségének nyak - ſzorítóján egy kis pánt-

likátskát lát, a' mellyet nem ö vett, abból halálos vétket itél; tselédjeit minden nap feſzegeti, hogy feleségének minden tselekedetéröl néki ſzámat adjanak. Azt a' mindenkori betegeskedéſt moſt elö-ſem hozom, mellyel az öregség ſzokott kinoztatni; a' ſzüntelen való köhitselésröl nem-is akarok ſzollni, melly a' vén embereknek éjjeli muſikájok, mellyel leg-inkább ſzolgálnak feleségeiknek.

Édes nagy érdemü Uraim! Hát véteknek tulajdoníthatni-é azt, hogy egy ifjú menyetske a' vén embertöl nem hadja magát meg-tsalattatni? Az igaz, meg kell vallani, hogy egy ſzerelemre-méltó Aſzſzony, ha az ö alkalmatlan Urának hüséges, nagy ditsöséges dolog; de én meg-vallom az én gyengeségemet, és hogy magamat olly ditsöséges ſzemélyhez nem haſonlíthatom. A' vén embert terméſzet ſzerént nem ſzenvedhetem, azért kérem, hogy engem az illyetén házaſságbéli rabságtól meg-kéméljenek.

Bíró. Ugyan tsak a' mellett kell maradni, a' vén emberek ne köſsék magokat az ifjú leányokra.

Világbentze az Urának kinyilatkoztatja egy paraſzt Leányhoz való ſzerelmét.

Úr. Nem lehet másképpen, hanem az eſzed el-bútsúzott töled, mivel a' házban fel-'s alá bolyongaſz, mint az eſze veſzett.

Világ. Uram! már ſe nem tudok ſe nem lehet magamon ſegítenem, 's nem-is akarok

ſegíteni. Jóllehet hogy kinoz a' ſzerelem, de ellenben kegyes-is.

Úr. Ha nem vagy egéſséges, tehát nyavalyádat idején korán jelentsd-meg, hogy az orvoſsággal mennél elöbb ſegítsünk.

Világ. Uram; hát akarſz ſegíteni?

Úr. Mivelhogy az én ſzolgám vagy, tehát méltán.

Világ. Hát kell nékem ſegíteni?

Úr. Reménylem.

Világ. És lehet nékem ſegíteni?

Úr. A' mint mondom.

Világ. Parola!

Úr. Azon nem kell kétségeskedned; de igazán meg-kell vallanod betegségedet.

Világ. Nohát, ollyant mondok, a' mit még ſoha ſzámból ſenki ſem hallott. Az az ördöggel-bagzott, itzakas, fitzakos, vándorló, kóborló ſzerelem az egéſz tüdömet, lépemet, májamat, ſzivemet, gyomromat, belemet, köldökömet, egy ſzóval mindenemet annyira furdalja 's nyughatatlanítja, hogy már helyemet ſem lelem.

Úr. Illyenképpen tehát veſzedelmes állapotban vagy.

Világ. Ah Uram! az a' kegyetlen, irtóztató utálatos ſzerelem, melly engem a' Dorkó eránt faggat, végre attól a' kevés eſzetskémtöl-is meg ment. Mert valahól járok, kelek, mindenütt tsak Dorkó tünik a' ſzememben, és még az árnyék ſzékben-is úgy látſzik, mint ha mellettem ülne, az én kegyes Dorkóm.

Úr. Ezt a' bolond képzeléſt ki kell eſzedbül taſzigálni, es éjtſzaka leg aláb' nyúgodalmaſan lenni, hogy máſokat álmokból felne verj; mert mindnyájan panaſzolkodnak reád, hogy egéſz éjtſzaka a' ſzobában fel-'s alá kotonoſzſz, mint a' kinek eſze sétálni jár.

Világ. Uram! Ugyan ez ám a' leg nagyobb ſanyarúság, hogy éjtſzaka ſokkal jobban kinóztatom, mint nappal. Mindenkor az van eſzemben, hogy erántom az háznái kell egy paraſzt Leánynak tartózkodni. Mint, példának okáért, úgy tetſzik, hogy, a' te ruhád mellé bújt volna, azonnal kiſzt a' nagy buzgó ſzerelem, hogy ott-is kereſſem, de tsak laſſan, hogy te fel-ne ébredj. Ha már ruha mellett kereſem azt a' boſzorkányt — és nem találom, tehát úgy meg-haragſzom, hogy azon töltöm boſzſzúságomat, a' mi egyebet benne találok. Sokſzor úgy tetſzik, hogy, mintha a' pintzébe láttam vólna menni, már magamat akkor meg-nem tartóztathatom, hanem oda kell futnom, ámbár leg nagyobb tüzet látnék-is benne; és ha ott' nem találom, tehát a' boros hordókon töltöm-ki boſzſzúmat, mellyekbe olly kegyetlenül bökök, hogy ſzívekből az életeknek leve ſetskendez k-ki, ezt azután haragomban olly mérgeſen nyelem, mintha a' ſzerelmet-is véle együtt le-nyelném.

Úr. Hát olly nagy ſzerelmed vagyon a' Dorkóhoz?

Világ. Olly nagy a' Szerelem — hogy nem-is lehet ki-magyaráznom —

Úr. Azon nem kételkedem; de halgaſs még tsak, — ha egy paraſzt Leányt véſzel feleségül, tehát igen meg-vettetel az Uraktól, jobb leſzſz, hogy végy magadnak egy tükör peſzért, melly mindenkor a' tükör előtt ül, és tſinoſitását várja.

Világ. Éppen ezek úgy tetſzenek nékem mint a' Peſtis; jól tudom, hogy ſzámoſan vannak, kik mindenütt tükört tartanak, tükör a' ſzobában, a' kamarában, minden ſuttomban, minden helyen, még az ágyban-is tükörnek kell lenni; és valamint egy vár, zár vagy lakat nélkül, a' ló vakarás nélkül, egy madár ſzárny nélkül, a' kakas ſzáj nélkül, kotſi báj nélkül, a' réſzeg aſzſzony korsó nélkül nem lehet, úgy nem lehet az olly ſzemély tükör nélkül. Söt a' moſtani időben annyira mennek, hogy még az imádságos könyvekbe-is bé-tſináltatják, azon végett, hogy a' templomban is az ö aſzſzonyos kényeztetö tzifraságokat, fodor pergelt liſztes hajakat, fejeken viſelö kápoſzta leveleket; ſzárnyas-egér féſzkeket ſzemlélhesſék.

Még a' vén banyák-is, kiknek hajok az ollyatén fejér gyapjúhoz haſonló, a' melly már 70 eſztendökig madrátzban peshedett a' Zſidók alatt, kiknek a' ſzájokat a' rántz úgy által barázdálta, valamint a' Tſeh orſzági mag-alá-való ſzántás, az ortzájok haſonló a' Sváboknak bé-dült kementzéjekhez, az

orrokat vizi meſterség tsatornájának lehet nézni, a' ſzájok ollyan mint egy vén pintze ajtón való rosda ette kúlts lyuk, a' melly belöl ollyan mint az orgona, mellynek minden ſipjai el-veſztek a' nyaka öſzve tsöpörödött mint egy bör-'satskó, mint a' mellyben öſzſzel a' gyermekek madár-fogó enyvet tartanak. Mondom, hogy még az illyetén vén banyák-is, kiknek hátúl dudolójokat vágatlan pozdorjával és tsepüvel ſzokták be-dugni, hogy redves trombitájok ne orditson, mondom, az illyetén ſzemét vetön kójtorgó és ſeprün nyargallózó vén dadukák, föképpen ha férjhez menni igyekeznek, gyakorta tanátskoznak a' tükörrel, minden ſzeplöt, fóltot, és rosdát, az ö botskor bör ortzájokban, melly olly ráncztos mint a' Baranyai menyetskéknek pendelek, és olly fóltos mint a' nyirfa héj, mellyböl a' tzigányok ſzurkot égetnek, mind ezt a' tükör tiſztátalanságának tulajdonítják; néki tſinósítják magokat, mint a' Zſidók, midön ſzent Mihály naptájban a' hó harmatért imádkoznak, és úgy fitogatják magokat a' tükör elött. Hogy ha az ö tetves öſzi pokrótz forma ſzemöldököket meg-tépni akarják, tehát a' tükörben néznek; midön reggel az ágomból fel kelnek, ollyanok mint a' tseresnye-fán ki aggatott madár ijeſztök, ſzemekben ollyan tſipák hevernek, mint a' fél öklöm, és még-is azonnal a' tükörnek futnak, meg-tekínteni, ha a' vén tſerzett bör nem ifjúdott-é meg; ha fel-öltöznek-is a' tükör

eleibe állanak, hogy meg-láſsák, az odvas tör-sökre, mellyben már 170 eſztendö ülta ló-daráſok laktak, hogy miképpen illik az új-módi búbos fökötö.

Úr. De, nem tudod-é Bentze, hogy a' paraſzt rendhez a' hálaadatlanság leg közelebb való ſzomſzéd? Ha a' paraſzt Leányok fö méltóságra hágnak, igen hálaadatlanokká leſznek. A' hálaadatlan menyaſzſzony pedig ollyan, mint a' földröl fel-emelkedett köd; mert a' köd, mind addig mig a' völgyben vagyon, tsak egy el-terjedö nedves állapot, de mihelyt a' napnak meleg sugáritól fel emelkedik, tehát ez a' büdös köd olly hálaadatlanná léſzen, hogy az ö jól tévö napját-is el homályosítja, 's ezzel köſzöni-meg jó tétét. Illyenképpen teſznek a' paraſzt Leányok-is; némelly olly ſzegény teremtés; tsak nem régen ſzármazott a' koldús rendböl, ſzegény, árva, paraſzt embernek a' Leánya, egy büdös földi köd, kit ha valamelly jó Aſzſzonyság, vagy jól-tévö férj, mint a' nap, meg-ſzán, magához veſzi, fel-neveli, úgy tartja mint ſáját gyermekét, ſzépen ruházza 's jártatja, tanittatja, és valamelly jó ſzolgálatra vagy férjhez adja, minden ſzererettel és jóval viſeltetik hozzája, de mi történik végre? kevés idö mulván ez a' büdös köd, ez a' paraſzt árva leány, midön valamelly jól tévö nap által fel-magaſztaltatik, oh melly hálaadatlan léſzen, melly roſzúl köſzöni-meg ezt a' jó akaratot, melly igen el-felejtkezett az ö hozzája viſeltetett ſzere-

tetről 's fel-nevelésről; annakutánna ez a' porból fel-emelkedett büdös köd, igy motskolja és ſetétíti az ö jól tévö napját, és a' férjének minden világát 's betsületét meg-rutitja. Igy van, a' háláadatlan Világban: a' ſzeretet gonoſzsággal és a' jó tselekedet boſzſzúsággal fizettetik viſzſza.

Világ. Uram! minden prédikálláſod haſzontalan élöttem, magamban el-tökéllettem, hogy azt a' Leányzót el veſzem, akár jóra akár balra fordúl a' kotzka: 's a' mint vetem az ágyat, úgy fekſzem.

Úr. De elöbb nézz a' Kalendáriomba.

Világ. Miért?

Úr. Hogy midön tettedet meg bánod, tehát ſaját magad tanátsáról meg-emlékezz: mert ſokſzor az illyetén idegen tetü jobban tſip, mint a' melly már régen a' bundában élödik.

Világbentze egy paraſztnak a' panaſzában itélö biró léſzen.

Prokátor. A' mellett maradjunk, hogy az én dolgom légyen az elsö.

Notarius. A' mint meg-mondám, én mindjárt elö ſzóllítom a' kegyelmed pereſsét.

Világ. Barátom, hogy hínak?

Paraſzt. Tekíntetes Bíró Uram! a' mi ſzomſzédunk engem, betsülettel ſzóllván, Petinek hív.

Világ. Van-é Prókátorod?

Paraſzt. Igen-is, egy derék *perſonás* ember, betsülettel mondván, és fel-mernek fogadni, hogy kövérebb, mint ſem Tekínte-

tes Bíró Uramnak két eſztendötöl fogva a' hidasban hizlalt ártánnya; de ö moſt oda haza maradott, betsülettel ſzóllván, mert ma valamelly ketske bogyókat vett bé, és nem méréſzlett el-jönni, félvén attól, hogy a' gatyába rezel, betsülettel ſzóllván.

Világ. Hát hol van a' te pereſed?

Paraſzt. Nem tudom, hol maradt. De már ma amott beſzélgetett a' Prókátorral, nyilván be-ſegíti néki vágni az útamat, betsülettel ſzóllván.

Világ. Mellyik fél a' panaſzt tévö?

Paraſzt. Az vagyok én, Tekintetes Bíró Uram, mert igen furtſa panaſzom van, betsülettel ſzóllván.

Világ. Tehát beſzéld elö panaſzodat.

Paraſzt: Tekintetes Bíró Uram! meg-beſzéllem, a' mint igaz, egy hazug ſzó ſe légyen közte, betsülettel ſzóllván. Az én ſzomſzédom Dérhás, úgy bánt vélem, mint egy gaz ember, betsülettel ſzóllván. Tekintetes Bíró Uram! mint egy gaz ember, és egy haj ſzállal ſem máskép, betsülettel ſzóllván, igen embertelenül tselekedett velem, hogy a' Dutzi-faros Pilát nyakamra kötötte, azért könyörgök, tégyen igazságot, hogy Dérhás a' tehenet borjaſtól együtt vegye viſzſza, betsülettel ſzóllván.

Világ. A' dolgot világoſſabban hord elö, ha azt akarod, hogy meg-értselek.

Paraſzt. A' dolog így volt: En, ismét az én ſzomſzédom Dérhás, komák lettünk egy-

együtt, betsülettel ſzollván, 's úgy voltunk, mint ketten egy atyafiak, és minden nap együtt ittunk a' kortsmán, 's múlatoztunk. Volt pedig a' ſzomſzédunkban egy derék tenyeres talpas leány Dutzifaros Pila nevü, betsülettel ſzóllván, ſzemes füles Leány, vig, és útott futott mindég, mint az ifjú ketske, melly a' tsetstül el válaſztatott, betsülettel ſzóllván. Olly ſzép piros ſzája volt néki, mint a' prédikátor Uram kan pujkójának a' gértsája, ſzemei olly fényeſſek voltak, hogy a' Pétſi ſinternek kutyabör bugyogóján-is könnyen által látott volna, betsülettel ſzóllván; az átkozottnak olly fejér volt a' teſte, mint Aprilisben a' hó, a' pofája olly tellyes volt, mint a' német retek. Ez igaz mind egy ſzálig, máskép, nem-is beſzéllném; némellykor engemet-is el-vitt magával, és egyſzer így ſzóllott hozzám: Peti koma! hát nem igaz-é, hogy a' Dutzifaros Pila ſzép egy izé; ha tudnád Peti, hogy téged melly igen ſzeret, tudom, hogy te-is mindjárt ſzeretnéd. Én, mint a' bolond, el-hittem a' ſzavát, betsülettel ſzóllván; mert olly bátran beſzéllett, mintha ö lett volna Sz. Pállal az harmadik égben, ſzemei úgy tündöklöttek, mintha ö tsinálta volna Moſesnek egyik sátort az olaj-fák hegyén, úgy ditsérte a' Leánynak minden tettét, vettét, ſzettét, ereſztettét, holott jobb lett volna, hogy maga vette volna kezében a' ſepröt és az ajtaja elöl a' ſzemétet ſeper-

te

te volna-el; eſzét böltseſségét úgy magaſztalta, mintha Salamon Királynak böltseſségét mind ſzöröſtül ſzálaſtúl meg-ette volna; ez az én hazug ſzomſzédom azon meſterkedett tsak, hogy engem el-hiteſſen, esküdött ſzabódott, hogy tsak magam leſzek kakas a' kosárban; én úgy hittem álnok beſzédének, mintha Plátó ült volna a' nyelvén, Ariſtoteles az ablakján nézett volna ki, Salluſtius a' bugyogójában hordozta volna 13 eſztendeig, Diogenes a' hordójában nevelte volna fel, Szeneka a' keſztyüjében lakott volna. A' pofáját fel-puffaſztotta, mintha Olmitzban a' nagy orgonának lett volna fujtatója; a' ſzemeit el-meregette, mintha Kalekutba nézett volna; úgy járt mintha a' földnek fenekét ki-akarta volna rúgni; merön hordozta a' fejét, mint a' Nagy Sándornak Butzefalus lova; hányta vetette magát, mintha Gerion Goliáttal akart volna bírkózni; és még a' mi nagyobb, ha repülni tudott volna, tehát a' Babiloniai tornyon rakott volna téſzket.

Világ. Mit felel kend erre Prókátor Uram?

Prókát. Tehát hogy a' dolgot meg-röviditsem, tsak tiz, vagy 12 Circumſtántziákat probáljunk-meg.

Világ. Ezen fáradtságtól-is meg-kémélheti kegyelmed magát, a' dolog világos, tehát nem kell hoſzſzú farkát nyujtani.

Prokát. Nohát minden *longum & latumot* félre téſzek, tsak egyedül 20 kérdéſeket támaſztok. Az elsö ez —

Világ. Húſz kérdéſeket-é? Iſten ne adja; hogy gyözzem-el mind ezeket halgatni? Mi ſzükség ſok ſzót ſzaporítani. A' dolog mind a' két félröl világos, tehát tsak az itéletre ballagok, mellyet egy meſe által nyilatkoztatok-ki. Egy róka és egy ketske bak együtt útaztanak, mivel pedig igen reggel volt, tehát meg-ſzomjúhoztak; egyſzer egy kúthoz értenek, és mivel másképpen a' vizet el-nem érték a' mélységnek miatta, tehát belé ugortak mind a' ketten, hogy ſzomjúságokat enyhitsék. Midön megelégettek, tehát ſemmi módon ſem jöhetnekki, hanem tsak néznek egymás ſzemébe. Erre azt mondja a' róka: Ketske pajtas, nem nagy fáradság; állj-fel tsak a' két hátúlsó lábaidra a' falhoz, majd én a' ſzarvaidra felmáſzok, így oſztán tsak egy tót ugrás leſzki, azután pedig téged ki húzlak. A' ketske reá áll, és a' róka ki megyen ſzerentséſſen. Midön pedig egyſzer kin volt, jó izüen ki-nevette a' Ketskét, mondván: Iſten hozzád, te ſzarvas oktalan barom! midön az ember fogságban van, tehát ki ki ſegéljen magának, a' mint lehet. — Imé kéſz az itélet, és hogy a' dolgot jobban megértsed, tehát, tudd meg, hogy a' Derhás ſzomſzéd a' róka, te pedig, Peti, ama' bal-

gatag ſzarvas barom vagy; e' mellett maradjunk, és ki ki viſelje a' maga terhét.

Paraſzt. Tekíntetes Bíró Uram! illyen fórmán tehát én a' ſz.... ba eſem, betsülettel ſzóllván.

Világ. Nem ſegithetek rajtad! a' mint veted az ágyat, úgy fekſzel, azért leg jobb, hogy a' Dutzifaros Pilát igen nagyon ſzereſſed. Már egyſzer feleséged, azért illy reménységgel vigaſztalhatod magadat, hogy talám a' jövendöbéli gyermekid méltábban 's igazábban nevezhetnek attyoknak, mint a' kis Derhás. Mindazonáltal egy jó tanátsal akarom beſzédemet végezni, hogy feleséged egéſz nap ne dörmögjön és tſikorogion rajtad, mint a' tömösvári ſántzon a' taliga, azért beſzéld-el néki ezt a' mesét ama' balgatag vén banyáról, ki nap eſtig a' házban felleb' alább útott lótott mint az eſze veſzett, és ſzüntelen dörmögött, mint a' medve, ſem az Ura, ſem tselédi nem tudtak kedvére járni, majd ez, majd amaz hibázott. Ha az Ura valamelly ſzavát meg vetette, vagy ha valami jóra intette, azonnal tüz eſett a' fedélbe, átkozódott, ſzitkozódott, egy ſzót ezerrel tóldott: te ökör, te ſzamár, te bolond, te diſznó, te ſemmire való, ſemmit ſem tudſz, úgy hogy az Ura nem ſzenvedhetvén, hanem nyak leveſſel 's öklözéſſel jól tartotta, a' bátát jól ki-tserezte a' ſeprü nyellel; az illyetén kordét pedig mennél jobban hájazzák,

zák, annál jobban tſikorog; de már a' ſokat nem győzte tzérna ſzállal a' banya, hanem ki-rántotta magát az Ura körmeiből, és vesd-el magad, el-ſzalad az erdöre, hogy magát fel akaſzſza, de még ez-is tſiklandóſſan tetſzett néki, azért le-ül egy nagy árnyékos tölgy-fa alatt, ſirt, ritt, panaſzolkodott, fohászkodott, mondván: oh én nyomorodott állat, melly keſerves e' világon való éltem, nem volna tſuda, hogy magam lennék hohérom, moſt' tapaſztalom, hogy az én előbbi galambom Uramon mit veſztettem-el; oh édes Jántſi Iſtókom! bezzeg nem pallérozstad te annyit a' hát amat, hanem meg-betsültél, a' kortsmára-is véled mindenkor el-vittél. Oh, melly hamar megfordúlt a' levél, imé a' moſtani férjem tsak úgy tart mint a' lába kaptzáját, üti veri a' hátamat, ki töri minden fogamat, nem Uram, nem, hanem Aſzſzony ſintér, hohér, gyilkos. A' midön igy panaſzolkodnék, megſzóllamlék a' tölgy-fa, vigaſztalván a' banyát, monda: mit panaſzolkodol? nem kell olly türhetetlen és kétségben eſett lenned, talám magad léſzel oka ſanyarúságodnak; tekínts-meg engemet, nézd a' ſzél-vészтöl miképpen meg-potskoltattam, 's megſzaggattattam, úgy hogy magamat-is alig esmérem-meg. Mi az oka? Ez: mivel hogy a' ſzelek ellen nyakaskodtam, és nékik nem engedelmeskedtem, tehát imé megzuztak. Midön pedig végre tapaſztaltam,

hogy

hogy míg élek, ſzenvednem kell, mert az Egek engemet erre rendeltek, tehát békeſséggel türök, 's nem panaſzolkodom. Illyenképpen, jobb hát hogy te-is tsak békeſséges türö ſzenvendö léſzel, és az eſet vagy ſzerentsétlenség ellen nem panaſzolkodol.

Paraſzt. Tehát úgy járok, mint az egyſzeri ember, kinek egy matskája volt, melly igen fris, kedves és jó egér fogó volt. Az ember belé ſzeret a' matskába, és kéri a' Vénuſt, hogy változtaſſa Aſzſzonyá; hogy feleségül veheſſe. Ez meglett, és el is vette feleségének. Midön elsö éjtſzaka véle hált volna, tehát egy egér kezd zörögni a' kamarába. Ezt meg hallván az Aſzſzony azonnal fel-ugrik az ágybúl, és meg-akarja az egeret fogni. Mellyen az ember megharagudván monda: Látom, hogy az Iſtenek tsak állatjokat változtatják-el teremtéſeknek, de terméſzeteket nem. Vallyon az én Pilamnak - is nem jut-é az elöbbi ſzokáſa 's terméſzete eſzébe?

621.391